ŞİZOFRENİ

bütünüyle kuşkudayız

ekim 1995 sayı 20 fiyatı 80.000 tl. (kdv. dahil)

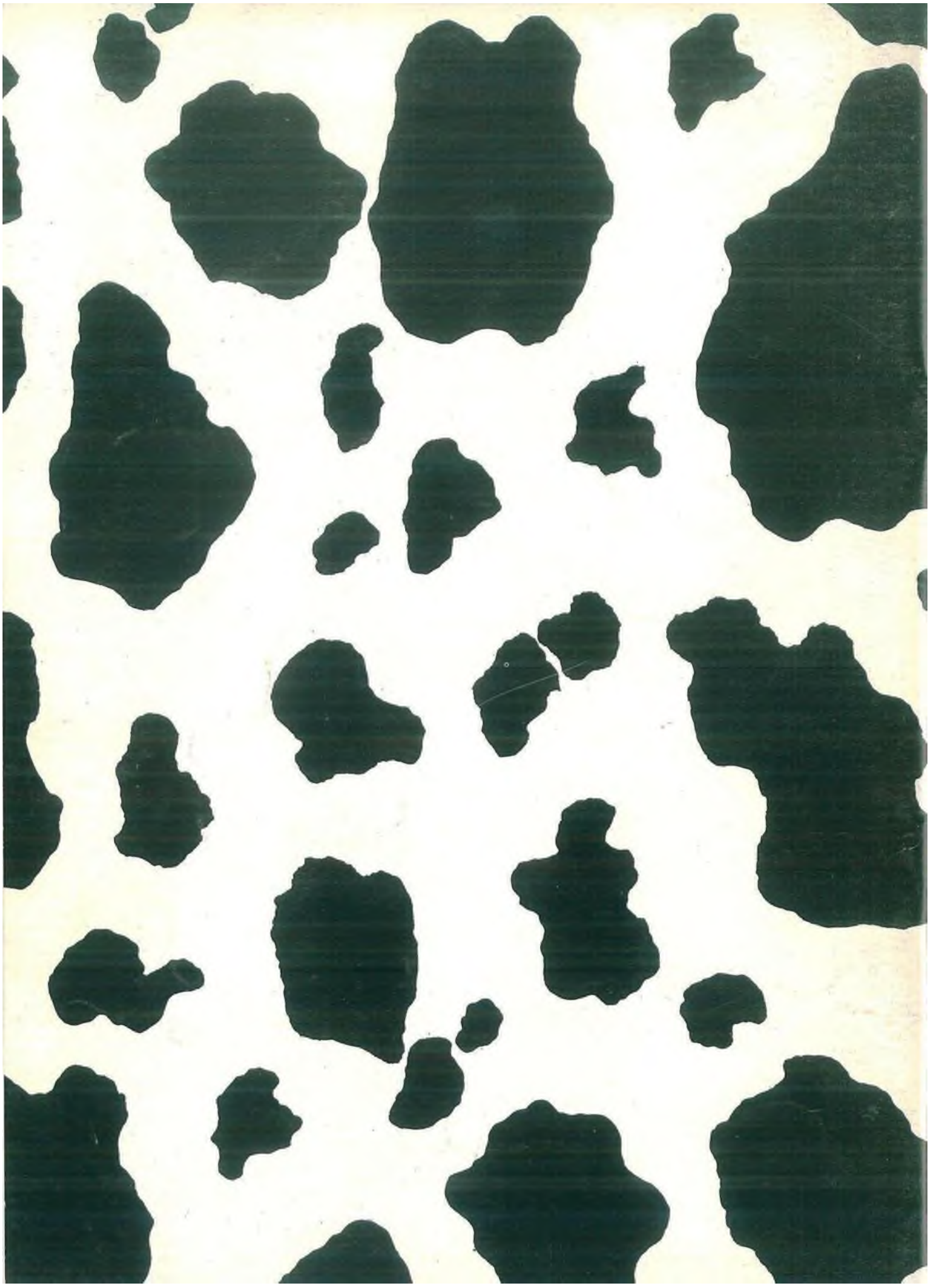

Kapı açıldı.

William Faulkner.

"Ses ve Öfke"

D E Ğ İ N M E L E R

Öncelikle Şizofrengi'nin yirminci sayısının çıkmış durumda olduğunu size de fark ettirdiğimizi belirtmek lazım. Hepinize hayırlı uğurlu olsun.

Gene geç kaldık. Sistem çöktü. Bilgisayarlar balon yaptı. Jikleyi çekmeyi de unutmuşuz. Akü boşaldı, elektrikler melektrikler... Anlayın işte.

Zam yaptık. Gene. Biz bıktık yapmaktan. Kağıtçılar bıkmadı.

Kapak rengi bu yazı yazılırken henüz belli olmadığı için size bu konuda ayrıntılı bilgi veremiyoruz. Çok mühimdi sanki! Hem zaten böyle bir bilgi ayrıntı da içermez ki! Diyelim ki beyaz oldu. Ayrıntı bunun neresinde? Laf işte...

Bilindiği üzere, ne idüğü belirlenmemiş zamane dergimiz, geçen sayıda abonelik geri adımını melodramvari satırlarla atmıştı. Bakın işte bu konuda elimizde yeterince ayrıntı mevcut. Birazdan vereceğiz.

Sizofrengi'den haberler var elimizde.

■ Üç kitap çıkarmıştık. İlk on sayıda çıkan yazılardan derlenen 'Şizofrengi Kitabı' ile Fatih Altınöz'ün 'Şaşkın Karayolu Balinaları' adlı kitabı bir süre sonra ikinci baskılarını yapacaklar. Bir kitap daha çıkaracağız, ama kimbilir ne zaman? Çeviri. 'Erdemin Peşinde'.

■ Dergideki yazılarından da tanıdığınız Cem Atbaşoğlu'nun 'Ars Longa Bahar Kısa', Tarık Sipahi'nin 'Köprücücesi, Sırtoplayıcı, Kardansçıları ve Ötekiler', Süreyyya Evren'in 'Genç Şairler ve Yazarlar Kitabı' adlı kitapları da dünyaya gelmiş durumdalar.

■ Derginin üç eski sayısı dışında diğer bütün sayıları piyasadan tamamen silinip çeşitli okur kütüphanelerinde, etajer çekmecelerinde, balkonlarda saksı altlığı olarak ya da mutfak raflarında yeni yıkanmış bardakların durulanmasında hizmetlerini sürdürmekteler sanıyoruz. Derginin, artık 64 sayfa olduğundan, kışın gelişi de göz önüne alınarak, okunduktan sonra rulo haline getirilerek kalorifer böceklerine karşı çok etkili olarak kullanabileceği de aklınızda bulunsun isteriz. Övünmek gibi olmasın, tek vuruş yeterlidir.

■ Kalan eski sayılarımızı Ankara Dost, Eskişehir Kibele, İzmir Ayrıntı ve Mephisto, İstanbul Beyoğlu Hamlet, Pentimento ve Pandora kitabevlerinden bulabilirsiniz.

■ Şizofrengi'nin oğlu Bulut büyüyor.

■ Kasım ayındaki TÜYAP Kitap Fuarı'na LİMAN'la birlikte katılıyoruz.

Künye:

Sahibi: Graf Yayıncılık Ltd.

Sorumlu Yazışleri Müdürü: Ayşegül Akyapraklı Hanımefendi (Sonunda ortaya çıktı. Bakınız. Yanda yazısı var.)

Yayın Kurulu: Fatih, Mehmet, Yağmur, Kültegin

Dizgi ve sayfa düzeni: Erkan Altun

Düzelti: Alper Zorlu

Tel: 0. 212. 2606849, **Fax:** 2587269

İkâmetgâh: Akdoğan Sok. No:11 Kat:4-5 Beşiktaş/İstanbul

Baskı: Dünyaca meşhur Yılmaz Dinçberk Flarmoni, Gürtaş Ofset- Cağaloğlu

Abonelik Meselesi: Yıllık olarak 500.000 Tl. Graf Yayıncılık Ltd. Akbank Beyoğlu Şubesi 14990 no'lu hesaba yatırılıp, dekontu postayla ya da faksla bize gönderildiğinde halledilmiş oluyor.

Avrupa için aynı işlem 30 dolar, Amerika ve benzerleri içinse 40 dolara aynı bankadaki 14990-6 nolu döviz hesabına doğru gerçekleştirilebilir. Ayrıca adres ve telefon numaralarınızı da iletirseniz iyi olur.

İçerideki spotlar Ömer Hayyam'dan. (İyi Şeyler Yayıncılık'tan çıkan Kenan Sarıalioğlu çevirisinden istifadeyle.)

Daima sizin...

Ben Aranmışım...

Ben, Ayşegül Akyapraklı Hanımefendi! Evet, maalesef ben O'yum. Ortaya çıkmış, bu yüzden eski dostum kertenkeleyle görüşmüş ve bu tuzağa düşmüş bulunmaktayım: Aslında hiç de "hanımefendi" biri olmadığımı kendi ağzımdan hepinize ilan etmeye beni ikna etti. Aslen ve zaten bir imaj değişikliğine ihtiyacım olduğunu düşünmüyor da değildim...!

Eski dostum kertenkelelerle tanıştığım günden bu yana, hele ki "dergi" -yani şu an elinizde tuttuğunuz, ne idüğü belirsiz, tuhaf neşriyat- ortaya ilk çıktığında, tuzağa düştüğümü bilinçaltımın soprano sesinden arada bir duyardım.

Bu dergi yüzünden her sayıda başıma bir iş geleceğini düşünürken (siz bu kertenkeleleri benden daha iyi bilirsiniz; her türlü "sakıncalı" fikre pek meraklıdırlar) kertenkelelerle giderek daha fazla gurur duyar oldum ve sayelerinde bu güzel şeyin bir parçası oluverdim. Hatta yine sayelerinde, derginin neredeyse en esrarlı, en çok merak edilen şahsiyeti haline geldim. Bu yüzden hâlâ bir tuzak kokusu da almıyor değilim hani... Bunu başıma gelen olaylar yüzünden rahatlıkla söyleyebiliyorum:

Evlenen yakın arkadaşımın sıradan düğün töreni toplantısında olanlar, şan şöhret yolundaki ilk deneyimim olup, sırf bu yüzden fevkalade önemlidir. Arkadaşım, öyle bir gecede başka hiç işi yokmuş gibi (ya da bana bir kastı olduğundan...) kolumdan çekiştirerek beni kalabalık bir masaya götürdü ve "İşte, Ayşegül Akyapraklı Hanımefendi" dedi. Sözlerinin olan bitenle ve de orayla ilgisini kurmaya çalıştığım o kısacık zaman parçasında, masadan yükselen sesler ve insanlar olduğunu farkettim. Yer gösterildi; adi arkadaşım toz olmuştu. Aşırı ilgi, aşırı sevgi, aşırı soru içindeydim. (İlk ikisine rahatlıkla katlanabilirdim...) Tanrım, bir masa dolusu fanatik Şizofrengi okurunun tam ortasındaydım. Soru atışı serbest bırakılmıştı ve ben hiçbir soruyu cevaplayabilecek durumda değildim. Sorulara "anımsayamadım" ya da "ben zaten dergiye pek uğramıyorum, o yüzden bilemeyeceğim" gibi gerçekçi cevaplar vermem de mümkün değildi. Çünkü adı üstünde, "fanatik" bunlar; insan ne yapacaklarını kestiremiyor. Geriye tek bir şey kalmıştı:

- Tabii ki kayıp olduğum bir espri, çocuklar bana takılmayı çok sever.

- Bahsettiğiniz yazı 3. sayıdaydı sanırım...

- Mayakovski, Dostoyevski hatta Uspenski de konuya böyle bakıyorlar, evet... ben de öyle düşünüyorum.

İyi idare ettiğimi düşünüyorum ama kasım kasım kasılmakla büzüşüp ufalıp yok olmak arasında karmakarışık duygulara düşmüştüm.

Benzer fanatiklikte ama farklı duygularda Şizofrengi okurları da var:

Hasbelkader bulunduğum bir yerde "sinemacı"lar da varmış. Benim "O" olduğum yine bir sadık dostum tarafından ilan edilir edilmez, az kalsın ilk Şizofrengi şehidi oluyordum.

Türk sineması ile ilgili böyle acımasız eleştiri görmemişler, bu zaten eleştiri bile değilmiş. Şan, şöhret yolunda biraz daha kaşarlanmış olacağım ki; "yorum yok" tarzında bir giriş yaptım. Ama olacak gibi değil; biz kimmişiz bunları yazacak, sinemadan ne kadar anlıyormuşuz ki? "Valla ben pek anlamam, zaten o yazıyı da ben yazmadım, görmedim bile... Baksanıza, hakkımda kayıp ilanı veriyorlar" dediysem de yatışmalarına imkân yok. Bu durumda geriye yine tek bir şey kalmıştı:

"Siz insan psikolojisinden ne kadar anlıyorsunuz?" ile başlayıp, "Ooh, canıma değsin, ne güzel yazmışız" ile biten (aradakiler de pek fena değil ki, kıpkırmızı suratlarla çıt çıkarmadan beni dinliyorlar) bir konuşma yapıp masadan galip ayrılıyorum.

Şizofrengi: 1 "Sinemacı"lar: 0

Yine duygularım karmakarışık...

Kesin olan tek şey var: Nerelere kaybolursam olayım, Ayşegül Akyapraklı Hanımefendi'likten kurtuluşum yok. Ben de bunu biraz seviyor muyum ne?

Ayşegül AKYAPRAKLI

Psikoanalitik

Revizyonizm

Sigmund Freud'un kuramlarına ilk karşı çıkan Alfred Adler'di. Adler'in 1911'de Freud'la bozuşmasıyla sonuçlanan psikoanalizi yeniden şekillendirme çabası, daha sonra neo ve postfreudcuların katkılarında bulunan bütün öğeleri içeriyordu. Sonrakiler gibi bu çabada da yeni formülasyonlar daha insani, liberal ve toplumsal bir bilinç adına ortaya kondular. Sonrakiler gibi burada da kuram ve üstkuramdan pratiğe ve pragmatizme, cinsel ve ruhsal derinlik ve geçmişten cinselliksiz ruhsal bir yüzeye ve bugüne doğru bir kayma meydana geldi. Sonrakiler gibi burada da öznellik; "birey" kisvesiyle psikoanalize eklendi. Bütün bu liberal revizyonlar psikoanalizin devrimci özünü sağduyu ile değiştirdiler. Adler ve ardından gelenler bastırma, çocuk cinselliği ve libido gibi ayrıksı kavramlardan kaçmaya çalıştılar, çünkü bunlar "geleneğin önyargılarına ters düşüyorlardı". Freud'un Adler'e tepkisi, Frankfurt Okulu'nun neofreudculara verdiği yanıtın önhabercisiydi. Her ikisi de psikoanalizin önceliklerinin yerine gündelik aklın konmasına; içgüdüsel dinamiğin yerine toplumsal etkenlerin ya da ilginin, bastırma ve cinselliğin yerine güvensizliğin ve amaçların, derinlik psikolojisi yerine

yüzey psikolojisinin geçirilmesine karşı çıkıyordu. Freud'a ve eleştirel kurama göre, cinsellik, bastırma ve libido psikoanalizden çıkarılacak şekilde revize edildiği anda, psikoanalizin kendisi bastırılmış demektir. Adorno, neofreudcular üzerine yazarken, "yüceltmeyi analiz etmek yerine" diyordu, "revizyonistler analizin kendisini yücelttiler." (Adorno) Bireyin ve toplumun içsel dinamiği birbirinden ayrılmış, onun yerine "değerler"e, "normlar"a, "amaçlar"a, vb. uyum gösteren ya da göstermeyen mekanik bir birey modeli geçirilmiştir. Adler bilinçdışının derinliklerine inmek yerine "yüzeysel fenomenlere, yani ego psikolojisine" yapışıp kalır ve egonun kendi bilinçdışını inkârı, bir kurama dönüşür. Basmakalıp, pratiğe dönük, moralistik bir kuramdır bu. Kendi deyişiyle, "sağduyuya dayalıdır." "Deli hiçbir zaman toplumsal ilginin zirvesini temsil eden sağduyunun diliyle konuşmaz" der. (Adler) "... bireyin hatalı davranışlarının toplumsal ortak yaşantımızın uyumunu nasıl etkilediğini göstermek; ayrıca bireye kendi hatalarını kabullenmeyi öğretmek ve ortak yaşama düzenli bir uyumu nasıl sağlayabileceğini göstermek" (Adler) amacıyla yazar kitaplarını. Freud'un tutucu, Adler'in ve neofreudcuların sosyalist ya da liberal olmaları, çalışmalarının politik içeriğinin ve etkisinin onların görünür politik tutumlar tarafından değil, kullandıkları psikolojik ve sosyolojik kavramlar tarafından belirlendiğini ortaya koyar. Kavramların politik, toplumsal ve asıl içeriği ile bu kavramları kullananların politik toplumsal görünüşleri arasındaki ayrımın bilinmesi çok önemlidir:

Marksistlerin sosyalist Adler'e ve izleyicilerine karşı tutucu Freud'un kuramını savunmasındaki görünüşteki gizem, bu ayrım üzerinde temellenir.

Toplumu kolaylıkla görmezden gelmesi açısından tutucu sayılan Freud, mahrem ile aleni, birey ile toplum arasındaki temel burjuva ayrımı kaldırdı; mahrem öznenin nesnel kökenlerini (onun toplumsal içeriğini) açığa çıkardı. Öznenin masum olduğu yalanını sergiledi; onun masumiyetinin her açıdan bozulduğunu gösterdi. Freud'un psikoanalitik kavramları, hatta kendisine karşın, ruhsal özel mülkiyet alanını çiğnediler; konformitenin kuvvetleri için Freud, eviçinin ruhsal mahremiyetine dalıp girmekten suçluydu. Freud sonunda uygarlığı haklı çıkarmıştı gerçi ama, bu arada onun antagonistik ve baskıcı özü üzerine -onu sorgulamaya yetecek denli- söz de söylemiştir. Revizyonistler içinse tersi geçerlidir: Topluma yönelik eleştirileri ne denli ileri olursa olsun, sağlığa ve uyuma işaret eden kavramlar ve formülasyonlarla temiz-pak edilmişlerdir.

Neofreudcuların ileri sürdükleri Freud eleştirisi, onun sözde bireysel ve toplumsal etkenlere kapalı olan ondokuzuncu yüzyıl maddeciliği üzerinde yoğunlaştı. Bunu düzeltmek için onlar da Adler gibi toplumsal değerler ve amaçlar, benlik ve benlik-imgesi anlayışlarını eklediler. Eleştirel kuram ise, bu değerlendirmeyi tersine çevirir; Freud'un biyolojizmi, toplumsal değerlere görünürde aldırmaması, onun gücüdür. Bu, burjuva bireyciliğinin eleştirisini oluşturur; Freud'un maddeciliği, içsel toplumsal dinamiği bulmak için toplumsal "normları" ve "değerleri" sıyırır atar.

Revizyonistler bireyin rahatsızlıklarıyla yüz yüze geldiklerinde, onu yalnızca dua ile iyileştirebileceklerini hayal ederler. İçsel ve toplumsal zedelenmeyi aramak için benliği açıp bakmak yerine, onun iyiliğinden ve bütünlüğünden yardım dilerler. Freud'un analizi bir başka düzleme taşınmıştır. Marcuse, "Freud modern kültürün en güçlü ideolojik payandalarından birini (yani özerk birey anlayışını) çökertir" diye yazar. "Onun psikolojisi, mahrem ve kamusal ortamda varolduğu biçimiyle somut ve tam kişilik üzerinde odaklaşmaz, çünkü bu varoluş, kişiliğin özünü ve doğasını açığa çıkarmak yerine gizlemektedir." O daha çok kişiliği çözer ve "bireyi YAPAN (büyük oranda egonun bilinçdışındaki) bireyaltı ve bireyöncesi etkenleri açığa çıkarır." (Marcuse)

Bireyi tanımlayan "bireyaltı ve bireyöncesi etkenler", arkaik ve biyolojik olanın dünyasına aittir; ama salt doğa üzerine bir sorun değildir bu. Daha çok İKİNCİ DOĞA'dır, doğaya dönerek katılaşan tarihtir. Birey için ikinci doğa olan şey

birikir ve tarihi çökeltir. İkinci doğa yalnız doğa ya da yalnız tarih değil, doğa olarak yüzeye çıkan donmuş tarihtir de. Revizyonistler psikoanalize tarihi (toplumsal bir dinamiği) sanki DIŞARIDAN; toplumsal değerler, normlar ve amaçlarla sokarlar. Freud'un sözde biyolojik kavramlarına ondan daha sadakatle tutunan ve bunları (yine ona karşın) açan Marcuse, tarihi, kavramların İÇİNDE bulur. Freud'un biyolojizmini ikinci-doğa, taşlaşmış tarih olarak yorumlar. Ona göre "içgüdülerin bastırıcı örgütlenmesi EKSOJEN (dıştan gelen) (içgüdülerin "doğa"sında içrel olmamaları, içgüdülerin çıktığı özgül tarihsel koşullardan gelişmeleri anlamında eksojen) etkenlere bağlıdır." (Marcuse)

Freud'un kendisi de neofreudcuların reddettikleri üstkuramında içgüdüsel biyolojiyi şiddet ve zorun tarihöncesinden çıkarmıştı. Bu, Freud'un Nietzsche'ye en çok yaklaştığı yerdir: Uygarlık bir şiddet ve yıkım geçmişinden kalan bir nedbeler dokusudur. "Son çözümde insanların gelişiminde işe yarayan her içsel zorlantının, ilk halinde, yani insan soyunun evriminde dışsal bir zorlantıdan başka birşey olmadığı söylenebilir." (Freud) Başka bir yerde Freud bunu daha açar: "... bastırmanın her İÇSEL bariyeri, DIŞSAL bir engellenmenin tarihsel sonucudur. Böylece karşıtlık içe alınır; insanlığın tarihi, bugünün doğuştan gelen bastırma eğilimlerinde billurlaşır." (Freud) Freud'a göre "yüksek" uygarlaşmış "değerler", "aşağı" olanlar üzerinde temellenirler. Toplumsal adalet, yoğunlaşmış toplumsal şiddettir: "Adalet bir toplumun gücüdür. Yine de ona karşı çıkan herhangi bir bireye yöneltilmeye hazır bir şiddettir... Tek gerçek fark, geçerli olanın artık bireyin değil, toplumun şiddeti olmasında yatar." (Freud) Bireyde içselleşen değerler hem oğulların babaya karşı arkaik çatışmasından, hem de Ödipal çatışmanın yinelenmesinden doğarlar. Süperegonun temeli baskıcı-babaya karşı isyanın başarısızlığından kaynaklanan suçluluktur. "Moral duygusu sarsılmış ve insanda mutlaka yüksek bir doğa bulunması gerektiğinden yakınan herkese bir yanıt verebiliriz. 'Çok doğru' diyebiliriz, bu 'ego-ideal' ya da süperegoda anababalarımızla ilişkilerimizin temsilcisi olan bu yüksek doğaya sahibiz. Küçük çocukken bu yüksek doğaları biliyorduk, onlara hayran olduk, ve onlardan korktuk; sonra da içimize aldık onları." (Freud) Psikoanalizin devrimci yanı budur; erkekler ve kadınların kendilerine ve doğaya karşı somut mücadelelerinden soyutlanan toplumsal ve bireysel değerleri kabullenmeyi reddeder. Revizyonistlerin basit birey-toplum etkileşim modeli yerine, bireyin psikesinde toplumu (tikelde evrenseli) keşfeder; özerk bireyin üzerindeki kabuğu soyar. Toplumun birey içindeki ve üzerindeki ağırlığını açığa çıkarır. Horkheimer'in dediği gibi: "... monadın mikrokozmosunda, yani bireyin zihinsel çatışmalarında toplumun tarihsel dinamiklerini bulur."

Ancak, "klasik" psikoanalizin bireyi nispeten azgelişmiş bir pazar ile varoluşunu sürdürüyordu. Bu, özgür birey, özgür ve rekabetçi pazar üzerine ilk burjuva kuramlardaki gerçekti, yani orta sınıflarla sınırlı olan bir gerçek. Proletarya için özgür birey anlayışı her zaman bir sahtelikti. Pazarın merkezileşmesi ve senkronize olmasıyla birey nispeten bağımsız ve mahrem yaşam kaynaklarını yitirdi. Mali sermaye liberalizmden farklı olarak "rekabetin anarşisinden tiksinir ve örgütlenme arar." (Rudolf Hilferding) Doğrudan egemenlik ister. Pazarın kıyısında köşesinde yaşamış olan birey, örgütlü sermaye tarafından ortadan kaldırılır. Erken rekabet biçimleri doğrudan denetim ve manipülasyona çevrildikçe, birey sahneden çıkar. "İnsanlar arasında hemen hemen hiç dolaysız temasın bulunmadığı, her insanın salt bir kolektif işlevine indirgendiği, tümüyle şeyleşmiş bir toplumda psikolojik süreçler her ne kadar bireyde yaşamaya devam etseler de, artık toplumsal sürecin belirleyici güçleri olarak görünmezler." (Adorno)

Russel Jacoby
SOCIAL AMNESIA
(Belleğini Yitiren Toplum)

Türkçesi: Hakan Atalay

İKİ UÇLU

Bazen bildiğimi söyleyemem,

Bazen söylediğimi bilmem.

Değilim ben, bu işte suçlu

Çünkü hastalığım iki uçlu.

"Hayır, suçlusun" dedi doktor

"Şimdi bu hastalık tedavi oluyor."

Tekrar gözden geçirdik durumu,

Artık muntazaman alacağım Lityum'u.

L.R.A

PROFESYONEL BİR DELİ'NİN KALEMİNDEN KRONİK ve KLASİK BİR PSİKİYATRA ÖĞÜTLER

İlk yapacağınız iş, bir büyük insan, bir dev, sürekli cevher yumurtlayan birisi, her söylediği söz bir hikmet, evrendeki geçmiş, şimdiki zaman ve gelecekteki her şeyi en iyi ve en doğru bir biçimde bilen, hiçbir biçimde yanılmayan, yanlış söz ve davranışlarda bulunmayan, dünyanın en olgun, akıllı, kültürlü, dürüst, iyi, moral değerlere sahip ama aynı zamanda her şeyi en ayrıntılı bir biçimde ve anında kavrayan üstün bir zekâya sahip, görülmemiş bir doktorluk yeteneğini taşıyan, kendini en üstün ve en güzel bir biçimde yetiştirmiş bir psikiyatr olduğunuza kendinizi inandırınız. (Henüz inanmıyorsanız, çok acemisiniz demektir. Meraklanmayın, yıllar içinde bu söylediklerimiz gerçekleşecektir.) Çünkü karşınızda sürekli acı çeken ama acısını ifade etmekten bile aciz, toplumdan utandığı için hastalığını ve belki de doktora geldiğini herkesten saklayan, hastalığını ve sorunlarını bir yük gibi taşıyan, belki dünyada bile kendisinin bir yük olduğunu düşünen ama duygu ve düşüncelerini herkesten saklayan, sorunları, acısı ve hastalığı nedeniyle toplumun ikinci sınıf insan olarak gördüğü, öyle davrandığı, hastanın da bunu ister istemez kabul ettiği için sizi belki de bir tanrı, bir titan ya da bir peygamber ama mutlaka bir kurtarıcı gibi gördüğü için bütün tavır ve davranışlarıyla bir yalvarma içinde bulunan, hayatı boyunca hiç kimseye anlatamadığı dertlerini dökebileceği birisi bulduğu için rahatlamaya çalışan, belki de dünyada hiç kimsenin dinlemediği, dinlemeye tenezzül etmediği, dert ortağı olmaya tenezzül etmediği, sorunlarını çözebilecek birisi gördüğü için sizin mutlak üstünlüğünüzü, üst-varlığınızı, üst-insanlığınızı kabul etmiş, kendisine yerleşmiş ikinci sınıf insan duyguları nedeniyle, aranızdaki büyük mesafe sonucu belki de ayağınıza kapanmaya hazır, size bildiği bütün sözcüklerle yalvarmaya hazır bu insan karşısında, büyüklüğünüzün tadını çıkarmak, karşınızdakinin ne denli de zavallı olduğunu görüp üstünlüğünüzün keyfini çıkarmak, doymamış duygularınızı doyurmak, bu fırsatla rahatlamak, bu mesleğin en güzel yanlarından biridir.

Aslında işin ta başından beri her şeyi buna göre planlamak gerekir. Örneğin, yüksek bir koltuğa oturmak, giyiminizi buna göre ayarlamak önemlidir. (Sözgelişi, askeri doktorların özel muayehanelerinde -emekli olsalar bile- resmi kıyafetle ara sıra da olsa görülmeleri, bilinen taktiklerdendir.)

Ayrıca bütün söz ve davranışlarınızla karşınızdakinden üstün olduğunuzu ona gösterin. Önemli bir ayrıntı: Karşınızdaki size mutlaka "Siz" diyecektir, siz de ona mutlaka "Sen" deyin. Bu her defasında onun kafasına bir balyoz gibi çarpacak ve onu ezip paramparça edecektir. Unutmayınız ki, yarı feodal bir ülkenin ilkel üstünlük kompleksleriyle büyümüş insanlarıyızdır hepimiz. Hastalar da ömürleri boyunca bütün çevrelerinde, her yerde bu biçimde davranış görmüş, özellikle hastalandıktan sonra buna alışmış, bunu olağan görmüştür. Her yerde ve her zaman sürekli gördüğü, onun zavallı ve güçsüz biri olduğunu bilen herkesin yaptığı gibi inatla "Sen" demek, gücünüzü gösterecek, etkinizi artıracak ve aynı zamanda azgelişmiş bir ülkenin üstünlük masallarıyla büyümüş biri olarak sizin de duygularını doyuracak, sizi de rahatlatacaktır. Bu da az şey değildir.

Bu arada, eğer muayene ya da terapi uzun sürecekse, tam bir şova hazırlanın. Daha doğrusu, yaptığınız şey, şov olsun. Kullanacağınız sözcükleri seçerken, sorularınızı belirlerken buna dikkat edin. Ayrıca, zaman zaman soru ya da imalarınızla karşınızdakini sıkıştırın ya da sizin karşınızda konuşmasını güçlendireceği için, sizi güçlü kılacak, terapiden mutlu ayrılmanızı sağlayacaktır.

(Bu arada, hastanede iseniz, hastanız ısrarla sizinle yalnız görüşmeyi istese bile bunu sakın kabul etmeyin. Çünkü, yanınızda bulunan hemşireler ve başkaları yüzünden hasta kendisini rahat hissetmeyecek, söyleyeceği şeyleri şaşıracak ya da unutacaktır. Bu size kolaylık sağlayacaktır. Ya da hastanın şaşkınlığı peşinen sizin üstünlüğünüzü pekiştireceği için onun soru ya da beklentilerini geçiştirmeniz, atlatmanız kolaylaşacaktır.)

Hastayı muayane ettiniz, ilaçlarını yazıyorsunuz. Muhtemelen hastanız hastalığın adını soracaktır. Bu soruyu geçiştirin, sakın hastalığın adını vermeyin, ya da "O, doktorların kendi aralarında kullandıkları bir isim" deyin ya da buna benzer bir yanıt verin. Hastalığının ne olduğunu öğrenemeyen hastanız, belki de grip olduğunda bile ansiklopedileri karıştırıp hastalık hakkında bilgi edinen birisi olabilir. Daha iyi, böylece hastanızın size bağımlılığı artacaktır. Düşününüz ki, adını bile öğrenmesi sakıncalı bir hastalık var ortalıkta ve bunu ancak siz tedavi edebileceksiniz. Ne kadar büyüksünüz! Ayrıca titan gibi üstün biri olduğunuz için "Boşverin, merak etmeyin" deyin. O, size olan hayranlığıyla hastalığının adını bile öğrenmeye değmeyen biri olduğunu öğrenecek, böylece ne denli küçük, zayıf ve belki de aptal olduğunu anlayacaktır.

Bir zamanlar Çernobil kazası olduğu zaman, bu ülkenin Atom Enerjisi Enstitüsü Başkanı "Bizim halkımız ne anlar radyosyon ölçümlerinden?" gibi bir yaklaşımla ölçüm sonuçlarını açıklamayı reddetmiş ve o günler radyasyon açısından herhangi bir tehlike yok diyerek geçiştirilmişti. Ama yıllar sonra bu konuda ciddi sorunlar olduğu ortaya çıkmıştı. Aynı mantıkla "Bizim halkımız ne anlar ekonomiden?" deyip parlamentonun bütçe oturumunu gizli yapması ve rakamları halka açıklamaması düşünülebilir. Aynı mantığın, halkımızın cahilliğini gerekçe göstererek bu ülkeye demokrasinin gerekmediğini söylemesi de düşünülebilir. Hastaya hastalığının

adını söylemeye tenezzül etmeyen psikiyatrın mantığının da pek farklı olmadığını düşünüyorum.

Psikiyatrın karşısında iyi çalışmayan bir makine vardır. Ve bu makinenin yağı, benzini, kireci demek olan Melleril, Norodol ya da Akinetonla bu işi çözecektir doktorumuz. Ama bir türlü çözemiyor nedense. Her yer delilerle dolu. Yani hayatla başa çıkamamış, sorunlarını çözmekte zorluk çeken, kendisine seçenekler üretemeyen, verimli ve başarılı olamayan, belki de toplumun dışladığı, değer vermediği, insanlarla ilişkilerini bir türlü düzenleyemeyen, yenilmiş, dahası sendelediği zaman düşeceği yerin cehennem olduğunu bildiği için olağanüstü bir gayretle direnen, direnme çabası gösteren, bu konuda değil başkalarından yardım görmek, başkalarına derdini bile anlatamayan, bir dert ortağı bile bulamayan, başkalarının "Alta düşenin canı çıksın" mantığıyla yaşayan bir toplumun üyeleri olarak onun düşmesini bekleyen ya da onun düşmesini çabuklaştırmak için bir tekme de kendisinin atabilmesi için fırsat kollayan insanların olduğunu gören, bilen, anlayan, sürekli böyle bir dünyada bu gerilim ve didişme içinde yaşayan ve her an bunun huzursuzluğunu duyan, bu nedenle tarifsiz bir huzur ihtiyacında olan, belki de sorunlarının bilincine bile varamamış ama bu vahşi ve acımasız dünyada onu dinleyecek, onu anlamaya çalışacak, ona yol göstermeyi isteyecek ya da kendi yolunu bulmasına yardımcı olabilecek ama bütün bunlardan önce kendisine insan sıcaklığıyla yaklaşarak ona değer verecek, onu adam yerine koyacak, belki de Venüs'ten gelmiş, psikiyatr denen birilerinin yanına biraz çekingen, biraz ürkek, biraz utangaç ama mutlaka insanca bir umutla yaklaşır hasta ve ona yakınmalarını anlatmaya başlar...

Psikiyatri gibi hiç kimsenin bir şey bilmediği bir konuda doktorun her söylediğinin adeta peygamber sözü gibi tartışılmaz olduğu bir ülkede psikiyatrlar imparatorluklarını ilan etmeli ve böylece her türlü zırvalıklarının bile "ulu sözü" olarak duvarlara kazınması sağlanmalıdır.

Zaten hastanın sorularına ilgisiz yanıtlar verme, başka sözler söyleme, konuyu değiştirme ya da anlamamazlıktan gelme, geçiştirme sanırım her psikiyatrın mutlaka ve kolaylıkla uyguladığı yöntemler arasındadır.

Bu arada Ankara'dan birkaç örnek:

Birincisinde hasta genç bir kadındır ve geceleri hiç uyuyamamaktan yakınmaktadır. Önce bir hastaneye başvurur. Kullanılan ilaçların bir yararı olmaz ve o zaman bir profesörün özel muayenesine gidilir. Ancak bu kez de bir iyileşme sağlanamaz. Hasta son olarak tekrar bir hastaneye başvurur ve yatırılma kararı alınır. O zaman hasta, profesöre koşar ve ne yapması gerektiğini sorar. Aldığı yanıt aynen şudur: "Hastanede yatarken o doktorların verdiği ilaçları kullan ama benim ilaçlarımı da gizli olarak kullanacaksın."

İkincisinde hasta genç bir erkektir ve devlet memurudur. Hasta yakınmalarının yanında ailesinden şikâyetçidir, onlara karşı kişilik mücadelesi verdiğinden söz etmektedir ve onların kendisine baskısı olduğunu söylemektedir. Doktorlar hastada anneye bağımlılık bulurlar ve hastanın ailesinden büsbütün kopmasını, kendisine ayrı bir dünya kurmasını istedikleri için, oğullarının her şeyinden şikâyetçi olan ana-babaya çocuklarının hasta olduğu için kendilerine karşı geldiğini söylerler. Ama hasta ailesinden kopamaz. Aile ise doktorlardan aldıkları güçle, çünkü yıllardan beri oğullarıyla yaptıkları kavgada haklı olduklarına inanmaktadırlar, oğullarına baskıyı artırırlar ve sonuçta onu iyice ezerler, teslim alırlar. Hastalık iyice artar ve yıllar geçer. Oğullarının artık kendileriyle kavga edemediğini gören aile, bunu fırsat bilerek, onu köyde bildikleri biçimde ve hastanın bütün karşı koymasına rağmen hiç istemediği biriyle evlendirirler. Bu evlilik ise felaket getirir, çünkü erkeğin hastalığı artar, bütünüyle hayal aleminde yaşamaya başlar ve karısını öldürür.

Üçüncüsünde kronik bir hasta söz konusu. Yıllardır bir özel doktora gitmektedir. Çok uzun süre pek çok doktora gitmiş, pek çok ilaç kullanmış, hastalıktan kurtulabilmek için elinden geleni yapmış ama bir sonuca ulaşamamıştır. Oysa ciddi bir hastalık vardır, acı çekmektedir, sorunlarını çözememektedir, toplumdan dışlanmıştır... Tek çare doktora gitmek, en azından bir çaba ve umut içinde olmaktır. Ama doktorun bir gün söylediği de ilginçtir: "Masturbasyon yapar gibi doktora gidilmez." (Türkiye'de doktorların kendi yetersizliklerinden ya da psikiyatrinin zayıflığından söz etme becerileri pek yoktur.)

Dördüncüsünde genç bir hasta bir üniversite hastanesine başvurur ve yatırılır. Uzun süren tedaviden bir sonuç çıkmaz ve hasta iyileşemeden taburcu edilir. Bu kez hasta aynı hastanede çalışmakta olan ve yatarken kendisini iki kez görmüş olan profesörün özel muayenesine gider. Doktor Almanya'dan bir ilaç getirtmeleri gerektiğini söyler ve reçeteyi hastanın eline tutuşturur. Hasta bu reçeteyi pek ciddiye almaz, biraz uyanıklık ya da üçkâğıtçılık olarak görür ama yine de ilaç getirilir ve kullanılmaya başlar. Bu arada ayda bir de muayeneye gitmektedir. Ama ne Almanya'dan getirilen ilacın ne de terapilerin bir yararı olmaz. Ve hasta üç kutu getirilen ilacın iki kutusunu kullandıktan sonra üçüncü kutuyu kullanma gereği hissetmez, zaten çok ağır hasta değildir, yaşamını sürdürür. Ancak üç-beş ay sonra bazı üzücü olaylar olur ve hastalık ciddileşir. Hasta aynı hastaneye başvururken işgüzar annesi, elinde oğlunun kullanmadığı son bir kutu Almanya'dan getirilen ilaçla profesöre başvurur. Yılların profesörü bir konuşur, pir konuşur: "Oğlun iyileşmişti ve bir daha hastalanmayacaktı. Demek ki benim getirttiğim ilacın son kutusunu kullanmadığı için hastalanmış. Şimdi Almanya'dan yeni bir ilaç getirtiyorum. Önce bu yeni ilacı kullanacak. Sonra da eskiden artan son kutuyu kullanacak ve bir daha hiç hastalanmayacak.

(Acaba bütün hastalar Aziz Nesin'in söylediği %60'lık aptallar grubuna mı giriyor, yoksa bu ülkenin doktorları mı çok uyanık? Ne olur, bari psikiyatrlar bu denli üçkâğıtçı olmasalar? Belki o zaman acıları gidermek biraz daha kolay olabilir...)

Uzun yıllar önce muayene olduğum ama unutamadığım bir doktor var. Çok genç bir hanımdı. Bir soru sordum ve bana yalnızca "Bilmiyorum" dedi. Bu ne denli içten ve elbette doğru ama mutlaka çok güzel bir yanıttı! Belki bir gün psikiyatrlar, "Bu konuda bizim bütün yapabileceğimiz bu kadar. Ama bundan sonra neler yapabileceğimizi beraber düşünelim." demeyi öğrenirler.

AHMET AKGÜL

Buluşmak istiyorum seninle Samanyolu Tanrıları'nın hayat ötesi boyutlarda kurdukları som altın dünyalarında. Biliyorum, sen en istemediğim bir yerde bekliyorsun beni, kafesinden kurtulup özgürlüğe rağmen seni seçen bir kuş gibi. Sen dayanılmaz ağırlık, beni sonsuz galaksilerde tanımlayan yorumsuz bir düş, henüz hiçbir Tanrı'nın el süremediği.

Samanyolu tanrıları'na doğru

Ey ölüm! Beni kendinde gören son algılama, son heyecan; bak senin için yıldızları indiriyorum yere, diri diri yakıp önüne atıyorum yıldızları, beni duyumsaman, beni yeniden tanımlaman için, tanımladığın kalabalıklardan ayrı, ölümsüz bir geceye ait gecenin ıssız, kendine yabancı sokaklarında. Ey ölüm! Ben kendimi hiç tanımadan yürüdüm dudaklarımı çatlatan çöl sıcaklarında, hep üşüdüm yalnızlığımla, kalabalıklardan geldi meltem sandığım fırtınalar, deniz akıntılarına kapıldım; o akıntılar ki, senden uzak kentlere götürüp, orda anlamsızlığın yargıcı Şiva'yla beni aynı anda dipsiz ve karanlık bir kuyuya bıraktı ve hiç beklemediğim bir anda üzerimize yağmur oldu o kentin pis suları ve ıslandık delicesine, ıslanıp da hep seni andık, rengi kara martıların sesleri eşlik ederken seslerimize.

Ben henüz içimdeki senden gelen hüzün kurumadı diye hazlanırken Şiva bir hançer çıkardı koynundan. Som altından yapılma bir hançerdi bu; bir yüzünde ilkel çıplak kadın resimleri, diğerinde bilgisayarların çizdiği yapay-cansız kadınlar. Hançer sıcaktı, iliklerime işleyen soğuğa rağmen yanardağların karnından çıkmış gibi, sımsıcak. Önce

dudaklarımın küle döneceğini bile bile öptüm hançeri. O anda içime ilkel bir tat işledi, ta ki çok eskilerden kalma bir duygu sardı benliğimi. Titredim. Bakıyordu ilkel-çıplak kadınlar gözlerimin derinliğine. Gözlerimin derinliğinde çok eskilerden kalma bir ihanet, o ilkel-çıplak kadınlara ve sönmeyen ateşlerle süslü mağara duvarlarına.

Zaman ilerlemiş olmalı ki, dokundu Şiva ölümsüz elleriyle sararmış, hasta tenime ve dedi ki sonra, "Sevin, bir gecelik ömrün kaldı, sevin, artık anlamsız çığlıklardan kurtuluyorsun, sevin, Samanyolu Tanrıları seni bekler som altından ölümsüz dünyalarında. Yalnız, istersen bu son geceni ilk ve son defa göreceğin bu kentin sokaklarında dolaşarak geçir. Şafak sökmeden biraz evvel beni bul. Ben bu kentin yaşayan tek mekânındayım, yani mezarlıkta." Ve hançerini alıp gitti.

Biraz sonra doğrulup ayağa kalktım. Her yanım ağrıyordu. Hançerin sıcaklığından kavrulan gözlerimi ovuşturduktan sonra yürümeye başladım. Karmakarışık bilincimle bana yabancı olan bu kentin neresinde olabileceğimi kestirmeye çalışsam da, sanki bulunduğum yer bu kentin parçası değilmiş gibi geliyordu bana, sanki bu kentte her yer bütünden ayrı bir yerlerdeydi. Kırmızı, beyaz parke taşlı ve yaklaşık elli metre aralıklarla yolun her iki yanında bulunan beş, altı metre yükseklikteki lüks ışıklı caddede on dakikadır yürümeme rağmen hiçbir insana rastlamamam ilgimi çekmişti. İlginç, hiçbir araç da geçmiyordu. Caddenin her iki yanında yüksek apartmanlar bulunduğundan, sessizliği tek bozan şey, ayakkabılarımın çıkardığı seslerin yankısıydı. Biraz daha yürüdükten sonra, yüz elli metre uzaklıkta birkaç merkezden çıktığı anlaşılan, sağa, sola ve yukarıya güçlü bir şekilde tarayan bulanık ışık izlerini gördüm. Işıkların çıktığı yere gelince buranın bir cezaevi olduğunu anladım. Cezaevi kapısının önünden geçerken kentin neresinde olduğumu askerlere sorayım mı diye düşündüğüm sırada, bana göre sağ tarafta bulunan askerin parıldayan gözlerle bana doğru baktığını gördüm. O anda yavaşladım ve askerle bir süre bakıştık. Asker gülümser gibi olurken bana gel işareti yaptı, silahsız sol eliyle. Önce çekindim, sonra derin bir nefes alarak askere doğru yöneldim. Birkaç adım kala asker dur işareti yaptıktan sonra bana şaşırmış yüz ifadesiyle şöyle bir baktı ve "Ya yabancısınız ya da yoksulsunuz" dedi. Nerden anladınız demeye fırsat vermeden şunları söyledi. "Elbisenizden anladım, bu kentte çoğunluk radyasyon elbisesi giyer. Sizinse böyle bir elbiseniz yok." Şaşırdım ve bunun nedenini sormadan önce kentin neresinde bulunduğumu sordum. Merkeze göre kuzeydoğusundaymışım. Ardarda sormam sonucu, kentte herhangi bir radyasyon tehlikesine karşı radyasyon elbisesi giyildiğini, geceleri sokağa çıkma ve televizyon izleme zorunluluğundan dolayı sokakların boş olduğunu, yalnızca kent merkezinin bir bölümünde geceleri yaşandığını (ki burası lunaparkmış), buraya verilen rakama göre belirli kişilerin alındığını ve yaklaşık olarak bir kişiye sıranın iki ayda geldiğini öğrendim. Dahası, öğrendiğim bir şey var ki, beni oldukça tedirgin etti. Bu polislerin beni televizyon izleme zorunluluğunun olduğu bu saatlerde sokakta dolaşırken görürlerse tutuklayabilecekleriydi. Askerler iyi birilerine benziyorlardı, zaten kendilerinin tutuklama yetkileri de yokmuş. Diğer asker bana biraz ilerideki tarif ettiği alacakaranlık sokağa girmemi ve orada sabahı beklememi önerdi. Tam oradan teşekkür edip ayrılacakken kent merkeziyle mezarlığa nasıl gidileceğini sordum. Tarif ettikleri yollardan yaya olarak kent merkezine iki saatte gidiliyormuş, mezarlığı ise bilmiyorlarmış. Askerlere teşekkür edip oradan ayrıldım.

Demek polislere görünmemem gerekiyordu. Eğer böyle bir olay gerçekleşirse, sabaha karşı Şiva'yla buluşmam imkânsız hale gelirdi. Yürüdüğüm yol daralmıştı. Tam bu anda askerlere saatin kaç olduğunu sormadığım aklıma geldi. Daha apartmanlardaki pencerelerden ışıklar geldiğine göre gece yarısının olmadığını düşündüm. Bunları düşünürken birden çok uzaktan araba ışığı göründü. Polis arabası olabileceğini düşünüp hemen önümdeki elli dört numaralı apartmanın bahçesine koşup, bahçeyi çevreleyen duvarların arkasına saklandım. Biraz sonra araba yaklaştı ve normal bir hızla uzaklaşıp gitti.

Koca dünya uzayda bir toz zerresi... İnsanların tüm bildikleri sözcüklerden ibaret...

Bu olaydan sonra daha hızlı yürümeye başladım. Hem tarif edilen yolları aklımda tutmaya çalışıyor, hem de yakalanmak korkusuyla yürüyordum. Mutlaka Şiva'yla randevulaştığım yere gitmem gerekiyordu. Ayrıca bu kenti, özellikle de kent merkezini merak ediyordum. Çünkü bu son gecemdi ve dahası, Samanyolu Tanrıla-

rı'nın ülkelerinde böyle bir yaşantı olmayabilirdi. Ama bu, ölümden korkmam için bir neden olamazdı. Olsa olsa başlayacak olan olumsuz bir özlemin belli belirsiz sancılarıydı. Kendi kendime öyle dalmıştım ki, tam arkamda bir araba aniden fren yaptı. O anda yolun ortasında olduğumu anladım. Daha bir şey düşünmeme fırsat olmadan, arabadan bir ses "Bayım, daha ölmemeniz için bir sürü sebep olabilir" dedi. Korkudan yüzüm sapsarı kesilmiş olmalı. Bu gri renkli lüks arabanın içindeki bana meraklı gözlerle bakan orta yaşlı adam kimdi? İçinde bulunduğum korku hali biraz geçtikten sonra bana hâlâ şaşkın ve meraklı gözlerle bakan bu adama "Afedersiniz bayım, bu kentin yabancısıyım, kent merkezine gidiyordum" diyebildim. Meraklı adam beni biraz tepeden tırnağa süzdükten sonra "Madem yabancısınız, neden polise teslim olmadınız?" dedi. Telaşlandım. Bu adama kendimi anlatamazdım, dahası, anlatsam beni anlayamazdı. Biraz düşündükten sonra kendimi olayların akışına bırakmaya karar verdim ve ona "Beni kent merkezine götürebilir misiniz?" dedim. Bu teklif, sanırım merakını gidermesi açısından olumlu olduğundan hemen kabul etti. Zaten kendisi de oraya gidiyormuş.

Polislerin dikkatini çekmemek için arabanın arka kısmına uzandım. Adam iyi birine benziyordu. Karısı aniden rahatsızlanınca, onunla ilgilenmek zorunda kalmış ve iki ay beklemektense kent merkezine geç de olsa gitmeye karar vermiş.

Yığınlar, şaşkınlar, yedi iklim çiçekleri: hayal hepsi!

Gideceğimiz yol boyunca ona bu kent hakkında sorular sorup bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Kent, bulunduğu ülkenin en modern kentlerinden biriymiş. Ülkenin enerji ihtiyacını karşılayan yüzlerce nükleer santralın büyük bir bölümü bu kentteymiş. Cinayet, tecavüz, soygun gibi bireysel suçlar arttığından, bir kaos halini alan bu kentte geceleri sokağa çıkma ve televizyon izleme zorunluluğu varmış. Devlet insanları yönlendirmek ve kendi mevcudiyetini sürdürebilmek için bu zorunluluğu getirmiş. Sunulan televizyon programlarının çoğunun içeriği nasıl bir vatandaş olunacağıyla ilgiliymiş. Hemen belirteyim ki, insanların televizyon izleyip izlemediği geliştirilmiş bilgisayar sistemleriyle kontrol ediliyor ve izlemeyenler cezalandırılıyormuş. Verilen en yaygın ceza ise bu kişilerin akıl hastanelerine kapatılmasıymış. Bu yüzden bu kent ve ülkede çok sayıda akıl hastanesi varmış. Bu insanlar akıl hastanelerinde bazen aylar boyunca tutulup iyi bir televizyon izleyicisi yapılıyormuş. Şunu da belirteyim ki, ülkedeki yazılı tek neşriyat aydan aya çıkan televizyon rehberiymiş ve bu rehber her eve düzenli bir şekilde dağıtılıyormuş. Ayrıca bu kentin ve ülkenin aydınları da birer televizyon sunucusu ve programcısı olmuşlar. Bunu kabul etmeyen aydınlar ise akıl hastanelerine kapatılmışlar ve çoğu da bu hastanelerde fazla miktarda ilaç alarak intihar etmişler.

Tüm bunları dinledikten sonra acıyan bakışlarımla adama "Peki sizler bu kentte bunalmıyor musunuz, hayat anlamsız gelmiyor mu? diye sordum. Bu soru karşısında adamın yüzü trajik bir hal almıştı. Biraz düşünüp "Bize sunulan hayatın kendisi değil, kötü bir kopyasıdır. Bu kopyada ne anlam vardır, ne de anlamlı yaşayan insanlar. Bu kentte anlam hayatın dışındadır. Ama bunun bedeli çok ağırdır ve herkes korkar bu bedelden. Çünkü Devlet böyle ister" dedi buruklukla. Sonra birkaç dakika süren sessizlik oldu ve sessizliği bozan yine o oldu. "İnsanlar yaklaşık iki ayda bir kent merkezinde eğlenirler. Orada en çılgın gösteriler sunulur. Anlamsızlığın lunaparkıdır orası. Orada insanlar anlamlı yaşayan atalarından intikam alırcasına beyinlerini ve vücutlarını uyuştururlar. Artık onlar ne aradığını bilmeyen şaşkın bir denizaltı gibi anlamsız ormanlarla süslü karalara çarparlar". Bunları söylerken yüzüne birden karanlık çöküp, yüzündeki çizgiler derinleşmişti. Biraz şaşırır ve duygulanır gibi oldum ve "Peki siz neden gidiyorsunuz oraya?" diye sordum. Acılı bir sesle, "Ben bu kentte acı çeken gizli bir aydınım. Geceleri varlığımı sorgulayarak yaşadığım anlamın değerini anlamak için giderim ben bu lunaparka. Bu anlamsız gösteriyi boş gözlerle izlerken kendi değerimi bulurum" dedi. Biraz önce acıdığım bu adama gizli bir hayranlık duymaya başlamıştım ki, lunaparkın parlak ve insanı kör eden ışıkları birden önümüzde görünmüşlerdi.

Önce acıdığım, sonra gizli bir hayranlık duyduğum bu Gizli Aydın'dan ayrılmadan önce saati sordum. Şiva'yla buluşmamıza daha yaklaşık beş saat vardı. Bu beş saatin büyük bir bölümünü karşımda sahte bir cennet gibi duran lunaparkta geçirecektim.

Lunapark! Bana sahte cennetler vaat eden hayatın hızlı can çekişmelerinin bir günah gibi sunulduğu, başıboş bırakılmış bir cehennem gösterisi. Lunapark! Sudaki sonsuz sessizliğin armağanı tek hücreli canlının, uzun serüvenler sonrasındaki gürültülü ve kokuşmuş ölümü. Lunapark! Umarsız bir çığlıkla icat edilen son Tanrı'nın günahları

gölgeleyen parlak ve kör edici ışıkları.

Binlerce insan. Binlerce çığlık. Hep bir ağızdan hiçliğin şarkısı. Görüyorum; gördüğüm tek şey aynalar. Kırık, yamuk, sığ, kendisinin içinde kendini yitiren aynalar. Kendini öldüren aynalar. Binlerce insan aynalarda, binlerce ışık altında sanki canavar gözbebeklerini çalmış insanların. Kanla boyamışlar kendilerini; ellerini gözlerini, tüm benliklerini, kanla. Çırılçıplaklar. O büyük sahnedeki çırılçıplak dansözlerin ölüm dansına eşlik ediyorlar. Binlerce watt gücündeki canavar daha da büyüyor, onları yok etmek için.

Yavaş yavaş bunaldığımı hissettim. Gördüklerim bana yabancı şeylerdi. Bu kentte anlamın tamamen öldüğünü artık o an anlamıştım. Bir süredir izlediğim görüntüler yavaş yavaş benden uzaklaşıp gidiyordu. Anlamsız bir kaos orda, öylece duruyordu. Bu görüntüleri görmemi istediği için Şiva'ya kızıyordum. Aslında bu anlayamadığım bir kızgınlıktı. Çünkü Şiva'nın bunları neden görmemi istediğini tam olarak anlamış değildim. Gürültü ve hareketlilik anlamsız boyutlara ulaşmıştı. Gitmeli miydim ki? Ama nasıl, nasıl gidecektim mezarlığa? Yavaş yavaş her yanıma ürpertici bir paniğin kapladığını hissediyordum ki, bir ses arkamdan bağırarak; "Ne görüyorsunuz bayım?" dedi. Baktım, Gizli Aydın'dı. Yüzünde varolmanın değerini kavramış bir mutluluk vardı. "Hiçbir şey" dedim. Gürültünün içinde sesini bana duyurmak için yine bağırarak; "Asıl final biraz sonra başlayacak. Sizin için bir sürpriz olacak bu" dedi. Onu görünce bunaltım biraz geçmişti. Dahası, hoşlanmaya başlamıştım ondan. İkimiz de bu sahte cennette eğlenen insanlara bakarak, final sahnesinin gelmesini beklemeye koyulduk.

Aradan bir saat geçmişti ki, birden binlerce watt gücündeki canavar duruverdi. Her tarafı büyük bir sessizlik ve hareketsizlik kaplayıverdi. İnsanlar bir anda alçıdan yapılmış heykellere dönüşüverdi. Dansözler üzerlerine çöken yorgunluktan sahneye yığılıverdi. Işıkların çoğu sönüp, lunapark birden alacakaranlığa bürünüverdi. O anda tiz ve madeni bir ses hoparlörden şunları söylüyordu "Sevgili vatandaşlar! Merakla beklediğiniz an geldi. Biraz sonra suçlu burada, bu sahnede cezalandırılacak. Ve hepiniz büyük zevk ve sorumlulukla bunu seyredecek ve önemli sonuçlar çıkaracaksınız. Şimdi ölüm kolunu indirecek talihlinin numarasını veriyorum; ikibin dörtyüz kırk dokuz. İyi seyirler". Büyük bir alkış ve çığlık tufanı başladı.

Biraz sonra bir isyancı ölümle cezalandırılacaktı burada. Suçu, televizyon izleme zorunluluğunun olduğu bir saatte televizyonunu onyedinci kattan aşağıya atmakmış. Lunaparka giriş herkese bir numara verildiğinden, ölüm kolunu indirecek suçluya yirmi bin woltluk elektrik akımını verecek talihli de kura ile belli oluyormuş. Bunları bana dans sahnesi ölüm sahnesine dönüştürülürken Gizli Aydın anlatıyordu.

Sahne hazırdı. Sahnede metalden yapılma bir haç, haçın yanında bir tel tomarı bulunuyordu. Sahnenin sağ cephesinde ise ölüm kolu vardı. Birkaç dakika sonra polisler isyancıyı getirdiler. Çırılçıplaktı. İsyancıda hiçbir tepki yoktu; ne bir korku, ne bir heyecan. Polisler hiçbir zorlukla karşılaşmadan isyancıyı haça bağladılar. Sonra ayaklarından başlayarak, boğazına kadar bedeni görünmeyecek şekilde telle doladılar. Daha sonra telin ucundaki fişi ölüm kolunun altındaki prize soktular. İşlerini bitiren polisler sahneden çıkarken, sahnenin tüm ışıklarını yaktılar.

Yalnızca başı görünen bu telden adamın yüzüne iyice bakınca, gözlerindeki hayat dolu anlamı gördüm. O anlam Devlet'e ödeyeceği bedeli sanki bir onur olarak görüyordu. O anlam bu anlamsız kentin günahlarını sanki temizleyecekti. O anlam, evet o anlam Şiva'nın görmemi istediği anlamdı. Birden göz göze gelince, isyancı, sanki düşündüklerimi hissetmiş gibi bana gülümsedi. Belki bir de Şiva'ya.

Ben bunları düşünürken birden sahneye polislerin çıktığı yerden genç bir kadın girdi. Yüzünde yüzyıllardır öldürmeyi arzulamış, fakat bunun fırsatını bulamayan bir yüzde bulunabilecek türde bir üzüntü ve yapranmışlık vardı. Bu yüz ifadesi birden yerini, binlerce izleyicinin coşkun ve ölüme susamış çığlıklarıyla birlikte, ancak avını yakalamış bir avcıda bulunabilecek bir sevince bıraktı. Talihli kadın tarihe geçecek kahraman edasıyla isyancının yanına yaklaşıp çok derinlerden gelen kahkahalar atmaya başladı. Bu haliyle hem Devlet'in iyi bir vatandaşına benziyor, hem de izleyicilerde toplu ayin havası estiriyordu. Derken ani bir hareketle ölüm koluna doğru koştu. İsyancıya son kez bakıp kahkahalar attıktan sonra ölüm kolunu birden indirdi. İndirmesiyle birlikte is-

Ebedi düşüncenin özeti

Samanyolu Tanrılarına Doğru

yancının vücudundan çıkan dumanlar arasında, hayat dolu o anlamlı gözler göz çukurlarından fırlayıp önüne düştüler. Ağzından ve burnundan oluk oluk akan kan, izleyicilerin tatmin duygularını kamçılayıp, çılgın tezahüratlara neden oluyordu. Tarihe geçecek kahraman kadını kutlamak için sahneye gelen kentin üst düzey bürokratlarıyla birlikte tezahürat mecrasından taşan azgın nehirlere dönüşüyor ve sanki kenti yutacak bir hal alıyordu. Bense gördüklerime inanamıyor, bunların anlamını arıyordum.

Yorulmuştum. Beynim durma noktasına gelmişti. Benden pek farklı olmayan Gizli Aydın'a; "Beni hemen buradan götürün" dedim. Gecenin anlamını belirten üst düzey bürokratların heyecanlı nutuklarını geride bırakarak lunaparkı terk ettik. Beni anlamaya çalışan, pek fazla konuşmadığım için de artan merakından dolayı sinirleri bozulan Gizli Aydın, bu kentte ne aradığımı söylemem koşuluyla beni mezarlığa kadar götürmeye razı oldu.

Yol boyunca ona, hayatın anlamını bulmak için uzak diyarlardaki ülkemi terk ettiğimi, aylarca kat ettiğim yol boyunca anlamsız bir gösteri mekânına dönüşen hayatın benden ağır ağır uzaklaştığını, artık hayatötesi boyutlardaki Samanyolu Tanrıları'nın uzamına girdiğim bir sırada da, bu kentin bir kenar mahallesinde Şiva'yla karşılaştığımı anlattım. Beni anlamaya çalışıyor, anlamaya çalıştıkça da merakı artıyor, merakı arttıkça da karmakarışık duygularla sanki kendisini de götürmemi istiyormuş gibi bana acınarak bakıyordu. Durumu hemen kavramıştım ve ona; "Bakın bayım, siz kendi değerinizin bilincine varmak için biraz önce lunaparka gidip, anlamsızlığı yaşayarak bir şeyler kazandınız. Siz bu kazancınızla kentinizde yaşayan milyonlarca budalanın içinde bir değer olarak yaşamalısınız. Eğer günün birinde bu değer azalıp, yaşama gücünüzü sizden alıp götürürse, işte o zaman bu kenti ve ülkeyi terk edin. Çok uzaklara gidin, Şiva'nın sizi bulacağı yerlere" dedim. O anda ani bir frenle arabayı durdurup bana alevler içindeki gözleriyle bakarak konuşmaya başladı; "Sizi şimdi anlıyorum. Bizim için tek mümkün olan hayat bu yaşadığımız hayat olsa da, belki Samanyolu Tanrıları'yla buluşmak için, bu tek mümkün hayat terk edilebilir. Sizi kutluyorum, belki bir gün ben de..." ve gerisini getiremeden gaza basıp boş gözlerle önüne bakmaya başladı.

Mezarlığa gelmiştik. Gizli Aydın'a ilk ve son defa sarılıp hayatında başarılar diledim. O ve arabası, hiçbir canlılık belirtisi göstermeyen bir limanı terk eden gemi gibi benden uzaklaşıp gitti.

Ey ölüm! Vazgeçemediğim son heyecan, son tutku. Ey tüm anlamların tek anahtarı, sonsuz girdap! İşte yarattığın tüm Tanrıları alt ettim de geldim. Dahası, tüm benliğimi ve kendimi alt ettim. İşte vazgeçtim de geldim, karşıtın olan koca bir yalanın sunduğu tüm gölgelerden. Tüm gölgeler artık dışımda, beni sana sürükleyen köprü oldu, beni ben yapan sır dolu gecelerde. O geceler ki; ürpertici bir karanlığın karnından çıkıp, bana gerçek tanrıları sundular; Samanyolu Tanrıları'nı. İşte bunun için kaçtım, Samanyolu Tanrıları'nı gizleyen parlak ve kör edici yapay ışıklardan. İşte artık yanındayım. Beni artık kendinde gör, kendin olan bir parçan bil!

Kırık dökük mezartaşlarının arasında bunları heyecan içinde bağırarak söylerken biraz uzağımdaki belirsiz bir ışık gözüme çarptı. Işığa yaklaştığımda Şiva'yı mum ışığı karşısında meditasyon halinde gördüm. Öyle bir hali vardı ki, bu hal sanki bir büyüydü ve beni kendisine çekiyordu. Ağır ağır kendini tüketen mum öptüğüm hançerin üzerindeydi. Şiva'nın yüzüne baktım uzun süre, yüzündeki anlamı ararcasına. Sanki mezarlıktaki ürpertici sessizlik yüzüne yansımış, bir anda tüm ölüler yüzünde yeniden canlanmıştı. Yanan küçük mumsa, gözlerinin derinliğinde büyümüş ve koca bir evreni aydınlatan eşsiz bir ışığa dönüşmüştü.

Hiçbir şey!

Ben bunları düşünürken, Şiva yavaş yavaş ayağa kalktı. Düşündüklerimi anlamış bir yüz ifadesiyle beni tepeden tırnağa süzdükten sonra; "Bu hançerin üzerindeki yanan mum şafak sökmeden biraz önce sönecek. İşte sen o zaman alacakaranlığın sunduğu ayin içinde bu hançeri kalbine saplayacaksın" dedi ve karanlığın içinde kaybolup gitti.

Mum, kendisiyle birlikte tüm hayatı tükedircesine titrek ışıklarıyla son anlarını yaşıyordu. Mumun titrek ışıkları, daha ışığı görünmeyen milyarlarca ışık yılı uzaklıktaki yıldızların ışıklarıyla evrenin herhangi bir noktasında kesişecekti mutlaka. Belki bu kesişme noktası Samanyolu Tanrıları'nın gizemli mekânı olacak. Ve orada ben de olacağım şüphesiz, yepyeni benliğimle.

Hüseyin KURNAZ

Eyvallah Mr. Ed

Manhattanarrakların hayaletleri çığlık çığlığa düşerken
PTT'den
biri herşeyleri görüyor ama. Eyvallah Mr. Ed
Andy'nin kafatası Queens'in ordaki galleriada vitrinde
biri herşeyleri görüyor ama

Ikarus düşüyor Brueghel kafası üstüne
eyvallah Mr. Ed
dört bi de yirmi kara çocuk kimileri kör
biri herşeyleri görüyor ama
kafasız vatandaşların şiddete gösterdiği hoşgörü
eyvallah Mr. Ed

kimi şeyler öylesine büyük zerrece anlamları yok
tarihler öylesine küçük insanlar öylesine yoğun
biri herşeyleri görüyor ama. Eyvallah Mr. Ed

tabancalar bişey değil yumurtladılar canavar yumurtalarını
başkaları da kuluçkaya yatmaya davrandı
rengi uçukların dışında. Biri herşeyleri görüyor ama
eyvallah Mr. Ed.

D.B.
Türkçesi: M.Z.

"Önce kelime vardı" diye başlıyor Yohanna'ya göre İncil. Kelimeden sonra da varolmaya devam etti yalnızlık. Kelimenin bittiği yerde başladı; kelime söylenemeden önce başladı. Kelimeler yalnızlığı unutturdu ve yalnızlık kelimelerle birlikte yaşadı insanın içinde. Kelimeler yalnızlığı anlattı ve yalnızlığın içinde eriyip kayboldu. Yalnız kelimeler acıyı dindirdi ve kelimeler insanın aklına geldikçe yalnızlık büyüdü, dayanılmaz oldu. (Bir romandan alıntı.)

Öfkeli Kızgın ve Hırçın

İşte şimdi yazmaya çalışacaklarımın ve -çok istediğim halde- pek azını yazabileceklerimin hepsi, hatta daha fazlası bu alıntının içindedir. Geriye kalanı okusanız da olur, okumasanız da!

Vivaldi ne kadarını anlatabildi dersiniz içindeki o taşkın coşkunun ve hüznün? Ya da Klee ne kadarını sezinletebildi bize derinlerde, diplerde ve kırlarda gezinen o keskin zekâsının; görünmeyeni göstermeye çalışan, kaygılı çabasının? Ya da -işin kolayına kaçıp- romandan cümleler arakladığım yazar, ne kadarını yazabildi yazmak istediklerinin?

Güzel ve faydalı tabii, paramparça bir dünyada "yabancılaşmış" olduğunun farkına varabilmek. Dünyaya nasıl bir "düzen"in egemen olduğunu öğrenip kavrayabilmek, insanca yazabilmek, insanlaşabilmek için bu düzeni "devirmek" gerektiğini anlayabilmek ve ayrıcalıklarımızdan (her ayrıcalık eşitsizlik olduğu halde ve bunu da bildiğimiz halde) yararlanarak edindiğimiz, farkına vardığımız ve artık -geriye dönüş yok ki- eylemden, değiştirmeden, değiştirmeye yönelik ufacık bir adımdan önce giden ve aradaki mesafeyi gitgide açan düşünmenin, öğrenmenin, farkına varmanın, bilince çıkarmanın dayanılmaz acısıyla başetmeye çalışmak.

Eğer bir farkına varış kendisine eşlik eden bir değişimi, değiştirmeyi, değiştirmeye yönelik somut bir çabayı, çoğullaşabilmeyi, birlikteliği, yalnızlık buzdağının giderek eriyip çözülmesini sağlamıyorsa ve "yabancılaşma"yı fark etmeden yaşamak, fark ettikten sonra yaşamaktan daha az acı verici ise neden çekiyoruz bunca acıyı, neden?

Öyle anlar var ki -ve yaşam aslında böyle anlardan ibaret-, ne kelimeler yetiyor, ne renkler, ne çizgiler, ne sesler, ne notalar, kendimizi anlatmaya ve anlamlandırmaya. İnsanın varolduğundan bu yana kendini ifade etme, çırpınış ve haykırışlarının yansıması olan tüm edimlerinin, buluşlarının, birikimlerinin anlamsızlaştığı, yetmediği, yetişmediği, darlaştığı, sığlaştığı anda yeni haykırışlar, yeni çığlıklar

gerekiyor. Bu gerekliliği hissedip ve anlayıp da bir şey yapamamak, o çığlığı atamamak ise yepyeni yaşamlara ve ufuklara mı gebe, yoksa yıkılış ve yokoluşlara mı? (Belki ikisine de.) Bilemiyorum.

Neler anlatmak isterken yine ne başka şeyler anlatmaya başladım, gördünüz mü!

Uzun lafın kısası, benim dertlerim var. Kafamda karın ağrılarım var. Kendimle birlikte herkese ve her şeye kızgınlığım var.

Bilmezdim ki bu dertlere düşmeden önce kelimelerin, bu kahrolasıca kelimelerin bu denli kifayetsiz olduklarını...

İŞTE DERTLERİM:

1- Birisiyle, birileriyle, diğerleriyle yani onlarla yani sizlerle konuşurken, tam da "ah, işte ne güzel bir konuşma, yalansız, dolansız, ilgi, istek, samimiyet dolu bir konuşma; belki de gerçek dostluğun sınırlar, ayıplar, çekinceler, kuşkular taşımayan çırılçıplak bir birlikteliğin ilk kıvılcımları olan konuşma" derken konuşulanların, yanılsamalı derinlikler yaratan kelimelerle yapılan konuşmaların yüzeyselliği, iki yüzlülüğü, sahteliği; büyük bir iyi niyet ve ciddiyetle bu samimiyetsizliği kendimize ve birbirimize yutturmak için gösterdiğimiz gayretkeşlik karşısında dehşete kapılmak,

2- Bu dehşetle birlikte donup kalmak; artık ne diyeceğini, nasıl diyeceğini, neden diyeceğini bilememek,

3- "Hey, neden bu anlamsız oyuna bir son vermiyoruz" diye diğerlerine çıkışmak cesaretini gösterememek,

4- Edinilmesi gereken bir cesaretin, kimden, nereden, nasıl edinilebileceğini bilememek,

5- Bu cesareti bir şekilde/şekillerde gösteremezsem tüm iyi niyetlerimizin kendi zıddına dönüşerek hepimizi soluksuz bırakıp unufak edeceği çok iyi bilmek,

6- Ve bu cesareti gösterebilirsem diğerlerinin soracağını düşündüğüm "Eğer bu oyuna bir son verirsek ne oynayacağız?" gibi bir soruya ne cevap vereceğimi bilememek ya da "Sen istemiyorsan oynama; ama biz oynamaya devam edeceğiz, hadi yoluna mızıkçı" türünden bir cevap alıp arkadaşsız kalmaktan korkmak,

7- Şu anda varolan hiçbir ilişkimin beni tatmin etmediğini, içimde hep bir burukluk yarattığını, kendimi rahatça, çekinmeden, saklanmadan, yalan dolana sapmadan ifade etmeye, yönlendirmeye yetmediğini, baştan güçsüz kılınarak sokulduğum bu yaşam muharebesinde beni güçlendirecek ilişkilere gereksinim duyduğumu, ancak güçlenerek benim gibi birilerine ulaşmaya çalışanların elinden tutabileceğimi; aslında tüm bu hissettiklerimin yalnızca benim değil, hepimizin sorunu olduğunu ve birlikte, birbirimize tutunarak mücadele vermezsek bu acının içinde çürüyüp gideceğimizi anlatmak zorunda olup da nasıl anlatacağımı bilememek,

8- Ve her anlatamayışımın beni, beni dinlemeyen veya dinlemeyecek olan veya anlamayacak olandan daha da fazla çürüteceğini bilmek.

"Hiç durup şöyle bir etrafımıza bakmayacak mıyız? Dinlenmeyecek miyiz hiç? Katılmayacak mıyız başkalarına kendimizden geçerek? Katılmıyorsak, katılmadığımızı ifade etmeyecek miyiz emniyetli cephe gerilerini beklemeden? Her anı eksik yaşayıp erteleye erteleye neyi bekliyoruz? Ertelemelerin ömrümüzü aşacağı noktanın adına ölüm diyorlar, öldü diyorlar... Bir adım atmayacak mıyız hiç, karşımızdakini beklemeden? Ve o beklediğimiz karşılık gelmese bile bir adım daha adımlara inancımızı yitirmeden. Neyi, niye bekliyoruz?"

Yakıp kül etmiyen aşk, aşk değildir! Köz ısısı verir mi bir ucu yanmış dal? Gündüz gece, tüm yaşamı boyunca, acıdan ve sevgiden kokmadıkça,

Bu sözler Şizofrengi'nin 7. sayısında yayımlanmış olup özü altın Fatih Bey'e aittir. Ne güzel şeyler yazıyorsunuz öyle! Beni hep

cesaretlendiriyor, umutlandırıyor ve yarı yolda bırakıyorsunuz, Kendinizle birlikte beni ve benle birlikte birçok insanı ifade edebildiğiniz ve bunu yapmakla, tam da yapılmayan ve yapılması gerekeni yaptığınız halde olmuyor. Olmuyor. Kızdırıyorsunuz beni. Bana hem çok yakın, hem de çok uzaksınız. -Bu gözyaşlarıyla boğuşmaktan bıktım- Şizofrengi'deki pek çok yazıdan cesaret alarak yazabildim bunları. Çünkü Şizofrengi herkesin kendisini ifade ettiği, herkesin de kendisini ifade etmesinin gerekliliğini anlattığı bir dergi. Benim dergim kısacası. Ama yetmiyor, yetmiyor, anlıyor musunuz! Artık sesiniz yetmiyor. Çığlığını duyurdun pek çoğumuza ama artık ben kendim çığlık atmak istiyorum; artık başkalarının da çığlık atmasını istiyorum Şizofrengi sayfalarında. Bu da yetmeyecek, biliyorum. Ama bir yerlerden başlamalı. Böyle olmuyor. Böyle gitmez. Yetmediğini ve yetemediğini anladığımız her noktada yeni sıçramalar yapmak üzere, birbirimizi cesaretlendirip, gayretlendirerek acımasızca yerden yere de vurarak, bir yerlerden başlamalıyız artık.

o kişiye gönül eri denir mi?

Hatam, "anlatamadan, anlaşılmayı istemek"ti (aynı romandan bir başka alıntı). Peki beni "anlatamadan anlaşılmayı istemek" gibi bir hataya sürüklemek kimin/kimlerin hatasıydı?

Evet sevgili Şizofrengi, şimdi iyi dinle beni. Senden isteklerim var:

1- Bu yazının yayımlanmasını istiyorum (istemiyorum, emrediyorum). Yayımlamak zorundasınız. Benim, senin dergin mülkiyetini kabul etmiyorum. Şizofrengi herkesin dergisi, ve herkesin yazdığı -düşünebiliyor musunuz, hâlâ bir şeyler yazabilenler var- (ne yazarsa yazsın) Şizofrengi'de yayınlanabilmeli. Eğer bu yazı hasır altı edilirse tarihin yüce mahkemesi önünde -ben yargıç, siz sanık- yargılanacaksınız, haberiniz olsun.

2- Bu yazının yayımlanmasıyla birlikte, benim gibi aylarca bu dergi yazmak isteyip de yazamamış olanları yazı masasına oturtmak ve böylece tam da birbirine ihtiyacı olanların sesini birbirine ulaştırmak üzere daha çok çalışacaksınız; bu önemli misyonun hakkını vereceksiniz. İnsanları cesaretlendirmek onları kendilerini ifadeye -ne şekilde olursa olsun yönlendirmek kolay değil. Ama bunu bizler yapmazsak kim yapacak, onlar mı; hadi canım siz de!

3- Özünüz ve sözünüzde bir olacaksınız.

4- Derginiz bir şekilde yapılması gerekeni yaptı ve yapıyor. Ama dikkat! Gitgide yetersizleşeceksiniz. Bizden bu kadar, gerisi size ait deyip de çekip gitmek yok, ta ki biz; hadi bakalım çekilin yolumuzdan, artık bize engel olmaya başladınız diyene kadar.

5- Hep laf değil, biraz da eylem. (Devrim yapın demiyorum) Birlikte yapalım; yapmaya çalışalım yazmaktan başka neler yapılabileceği üzerinde yazarak kafa yoralım.

Şimdilik bu kadar.

Bu yazıyı yayınlarsanız -hâlâ mülkiyet kuşkusunu kafamdaki egemenliği; pek tabii ki yayınlanacak çünkü bir tek kişi için bile bir şeyin yapılmaya değer olduğunu kanıtlamak zorundasınız, -tarihi misyon- söylemek istediklerimin gerisi gelecek. Ben ve pek çok kişi gerisini getirecek.

Sayfalar dolusu iç döküşümü tek cümleyle özetliyorum: Hayatımı kaybettim; bu yüzden öfkeli, kızgın ve hırçınım; ama hâlâ hükmü vardır, bu yüzden de intihar edemeyecek kadar umutluyum.

NOT

Hayatımı bulanlara, bulacaklara, ona rastlayacalara not: Lütfen ona kaba, anlayışsız, ukala davranmayın; çekingenliğini, ürkekliğini, aptallık sanmayın, ezmeyin ve kırmayın, ince düşünün, ince yaşayın, inceliği öğrenmeye ve öğretmeye çalışın. Onunla anlaşmak zorunda değilsiniz; ama onu anlamak zorundasınız, bu yüzden onu dinleyin, ona gülümseyin, eline, elinizin sıcaklığını hissettirerek sıkın.

Adım, soyadım yok. Hem ne önemi var adımın soyadımın, kadın mı erkek mi olduğumun, öğrenci olup olmadığımın, yaşımın? İnsanları sevmek isteyip sevemediğim halde ağaçları çok sevdiğimin bilinmesi yeterlidir.

OPUS MAGN MU PROVALARI - II

Annem'e

TRAJİKE GÖZÜ YUMUP AN OLANA UYDUNUZ MU?
SİZ HİÇ ZEYNEP DİYE BİR İSİM DUYDUNUZ MU?
ya da
WERTHER'İN YOLUNU SEÇİP KANLAR İÇİNDE İNLEYEREK ÖLMEK/
KAYS'IN YOLUNU SEÇİP ANLAR İÇİNDE DİNLEYEREK OLMAK
ya da
İNSANLAR

Sevgili Güllük;

İnsanlar sabahları uyanırlar. Güneş sabahları doğar. İnsanlar işe giderler. Ayakkabı giyerler. Bazen kahverengi, bazen siyah, bazen de beyaz arabalara binerler. Bazen de gri ayakkabı giyerler. Hava vardır. Su vardır. Bazen yağmur ya da kar yağar. Kış vardır. Kışın hava erken kararır. Evlere gidilir. Çorba içilir. Şeftali yenir. İnsanlar pazen ya da başka kumaşlardan dikilmiş pijamalar giyerler. Pikniğe gidilir. At vardır. En çok da kahverengi ve ona yakın renklerde atlar olur. Bazen taksi tutulur. Kuşlar havada uçar. Yer vardır. Ona basılır. Yaz olunca denize girilir. Balıklar yüzerler. Yeşil vardır.

Sevgili Güllük;

Anne vardır. Baba ve kardeşler vardır. Bazen onlardan biri ya da birkaçı ölürler. Ölünce toprağın içine gömülürler. Maç vardır. Dar, bütünler, geniş, tümler gibi açılar bulunur. Ayakkabı vardır. Kalem vardır. Sınırlar olur. Sınırlar en belirgin şekilde haritalarda görülür. Kavun da yenir. Bardağın dibi olur. Geniş açı olur. Kıyasıya olur.

Sevgili Güllük;

Yastık kanepenin üzerine konur. Tekme atarak düşer o. Pazar günleri kuru fasulya yenir. Karşılıklı, yan yana, alt alta, üst üste ve daha çeşitli şekillerde durulur. Islak vardır. Portakalın dışı da içi gibi portakal rengidir. Köstebeklerin uçma kabiliyetleri bulunmaz. Kamyonlar yük taşırlar. Kaza olur. Kaza yaparlar. Süleyman, Çetin, Sinan, Atıf, Kemal, Necdet gibi erkek isimleri, Zeynep gibi kız isimleri vardır. Patates cinsleri vardır. Kızartmalık ve haşlamalık. Çeşitli ebatlarda düğün pastaları olur. Muz olur.

Sevgili Güllük;

Damar vardır. Ney vardır. Kızıl ve nesil vardır. Kuşlar havada uçar. Yer vardır. Ona basılır. Türkü söyleyen kişilere türkücü, hız yapan kişilere hız yapan kişi denir. Ev vardır. Kabin ve aksesuvar vardır. Yaya geçidi vardır. Bazı haftasonları sinemaya gidilir. Ayva reçeli ekmeğin üzerine sürülür. Çiçekler topraktan çıkarlar. Kanlar torbalara dolarlar.

Teşekkür ederim.

Hicranlı bir kent militmayacağanı olarak

Ah Muhsin ÜNLÜ
30/08/1995/Çarşamba

Dünyanın saniyedeki bin küsur kilometrelik hızından yararlanarak, havaya zıplayıp yere inene kadar yeryüzünün dönüşüyle yeryüzünün farklı bölgelerine gidebileceğimi düşünmüştüm. Birkaç saniyelik havada kalma zamanımı aşmış olmalıyım ki, kendimi Afrika'da, Sahra Çölü'nün ortasında buldum. Hayır, hayır, makul olmalıyız, dünyanın kendisi dönerken bir an bile bizi yalnız bırakabileceğini düşünmemeliyiz ve geceyle gündüzün altındaki, bize geçmişten gelen geleneklerin altındaki gerçeklik ilkelerine uymalıyız.

Kuşkusuz, çölün ortasındaydım ama çok daha başka, komşularımın onaylayacağı, gece uykularını kaçırmayacak bir yolla. İnsanlar bizi daha çok sevsin diye, çünkü yeterince sevmediklerini düşünüyorduk. Çölü geçmeye karar verdiğimiz o dört kişinin birarada bulundukları akşamüstü, bütün bunların başlangıcını oluşturuyor. Yeryüzünün sürtünmesinden kurtulup kuşlar gibi kökenleri dinazorlara dayanan ve hareketinin kolaylığını havanın yumuşaklığında bulan bir uçakla yola çıkmayı seçmiştik. Hava akımlarının, tabakalarının arasında kendimize yol açıyor, aracımızın dinazor ataları gibi türünü sürdürememe zaafı taşıdığından hiç kuşkulanmıyorduk. Şimdi ben burada, Sahra'nın ortasında tek başıma yürüyorum ve rahatlıkla şu saptamayı yapabiliyorum: Biz, dört adam ve bir uçaktık, hayat ya da yeryüzü diyebiliriz, bizim bu beşli bütünlüğümüzden, toplamımızdan üç adam ve bir uçak çıkardı, geriye ben kaldım. Matematiğin soyutlamasını aşabilmek için kendi kendimin duymasından korkarak şu cümleyi fısıldıyorum. "Berbat bir kaza geçirdik ve hayatta bir tek ben kaldım." Şimdi artık

istiridyelerin Cehennemi

onlar, birkaç kilometre geride, çölün içinde, sonsuza kadar ya da çok uzun bir süre bir görev bulabilmek, bir parça olabilmek için kımıltısız duracaklar. Şöyle de diyebilirim, onlar ölümü araç olarak kullanarak beni dışarıda bıraktıkları yeni bir birlik oluşturdular. Artık geride kalanlara çekinmeden dört cansız diyebiliyorum. Ruhları çölde özgürce yıllar yılı dolaşacak. Başlangıç tasarımımızın kendilerine düşen kısmını başardıklarını söyleyebilirim. Bir gün yaşadığımız şehirlere ulaşacak kaza bilgisinin, insanların ona sevgisini artıracağını biliyorum, cesetleri sevmek kolaydır. İşte bütün nüfusunu bizim oluşturduğumuz çöl denen bu gezegende hâlâ amacına ulaşamamış, başaramamış tek kişi varsa, bunun da ben olduğumu biliyorum.

Vücudumun bütün parçaları kendisini inanılmaz işkencelerin altında bulurken, şaşırarak, tuhaf bir sevinçle, gözlerimin keyfinin yerinde olduğunu görüyorum. Uyum yapacak hiçbir şeyin bulunmadığı, ufka ve daha ötelere uzanan bir minik kum tanesinin çok büyük sayılarda yenilenerek gökyüzüne değdiği sadelikte gözlerim huzurunu buluyor.

Evrenin tüm dişilerinin boynuna takılabilecek kadar çok inciyi üretebilecek ka-

dar kum tanelerinin var olduğu, ama bunları inciye dönüştürecek, kalıtımsal olarak gerçeği anlamak ve çözüm bulmaktansa, yumuşak bir sıvıyla kaplayarak unutmaya meyilli hiçbir istiridyenin olmadığı bir düzlükteyim. Bütün o eski zamanlarda duyduğum, izlediğim ya da okuduğum çöle teslim oluşları hatırladıkça da şu garip düş zihnime takılıyor, peşimde sürüklemek zorunda kalıyorum. Ben şimdi, o uzak denizlerin derinliklerindeki istiridyeler gibi, bu çölü vücudumdan akıtacağım bir sıvıyla kapatmalı ve yoketmeliyim, kurtuluşum başkalarının mucizelerinde ya da bunda yatıyor. Peşinden bir başka düş, ama benim kurmadığım, sadece rol aldığım, bir anımsama. Onbeş kilo olduğum zamanlara ait bir görüntü, evin salonu önünde uçsuz bucaksız uzanıyor, ufkun ne olduğu bilgisine ulaşmamış bir zihnin önünde ufukla kesişiyor, o zaman ne kadar uğraşmış olsam da başaramamış ve başka bir galaksiye açılan o sokak kapısına ulaşamamıştım. Ama işte yeryüzünden bir sürü parçayı daha içime katmış olarak seksen kiloyum, yeryüzünün büyük salonunda mücadele veriyorum, ve artık dört kitabın etki ve yan etkilerini biliyorum.

Saatler boyu yürüyüşün sonunda işte Tanrı'nın sahnesi kararıyor ve gündüz güneşinin açtığı yaraların üstüne çöl melteminin merhemi süzülüyor.

Sıcağın son çıkarttığı ter damlaları kaçtıkları gözeneklerden tekrar içeri süzülüyorlar, yeryüzü gündüzü karla kapatıyor ve benden galiba yaklaşık bir beş kilo alıyor, artık yetmişbeş kiloluk bir adamım.

Ne olduğunu kestiremeyeceğim bir hayvanın öttüğü sessizlikte birden aklıma üç gün öncesinin dünyasından bir görüntü geliyor. Herkesi hayretler içerisinde bırakan ve cam bir bardağı kıtır kıtır yiyen bir adamı hatırlıyorum. Fakat sonra bir daha peşimi bırakmayacak ve belki de sıcaklık değişimlerinden daha çok acı verecek şu soru takılıyor. "Acaba o adam bardağı niye yiyordu?" Hâlâ akli dengemi yitirmediğimden eminim ve bardağın yenilen bir şey olmadığını, sadece çeşitli sıvıları içerken çeşitli yerlere dağılmasını engelleyecek şeffaf bir katılık olduğunu biliyorum. Ama işte bu anımsayış, o adamın bunu niye yaptığını bilmemi gerektiriyor. Gece boyu, çeşitli varsayımlarda bulunuyor ve yürüyorum.

Bunun işlediği bir suç karşılığı verilebilecek bir ceza olabileceği aklıma geliyor. Yüzünde çekilen bir cezanın acılarını görememeyi bu varsayımın yanlışlığı ya da cezayı seçenlerin durumu doğru değerlendirememesi ile açıklayabilirim. Adamın çok daha farklı bir şeyi gerçekleştirebilmek için alıştırma yaptığını da düşünebilirim. O zaman da amaçlanan deneyin ne olduğunu bulmam gerekiyor, bunun da daha kolay olabileceğini zannetmiyorum.

Bir saplantıyla bir gece ne kadar kolay geçiyor, bir ömür de çok zor olmasa gerek. Güneşin doğmasına yakın, havada uçuşan kumulların yüzüme çarptıkları bir düzenlemede telefon sesiyle uyanıyorum. Bu vahşi araç sesinin ardından gözüm evcil görüntüleri arayarak fırladıysam da, artık kırk yıllık bir dostun bilinebilirliğini taşıyan çöl görüntüsüyle tekrar karşılaştım. Rüyanın mantığına göre iki olasılık olduğunu sezebilirdim.

Çölde bulunduğum durum gerçek, telefon sesi rüyamdaydı, ya da benim tercih ettiğim, telefon sesi gerçek ve çok uzak bir evde, yumuşak bir yatakta, bir çöl rüyasının kollarındaydım. Çöl benim maddesel ufkumu oluştururken zihinsel ufkumu da aştı; çöl de, gerçek telefon da gerçekti.

Olağanüstü bir şaşkınlıkla, kımıldamadan duruyor, bir yandan da telefonun kaç kez çalacağını sayıyordum. Sekizi geçince olağandışılığın mantığına uymaya karar verdim ve çılgınlar gibi sesin kaynağının peşinde sağa sola koşuşturmaya başladım. Etrafımda değişik uzaklıklarda kaya parçalarının oluşturduğu bir görüntü vardı. Birkaç başarısız denemeden sonra Amerika'mı keşfetmek için eşsiz bir rota çizdim. İnsan boyunu biraz aşan bir kayalık grubunun oraya soluk soluğa ulaştım. Ses artık durdurulmaz bir biçimde güçlenmiş, yanıma alabileceğim ve birlikte çölü yenebileceğimiz, uygar dünyadan bir müttefik haline dönüşmüştü.

Kayalıkların ardında güçlenen tizliğin peşinde bir tura yakın bir dönüş yaparak sert taşların, görkemli görünümünün ardında gizlediği oyuğu, mağarayı gördüm. Telefon oradaydı ve neredeyse artık arayanın vazgeçmeyecek bir ruhsal saplantıda olduğu sevincini veren otuzlu çalışlarına ulaşmıştı. Narin vücudumun ait olduğu bir dünyayla ilgili bütün vaatleri, maddenin uygun birleşimlerini, beni oluşturan bir tarihi taşıyordu. Mağaranın ağzından, tam ortasından bir su birikintisinin aktığını da keyifle gördüm. Kendimi suyun içine fırlatıp günlerin orucunun intikamını aldığımda telefon sesinin kesildiğini gördüm.

Derinliği ikibuçuk metre kadar olan mağaranın dibinde, cihazı, saldırganlığını kaybetmiş uyuklarken buldum. İşte tam ne zaman, nerede okuduğumu bilemediğim ve beni bayağı şaşırtmış olan bu çöl ülkesi hükümetinin Sahra'ya onbin telefon projesini hatırladım. Bütün bunlar, çeşitli talihsiz nedenlerle burada bu vücut kurutan yerde mahsur kalanların kurtulması içindi. Hemen ahizeyi kaldırıp çeşitli telefon numaralarını çevirmeye başladım, ama bu çaba da kum tepelerinin ötesine ulaşamadı ve çevir sesinin gelmediğini, hatlarda bir kargaşa olduğunu gördüm.

Sonraki bir günün arama çabaları da bir sonuç getirmedi. Cihazın benim sesimi içine almama, iletmeme direncini kıramadım. Telefonun tuşlarının arasında diğerle-

rine benzemeyen fazladan bir düğme daha vardı. Bunun otomatik olarak bütün bu onbin cihazın bağlandığı merkezi arayan bir tuş olduğunu kavradım. Düğmeyi çeşitli defalar kullandıktan sonra, hattın fiziğinin kabul ettiği ama merkezin deviniminin reddettiği bir iletişim kurabildim; meşgul çalıyordu. Eğer bütün bu onbin telefon için özel bir numara ayrılmışsa, ki öyle olmalıydı, çölde şu an benim gibi zor durumda olan kişiler olmalıydı. Bu düşünce beni rahatsız etti, bu motifsiz halının üzerinde nemli yerlere özlem duyan başkalarının olmasının bana bir faydası yoktu; bundan öte, benim tekliğimi zedeleyerek, olası ölümümde bulabileceğim yürek ürpertici duyguları zedeliyordu.

Artık suyu olan bir adam olarak kaygılarımın yarısını aşmıştım. Mağaradan ayrılmamaya karar vermiş, orayı terk edersem bir daha su bulamama korkusunu göze alamamıştım. Telefonun başında geçen iki günün sonunda artık açlığım olanaksızı aşan bir kararın verilmesi gereken duruma kadar geldi. Çok övündüğüm zekâmı kullanıp bedenimin gönderdiği sinyallere bir cevap verme durumundaydım. Kazanın olduğu anda yangının alevleri arasından kimin olduğunu bilmediğim bir ufak çanta kurtarmıştım. İçinde bir bıçak, bir el büyüklüğünde ayna, bir de bedene sürülen koku vardı. Çantanın ve sahibinin olası yolculuğu ve hazırlığı kaza tarafından kesintiye uğratılmıştı. Bu üç nesneyle gidilebilecek yerin ne olduğunu tahmine çalıştım. Sanki belirli bir tür maddesel faydacılığın ötesinde ruhsal bir bütünlüğe göre seçilmiş bu üç nesne, bende bilmediğim bir dinin ayinine gidiliyor izlenimi uyandırdı. Kısa bir zaman içinde başkalarının ölüm korkusu, iskeletleri, kehanet haline gelecek olan arkadaşlarımı hatırladım. Hayatlarını bir optimizasyon teorisi üzerine kurmuş bu insanların hiçbiri bu tür bir çanta hazırlamazlardı. O zaman neler olmuştu? Uçakta başka birinin varlığı aklıma geldi ki, düşüş olayının anlaşılmasına yardımcı olabilecek fazladan yüklerin açıklamasını da böyle bir şey oluşturabilirdi. Bir başka olasılık da bizi uğurlayan insanlardan birinin son anda içimizden birinin eline böyle bir şey tutuşturmasıydı. O zaman da böyle bir şeyi, hangi tedirginlik taşıyıcı ruh, ne gibi bir kader değişikliği uğruna yapmıştı?

Bacağımı bileğin biraz üzerinden bağlayıp, bilekten eti kesişim bana ihtiyacım olan gücü verecekti. Vücudumu parça parça kesip yerken bir yandan beslemem gereken bölümün azalacak olması, kusursuz karar, bu çifte kazanç sarhoşluğu başımı döndürmüştü. Yaptığım hesaba göre, bir Yunanlının ortaya attığı çocukluk yıllarımın ilk yanılgısını bir daha yaşadım. Bedenimin hiçbir zaman tümünü yiyemeyeceğimden ve beslemem gereken bölüm gittikçe küçüleceğinden, sonsuza kadar kendi öz kanımdan olma etim bana yetecekti. Çok eski bir öyküyle olan benzerlik aklıma geldi, çocuklarını doğar doğmaz yiyen babanın kafasında hiçbir kötülük olmadığını, sadece hayatta kalmaya çalıştığını anlayabiliyordum. Keyifli düşünce akışım başka bir hatırlamayla biraz bozguna uğradı, galiba yaklaşık bir yüzyıl kadar önce başka bir insanın sonsuzluğa bu yolla ulaşılamayacağı ile ilgili bir ispat yaptığını anımsamadım. Ölçümlerin belirli bir düzende bölümünün bizi sonsuzluğa ulaştırabileceği ile ilgili o Yunanlının bana sunduğu bilmecenin verdiği keyfi ve bir başkasının, insanların sonsuz gibi asla telaffuz etmemesi gereken kelimeler olduğunu gösteren, o bulmacayı tahrip yönteminin hayalkırıklığını bir daha yaşadım.

Her işe sağ ayakla başlamanın Tanrı katında bir kat daha makbul olduğu bir dine mensup olduğumdan ve annemin ışıklarının sönükleştiği bir zamana ait kapıdan ya da herhangi bir yerden çıkarken sağ ayağımı atmam gerektiği yolundaki tembihleri, önce hangi taraftan başlamam gerektiğinde bir şüphe bırakmıyordu. Bir etyemez değildim ama yine de açlığımın nesnesi yapacağım şey kendi türümün etiydi ve görkemli bir tarihe sahip türümü Tanrı'nın katında utandırmak istemezdim. Burada sebebi oluşturabilecek varsayımları bulmak, ne mutlu ki, yine türümün yetenekleri arasındaydı. Birincisi, bir başka türdeşiminkiyle değil, kendi varlığımla doyacaktım, ve insan kurbanının acılarını duyabiliyorsa ona her şeyi yapmaya hakkı var gibi geliyordu. İkincisi, böyle bir şey varlığımı yok etmektense kutsallığın izinde bir süre daha ilerleyebilmemi sağlayacaktı. Üçüncüsü, ben şimdi bacağımı kesecektim ve benimle bağını kaybedecek o parça artık bir cinsin kimliğine sahip olmayacaktı; garip bir şekle sahip olarak kesip de bıraksam, Sahra'nın ortasında başkalarının kazaları boyunca dolaşıp, korkuların, fizikdışı kâbusların öznesi olacaktı.

Beslenme bana yitirdiğimi sandığım gücümü geri verdi, geçici bir süre için indiğim basit ihtiyaçların düzeyinden sıyrılma ve bazı şeyleri tekrar gözden geçirme şansı buldum. Canım deli gibi bir bardak sıcak sıvı ve tütün çekerken, ucunun zihnimde, diğer tarafının ise çölün astarının dışa çevrildiği taraf olan şehrimde kalmış olan şaşkınlığı yine buldum.

Bir adam bardağı niye yer? Bu soruyu bir canlıyla ilgili basit neden-sonuç kavramlarıyla açıklayamayacağımı, cevabın insan ilişkilerinin bu temel canlı dürtülerinin ötesine geçmiş, incelmiş ihtiyaçlarında yattığını biliyor ama her şeye rağmen kaç gündür belirli törenlerden uzak olduğum için bunu açıklayabilecek gerekli soyutlamaları yapamıyordum. Başka bir akşamın, ama artık gökyüzünün maviliğinin, ya da çöl rüzgârının olanaklarının hesabını yapabileceğim bir akşamın inişiyle, artık kaybettiğim ya da daha çok yaklaştığım ayağımı düşünüyor, onunla gittiğim yerleri, yaptığım sporların keyiflerini esrik hatırlıyordum. Coşku benim yorumlarımı etkiliyor, gece çölünün duyabileceği kahkahalarla

gülüyor, Sahra'nın büyük kentlerden tek eksiğinin bir parça gerçek müzik olduğuna kadar işi götürüyordum.

Takip eden gün telefonla ilgili denemelerim meyvalarını verdi ve onbin cihazın bağlı bulunduğu merkeze ulaşabildim. Karşıma çıkan görevliyle konuşabileceğimiz bir ortak dilin bulunmaması umutsuzluğa kapılmama yol açtı. Tam dört dili ve oniki farklı lehçeyi denerken karşımdaki yedi farklı dilde çağrıda bulunduysa da, tesadüfün kalın olduğu bu anda uygun bir noktada kesişemedik. Yarım saatlik bir karşılıklı kelime kusmanın sonunda bir tek kelimede, numara sözcüğünde anlaşabildik. Defalarca, ısrarlı haykırışlarının sonunda, benden telefonun üstüne yazılmış olan ve haritada yerimi belirleyecek bir numarayı okumamı istediğini anladım, ama zaten bulunduğum yerden şansının fazla olmadığı belli olan ben cihazın üstündeki sayının çoktan silindiğini gördüm. Bu aynı zamanda, onbin telefon projesinin, kaderin geciktirilebilirliği fikrinin, bir gün bütün ülkelerin aynı seviyeye gelebileceğinin, telefon kulübelerinin Mars'a bile yerleştirilebileceğinin de sonuydu. Numaraların makinede basılışını ve bunları cihazların üstüne yerleştiren insanların bu işlem sırasında duyabilecekleri keyifleri, manevi hazları anımsadım. Karşıdakine bu beş rakamlı işbirliğinin silindiğini anlatmaya çalışmanın boşuna olacağını bildiğimden, telefonu nazik bir insanın yapmayacağı şekilde yüzüne kapattım, çünkü artık naziklik ve insanlık sıfatlarının ne gibi gizli özverileri içinde barındırdığından ve bunları ödeyebileceğimden emin değildim. Telefonun varlığının benim için ne büyük bir işkence, yalancı bir vaat, sahte bir peygamber haline geldiğini acıyla fark ettim, ama hatların artık açıldığını ve başka bir yerleri, benim yokluğumun bırakacağı boşlukları cikletle, reçineyle ya da başka bir ulvi malzemeyle dolduracak şehrimi arayabileceğimi biliyordum. Çaresizlik saniyelerle katlandı, bildiğim benim ülkemin kodları değildi, insan kendine ulaşmanın yollarını nadiren bilir. Rasgele numaralar çevirdim, ortak bir dil bulabildiğimiz insanları aradım. Anlaşabildiğim insanların büyük bir çoğunluğu bir zamanlar benim olduğum gibi doğru ve yanlış numara profesyonelliğine ulaşmışlardı, bu yüzden yardım servisini aramamı söyleyip telefonu kapatıyorlardı. Bir kısmını ise inandırmakta zorluk çektim, en son aradığım kadın ise beni esprili ve sesimi çok etkileyici bulduğunu, cumartesi akşamı istersek görüşebileceğimizi söyledi. Her seferinde beni hızla geriye fırlatan lastikle kaplı ruhlardan yorgun düşmüş telefonu kapattım. Kusursuz yalıtkan ruhlardan... Son bir deneme yaptığımda ise karşımdaki kişi, en son çölün çevreye zararları nedeniyle on yıl kadar önce kapatıldığını, insanları rahatsız etmekte devam edersem polisi arayacağını söyledi. Bir zamanlar çölün insan yapısı olmadığı düşünülürdü, acaba benim uzak olduğum günlerde yeni gerçekler mi keşfedilmişti?

Bacaklarımın ikisi de yavaş yavaş kısalıyordu, çölün bu tür bir etkisinin olduğu kitaplarda yazmıyordu. Çantada bulduğum aynayı kafa hizamda bir yere yerleştirmiştim, günün belirli saatlerinde neye dönüştüğümü izliyordum. Aslında dönüşümden öte, aynı kaldığımı görmek için yansımama bakıyordum, ayna bedenimin tümünü bu mesafeden alacak kadar büyük olmadığından, ne zaman gözlerimi çevirsem yine her zamanki gibi olduğumu, her zaman neysem yine o olduğumu söylüyordu. Doktorumdu o benim; bir doktorun görevi, biraz gayret edersek normal biri olabileceğimiz ya da zaten normal biri olduğumuz yalanını söylemek değil midir? Boynumdan aşağısını boşvermeliydim, biraz sakallarım çıkmasına rağmen beni tanıyanların bunu belli edecek tepki vermelerine yol açan suret işte buydu.

Telefon zaman zaman çalıyordu, bazen cevap veriyor, çoğu zaman da açmıyordum. Yanlış numara çevirenler ya da hatlardaki bir arıza, uykumu bölen bu zil sesinin çınlayışına yol açıyordu. Bilmediğim bir dile rastlarsam iki kat sinirleniyordum, şu binlerce dil çapaçulluğu ben dönmeyi başaramasam bile mutlaka çözülmeliydi. Çok zor değildi, milletlerarası bir kurul oluşturulur, bütünlükçü bir dilin esasları saptanır ve yaklaşık bir yirmi yıl içinde de gerekli aşamalarla yeni dile geçilirdi. Yasaklar kuşkusuz olmalıydı. Insanoğlunun enerjisini tüketen, tarih içinde yüzlerce yılın boşa geçmesine sebep olan bazı kavramlar dışlanmalı, yeni dilde yer almamalı ve hiçbir ipucu bırakılmamalıydı. Yeni gelen kuşakların, milyonlarca insanın zehiri, sonu olan bu kavramlardan kurtulması ve bunların yeniden oluşumuna yol açacak durumların gündelik hayatlarda meydana gelmesine engel olunmalıydı. Birincil amaç bu değildi ama bunun sonucu belki de Sahra'da onbin telefon projeleri de başarısızlığa uğramazdı.

Issız bir adaya düşmemiştim; eğer öyle olsaydı varolan nesnelerle neler yapılabileceği konusunda hazır bazı fikirlerim olacaktı ya da gemi kazaları yolcularının bir gün yeni kurulan, her çeşit malın satıldığı pazarlara ulaşacak şişe içinde mesaj gönderme şansları olduğunu biliyordum. Çöl, eğer ben niyetlensem bile böyle bir şeye izin verecek miydi, ya da birbirine yapışmayan kumlar fikrinden doğmuş coğrafi bir oluşumun üstünde yol alabilecek bir mesaj şişesinin yapısı nasıl olmalıydı? Şişe, içinde taşıdığı bildiriyi, yapay ruhunu uzaklara taşıyacak enerjiyi herhalde kum fırtınalarında bulabilirdi. Göz gözü görmeyen böyle bir fırtına ise onun yönünü tayin etmesine engel olacaktı. Iradi bir eylemden bahsetmiyorum, olağan koşullarda gideceği yönün, fırtınanın getireceği alışılmadık etkilerden dolayı de-

ğişmesiydi burada söz konusu olan. Çölün demokrasisi sonuçta seni bazı şeylere zorlamıyordu. Enkazda bulduğum çantanın içinde yer alan bazı cisimleri uygun tasarımlarla biraraya getirdim. Kafamdaki düşünceyi gerçekleştirebilecek her türlü parçanın olduğunu gördüm. Bazen çok gerekmediği anlarda, olağanüstü lükslere sahip olmak bana ihtimaller kralının en sevdiği şaka gibi geldi. Sahip olduğum tek kâğıt parçasına özenle "******" yazdım, şişenin içine koydum, ve şişeyi küçük kum yelkenlisinin üstüne bağladım, ağzını kapatmadan önce tamamen suyla doldurdum, başka bir kazazedenin eline geçme ihtimali vardı. Suya ihtiyacı olan bir insana sadece berbat bir şaka yapmak istemezdim. Sevinç çığlıkları atarak mağaranın girişinde kumların üstüne bıraktım, kısa bir an geçti, dolan yelkenlerinin verdiği özgüvenle, belki de benden dünyaya kalacak tek edebi eseri ondan mutlu olacak ruhlara götürmek için süzüldü. Gittiği çizgi boyunca çölü zedeledi, hep bir düzenliğini bozdu, ufkun çizgisine değip bir daha dönmeyeceğini anlayınca hepimiz huzur bulduk.

Cam yiyen adamın içinde camla beslenen bir başka yaratık olduğu için cam yediği buluşum beni uzun uzun güldürdü.

Küçüldüğümü hissediyordum, nedensiz de olsa rüzgârın beni uçurabileceği korkusu sardı. İnsanlar havadan yoğundurlar, bu yüzden kafaları bulutlara değmez, bunu biliyordum, ama kaygıma da engel olamıyordum. Bir ip parçasıyla kendimi mağaranın içindeki ...ri bir kayaya bağladım, kuşku dindi, sessizlik her tarafa bulaştı. Kilometreler boyunca titreşecek bir şey olmadığı için önümdeki açıklıktan çölü izliyor, bir yandan da kalp atışlarımı diniliyordum. Yüreğin ritmik vuruşları ile Sahra arasındaki çizgi o kadar inceldi ki, kendimi bu uyumda bir fazlalık gibi hissettim. Bir adım geri çekilip sesin ve görüntünün bir birine karışmasını ortaya çıkan bu fiziksel bütünlüğü algıladım; şimdiye kadar rastladığım her şeyden farklıydı, tam anlamıyla hissedebilmek için onu izleyen öznenin de kulakla göz karışımı bir organa sahip olması gerekiyordu. Dünyanın bu en masum hipnotizması, her çeşit taşın ve kuşun bile ilgisini çekebilecek albenideydi. Bir süre sonra atan bu kalp sesleri sanki çöle aitmiş gibi geldi, çölün de bir kalbi vardı ve o bu acımasız maskeyi bu inceliğini saklamak için kullanıyordu. Önümde savunmasız uzanıyordu, bana teslim olmuştu, ona her istediğimi yapabilirdim. Bir çocuk gibi devindiğini, kumlarının kımıldadığını hissedebiliyordum. O da benim gibi başka bir şeyin, tam ne olduğunu kestiremediğim bir şeyin tutsağıydı ve yirmidört saat boyunca bir çöl olmak zorundaydı. Kendini oluşturan öteki şeylerden ayıran bu kimlik aynı zamanda onu mahkûm da ediyordu, iç çektim...

Ertesi gün ufuk çizgisinde bir konuğun başı, gövdesi ve ayakları sırayla belirdi, her yeryüzü parçası gibi çölün de yuvarlaklığını vurgulayarak. Bir kazazededen çok, gayriihtiyari, istemeyerek verdiği bir randevuya yetişmeye çalışan birine benziyordu. Mağaranın yanına geldi, suyun verebileceklerinin hepsini aldı bayağılığa düşmedi, ölümün arabasında gezip dedi bir kurtuluş fırsatıyla kendinden geçen insanlar gibi davranmadı, suyu sakince ama her şeyiyle içti. Bir iki cümle söyledikten sonra kritik bir hesap yaptığını yaklaşık iki günlük bir mesafede bir yerleşim yeri olduğunu, yiyeceğinin ve suyunun da sınırının bu olduğunu söyledi. Çok büyük bir fedakârlık havası vermeden, istersem beni de yanında götürebileceğini, her zaman hesaplarında hatalar yaptığını, bu yüzden yerleşim yerine birlikte ulaşma ihtimalimizin yüksek olduğunu ekledi. Hayata ilişkin hesaplarda bir sürü kayma olsa da, ölüme ilişkin hesapların hep tutacağını söyledim ve teklifi reddettim. Burada olduğumun bilindiğini, ve beni üç dört gün içinde bulacaklarını söyledim. Kenarda duran et parçasına ve olmayan bacaklarıma ilk geldiğimde bir göz atmıştı, bir daha da kafası oralara ilişmedi. Sorulmayan soruların nezaketiyle kendimden geçtim ve sanki benim de adıma uzaklaşırken arkasından bakakaldım.

Ertesi gün yapacak fazla bir şeyim olmadığından telefonun başına tekrar geçtim, onbin telefonun merkezini aradım. Uzun süre kimse açmayınca ahizeyi öylece kapatmadan bıraktım, o aralıkta sıcaktan kendimden geçmiş ve dalmışım. Zafiyet ya da bir pişmanlık gösterip coşkuyla nitelemeye cesaret edemeyeceğim kadar hoş rüyalar gördüm. Bacakları sağlam bir insandım, güya yüz metre koşucusuymuşum, ve bu alandaki çok iddialıyım. Dünya şampiyonluğu için beş on atletle birlikte pistte sıralanıyoruz. Yarışın ortalarına doğru en önde giderken tam o dev adımımı basacağım yerde, harikulade bir kelebek görüyorum. Onu ezmemek için ayağımı büyük bir gayretle yana kaydırıyorum, tökezleyip yere yuvarlanıyorum. Koşucular yanımdan dünyanın en güzel rekorlarına doğru hızla kayıyorlar, ayaklarıma bakıyorum, düşmenin etkisiyle bacaklarımın kopup öteye fırladığını göruyorum. Sürüklenerek kopan parçaların yanına ulaşıyorum, sıkıca tutup gövdemle birleştirmeye çalışıyorum, birleşmiyorlar. Ağlayarak birisi, galiba antrenörüm yanıma yaklaşıyor. Ağlama diyor ve kimseyi kandırma, sen o kelebeği kulvarda da değil, yan taraftaki çimenlikte gördün, ve yerinden konmamış, uçuyordu.

Ahizeden gelen haykırışlarla, seslerle uyandım. Telefonda bildiğim dillerden birini konuşabilen bir insan vardı. Ona çölde mahsur kaldığımı, ama telefonun üstündeki numara silindiği için yerimi bildiremediğimi anlattım. Kendisinin de o ülkede turist olduğunu, pasaportla ilgili bir işi olduğu için o binaya girdiğini, ama binanın ve bütün şehrin boş olduğunu, galiba komş

sınırda savaş olduğu için insanların hepsinin güneye göçtüklerini söyledi. Telefonun ısrarlı çaldığını görmüş ve açmıştı. Ülkemin, şehrimin adlarını verdim ve ondan buraların kodlarını bulmasını istedim. Oradan ertesi akşam ayrılacağını söyledi ve akşamüstü tekrar aramam için sözleştik. Kapatmadan biraz önce ona bacaklarımı yitirdiğimi söyledim. Bir süre konuşmadan sustuk. Niye bunu açıklama gereğini duydum bilemiyorum ama telefonda bunun farkında olamaması beni rahatsız etti. Tanımadığım insanlarla bu cihaz yardımıyla konuşurken bu tür ayrıntıları ben her zaman merak ederdim. Yani biriyle kablolar aracılığıyla konuşurken eğer onun tek gözünün kör olduğunu biliyorsam duygularım değişecektir. Konuşma kesilince elime bir avuç kum aldım ve yavaş yavaş avcumun bir kenarından yerçekimine bırakmaya başladım. Yüzeyin şeklini bozamıyordum, ne kadar kum alsam ya da almasam çöl hep aynıydı. Şimdi yaptıklarımı yapan ve gülümseyerek çölü değiştirdiğini iddia eden yaşlı adam aklıma geldi. Kum tanelerine dikkatli bakınca her birinin farklı farklı olduğunu gördüm. Birbiriyle aynı iki kum parçası bulmak imkânsızdı. Küçücük bir parçanın yüzeylerine dikkatli bakınca taneler arasında bir ilişki olduğunu buldum. Bir kaç denemeyle değişik parçaları yan yana getirerek anlamlı bir bütünü oluşturma imkânının olduğunu gördüm. Mağara duvarlarındaki yosunların oluşturduğu yapışkan bir sıvıyı kulanarak saatler boyu binlerce parçayı birbirine yapıştırdım.

Vakit herhalde geceyarısına ulaşmak üzereyken insan büyüklüğünde bir bütün oluşturmuştum. Fakat ne kadar taneyi eklersen ekle, yüzeyin herhangi bir noktasına yeni bir tanenin konulabileceğini görebiliyordum.Oluşturduğum heykel ya da büyük bir heykelin parçası bana sanki hep bir tanecik daha eklersem anlamlı bir sona ulaşacak ve sonunda bir şeyi hatırlatacak duygusu veriyordu ve o merakla bir türlü durmak bilmiyordum.

En sonunda ayışığı gökyüzünde iyice yükselip heykelimi aydınlatınca onu arkadaki uçsuz bucaksız çöl fonunun önünde bir daha gördüm. Çölü oluşturan bütün kum tanelerini birbirine eklersem ancak tanıyabileceğim, ya da bütün kavrayışımı altüst edecek bir bütün ortaya çıkacaktı. Sahra dediğimiz bu şey, bu korkunç eser, akılalmaz bir türün, rüyamızda bile ortaya gölgesi çıkmayacak bir kavrayışın eseri, şakasıydı. Belki onbinlerce yılın, belki de bir saniye öncesinin bir ürünüydü. Ama şunu biliyordum ki, zamanın bir yerinde, yaratıcısının bağışlamayacağı bir günahı işlemeden önce tek parçaydı. Neye benzediğini, hangi kıvrımları barındırdığını bilemiyordum ama zihnimizin basamaklarını aşacak sayıda kum tanesine bölünmeden önce bir fotoğrafı, dünyamızın dışında bir yaratığın belleğinde gölgesi varsa bile, bu bizim kıt kavrayışımızın çökmesine yol açacak bir ruhsal ışıktaydı. Sonsuz parçaya bölünmeyi hak edecek bir suçun ne olabileceğini düşündüm, böyle bir acıyı Tanrı'nın yarattığı hangi yaratık göğüsleyebilirdi? Veya eğer bu onu yaratanın ne olduğunu anlamamıza yarayacak bir bulmacaysa ve biz onu çözmekle bir zamanlar onu bu gezegende bırakanın sırrına ulaşacaksak... Biliyordum, ne olursa olsun, ne kadar zeki olursa olsun, herhangi bir canlı kendi varlığını sona erdirecek ama çözümü imkânsız kadar zor bir bilmeceyi geride bırakabilirdi. Onu anladığımız anda sahibine hakim olacaktık. Düşüncemin, ufak vücudumu sarsarak titrettiği noktada, yüzümde bir tebessüm, yorgunluktan uyuyakalmak üzereydim. Varlığının sırrını geride, başkalarının avuçlarında bırakmaktan birinin duyacağı keyfi biliyordum.

Güneş, elinde bir harita varmış gibi sabah beni mağaranın içinde buldu ve keyifsiz uyandım. Akşam yaptığım heykel gözlerimin önünde duruyordu ama korkunç aydınlıkta üstünde gizemin barınabileceği hiçbir kıvrım kalmamıştı. Bir döküm vermem gerekirse, baş, gövde ve ayaklardan oluşan bir kompozisyonun ortalarını çoktan aşmıştım. Artık iki bacağımın olmadığını biliyor ama bunu yüksek sesle söylemiyor, içimden geçiriyordum. Pişmanlık duyabileceğimi bazen düşünmüyor değildim ama hiçbir önemi yoktu, böyle bir duygu oluştuğu anda ben onu da yiyebilirdim. Tanrısını ürkütecek, utandıracak bir yaratık haline çoktan dönüşmüştüm bile. Bir yandan da ruh vücudumuzda nerede gizlenir bunu düşünüyordum. Kendi etime yaptığım bu ayıklamanın sonunda ne kalacaktı? Şimdiye kadar yediğim kısımlar kütlemi artırmak şöyle dursun, azalmasına yol açmıştı. Demek ki bütün o parçalar gereksizdi, fazladan taşıyordum, ve ben sonunda bu vücudun içinde pisliğe, atığa dönüşmeyecek, yitip gitmeyecek bir şey, belki de bir ruh varsa onu bulacaktım. Bütün ömrümce peşimde sürüklemek zorunda kaldığım o posalardan en sonunda bir kristal kalacaktı ve ben onun parlaklığında kendimi ve türümü anlayacaktım.

Kodları bulacak adamla sözleştiğim saat gelip çatınca elimin bir türlü telefona uzanmadığını fark ettim. Oysa ki, o istediğim herkese ulaşabileceğim numaraları bulmuş olmalıydı, ama oralarda oturan kişilerle ortak neyim kalmıştı? Başka bir şeye dönüşmüştüm. Vücudumuz da bir ortaklık anlaşması değil midir? Birbirimize benzediğimiz sürece başkalarının varlığından daha az nefret etmez miyiz? Ben bu iş anlaşmasını yırtıp atmış ve onlarla çıkarlarımızı ayırmıştım. Bu düşüncelerle dolu, telefonu sonsuza kadar susturmak, ses tellerini koparmak için uzandım, işte o an silemeyeceğim birtakım bağlarımın olduğunu kavradım. Ben artık işbirliğini, çare çabalarını reddetmiştim ama benim gibi buralara gelecek ve ölümü geciktirmeyi dileyecek, kendi şehrinin kodlarını bilen birinin olanaklarını azaltamazdım. Varolmayan o öbür kazazededen nefret ederek cihazın yanından sürünerek uzaklaştım. Duvara yaslan-

mış, gözlerimi kapatmış, güneş ışığının gözkapağı denen bu etten perdeyi geçerken yol açtığı şekillerin anlamını çözmeye çalışıyordum. Bu et prizma, ışığı ana renklerine ayırıyor, her birini farklı bir tarafa gönderiyordu. Birden ani bir rahatsızlık, ürkütücü bir duygu derimi sardı, yalnız değildim, çölde biri daha vardı, Gözlerimi tamamen açmaktan korkarak, hafif kısıp, aralıktan ufka baktım, birisi geliyordu. Yüzünü seçebileceğim bir uzaklığa gelince suyu gördü ve kendinden geçmiş bir halde koşuşturmaya başladı. Ona kızdım, suyu böyle istediği için. Kafasını sıvının içine gömmüş, korkunç bir açlıkla içerken yandan yüzünü görebildim. Şaşırtıcı bir durumdu ama birkaç gün önce buraya ulaşan kişiydi. Uzaklaştığı yönün tam ters taraftan, ilk geldiği yoldan yine gelmişti. Kıyafetleri ve karakteri değişmişti. İlk geldiğinde fiziksel açlığına rağmen suya karşı gösterdiği ruhsal doygunluktan eser yoktu. Belki dünyanın etrafında bir tam tur atıp ilk geldiği yoldan tekrar bu noktaya ulaşırken gördükleri onu değiştirmişti, açgözlü, kötü hırslı insan olmuştu. Yolda, çeşitli milletlerin türlü çeşit doyumsuzluklarını tanımış, altına, kadına, suya, uzun yaşama karşı bir açlık edinmişti. İşte susuzluğunu gidermiş, vücudumu ilk defa görmüş gibi ısrarla inceliyor, kenarda duran bir sonraki öğün için ayırdığım et parçasında, geleceği için bir olanak arıyordu. Seksen günde dünyayı dolaşan bir adam bile yolculuğunun sonunda ayak bastığı toprakların tortusunu içinde taşımaz mı, dudağının kenarında beliren esrarlı bir gülümseme, gelişmiş, artmış bir karanlığın eseri değil midir? Hızla konuşmaya başladı ve artık unuttuğumu sandığım, belki de bu türün evrendeki yokoluşuna yol açacak gevezeliği tekrar anımsattı. Niye geri döndüğünü, ve nasıl, aynı yerden geldiğini sordum. Söylediklerime çok şaşırdı, beni ilk kez görüyormuş gibi bir havası vardı. Yarım saat süren bir konuşma sırasında uygun açıklamayı yine o buldu. Yıllar önce birbirlerinden ailenin maddi koşulları yüzünden ayrılmış bir eş yumurta ikizinden söz edildiğini anlattı. Hiçbir zaman karşılaşmamışlar ve hep farklı ülkelerde yaşamışlardı. Söyledikleri doğruydu çünkü ikisi de farklı dilleri konuşuyorlardı. İkizinin şu an nerde olduğunu sordu, ben de ona gittiği yönü gösterdim. Bana yanımda duran eti nasıl bulduğumu anlatmamamı, ama çok aç olduğunu, bir parça verirsem reddetmeyeceğini söyledi. Yarını oruçla geçirebileceğimi düşünüp bütün parçayı ona verdim. Sevinç içinde benimle vedalaşıp, hızla ikizinin gittiği yönde uzaklaştı. Görüntüden çıktıktan sonra ben de kendi ikizime, aynaya döndüm. Dünyanın her tarafına yayılmış milyonlarca aynayı ve onlarda ve onlarda çıkmamış görüntülerimi, yansımalarımı düşündüm. Bütün bunlar da bizim ikizimiz değiller miydi, bir gün herhangi bir tanesine yüzümüzü çevirirsek genlerimizin, alışkanlıklarımızın yansımasını görmeyecek miydik, insanın kendisine yüzde yüz benzemesinin zincirini bozacak bir fizik kuralı yeryüzünün herhangi bir sokağında var mıydı? Yine de ben şanslıydım, kendime yaptığım müdahalelerin yansımasını, sonuçlarını yüzünde görebileceğim canlı bir benzerim yoktu, yani en azından, umarım yoktu. Küçükken birbirlerinden ayrılan çocuk sürprizlerinden tamamen kurtulmuş olduğumdam emin olamazdım. İnsan küçükken başına gelir, odanızda gizlice sizden uzun boyluların onaylamadığı bir iş yaparken aniden kapı açılır, varlığınızı sona erdireceklerinizi hissedersiniz. İşte gizlice sigara içmek gibi bir şeydi bu ve bir kardeşim olsa, tesadüfen beni bu vaziyette görse benzer suçluluğu duyacaktım. Yeryüzünde şimdi beni utandıracak tek şey bu olabilirdi.

Birkaç gün daha benzer yaşantılarla, kaygılarla geçti. Ara sıra telefonla bilmediğim ülkeleri arıyor, zamanı olan insanlarla gevezelik ediyor, buluşmalar kararlaştırıyor, ertesi gün arıyor, çok önemli bir işim çıktığı için gelemediğimi söylüyor, özür diliyordum. Son gün, kompozisyonun bitişini göreceğim o son gün, artık alışkanlıklarını, ona karşı nasıl davranmam gerektiğini bildiğim dostumu, Sahra'yı izliyor, onu çeşitli farklı yaşantıların altında hayal ediyordum. Çölle çok büyük bir su kütlesinin reaksiyonunu düşünüyordum. Kum tanelerini birleştirip bütününü görme heyecanını yitirmiştim, hatta bu bilmeceyi, varlığının bilmecesini bu kadar çözümü zor bir şekilde bırakan bir türün garantici, bayağı, oyun duygusundan uzak olduğunu düşünüyordum. Çöl artık benim için önümde uzanan, dünyanın en büyük süngeriydi. Hayal edemeyeceğim kadar büyük bir su kütlesini emip yutacak ama artık bir damla daha fazla su alamayacağı noktada yeni bir şeye dönüşecekti. İçinden yeşilin bütün tonları fışkıracak, bu bitkilerin gölgesinde, günahtan uzak, o ilk tek hücreli, kusursuz saf o tek canlı çıkacaktı. Hücrelerinin sayısı ikiye ulaştığı gün, toprağın içinde olmadık etkilere yol açan elementler tablosunda asla yer almayacak o atomu yutup vücuduna katacaktı. Arayış sürecek, yuttuğu şeylerle en sonunda bütüm evreni kaplayacaktı. Bütün evren tek hücreli bir canlı olacak, yıldızlararası uzay boşluğu hücre sıvılarıyla dolacaktı. Ve helikopterler de olacaktı, çok sayıda sivrisinek benzeri, binlerce, milyonlarca helikopter. Nereden hayalime daldığını anlamadığım pervane sesleriyle kendime geldim. Kafamı gökyüzüne çevirdiğimde, güneş ışığında altın yansımaları etrafa saçılan, beni yeryüzünün şölenine, sahip olduğum sandalyeye tekrar çağıran metal dinazor torununu gördüm. Bütün çıkarımlarımı inkâr edip sevinçle ellerimi sallarken aynaya çarptım, yuvarlandı, yere düştü. İşte o an benim gönderdiğim ışınları değiştirmeden bana yollayan ikizimi gördüm. Değiştirmeden diyorum ama galiba tek bir şey yapmış, yüzüme acı

bir gülümseme takmıştı. O an cam yiyen adamın niye bu işi yaptığını da anladım. O adam, bütün heyecanıyla kalabalığın içinde ruha nefes aldıracak görünmezliğin peşindeydi, şeffaf bir maddeyi yiyerek buna ulaşabileceğini düşünmüştü. Asla başaramayacaktı, çünkü diş minesinde, mide çeperlerinde birkaç çizik bu iş için yeterli bir bedel değildi. Gerçeğe giden binlerce yolda kendi pratiğimi aynada görüyor, görünmezliğe ulaşmak üzere olduğumu biliyordum, eğer biraz daha zamanım olsaydı. Aynada yansıyan yaratıkla, bir zamanlar şehrimin sokaklarında ve odalarında insanlara gülüp eğlenen, ya da yıllar öncesi annesinin kollarında yeryüzüne dik açıyla durmayı öğrenen, yürümesini öğrenen bir bebekle aradaki bağın ne olduğunu bulmaya çalışıyor, en mistik öğretilerin bile bunun cevabını veremeyeceğini düşünüyordum. Şöyle diyeceklerdi beni görünce: "Oğlum, ne yaptın bedenine, biz sana böyle mi teslim ettik?" Kristalin saklı olduğu o son vücut parçasının da ne olabileceğini artık hayal edebiliyordum. Bacaklar, bir kol gitmişti, iç organlar, beyin, kafa, hepsi gidecek ve en son mide kalacaktı, ve artık onu eritebilecek birşey yoktu. Bütünlüğümü, bir parçamın uğruna feda etmiştim, deneyimi tamamlamıştım. Helikopter, inişe geçmişti, birazdan mağaraya ulaşacaklardı. Belki de hatalı olunca daha çok paha biçilen pullar gibi değerim artmıştı, ya da müthiş sakatlıklar, ilginç olaylar müzesi kurulacaktı ve ben de orada baş köşeyi alacaktım. Her ne olursa olsun, beni hiçbir nesnenin, hiçbir şefkatin incitmeden dokunamayacağı bir efsaneye, duvarları aşıp sokaklara yayılan kahkahalara dönüştüreceklerini biliyor, hâlâ dört dörtlük, bütün organları yerinde olan ruhumun parça parça olacağını seziyordum. Planlı bir kötülük değil, çünkü tahammül edemedikleri varlıklarını unutmak için hep söylencelere, başkalarının öykülerine ihtiyaçları vardı.

Balolar, partiler olacaktı; enfes müzikler, olağanüstü güzel kadınlar, konserler olacaktı; bana saygı gölgesi duyacaklardı, önlere alınacaktım, sahaya alınacaktım; beş çayları, mitingler, devrimler, savaşlar, tarih, suikastler, cinayetler, intiharlar. Dans etmek isteyecektim; bir topa sonsuz vurmak, bir kadından sızan ıslaklıkta duş almak. Birini öldürmek isteyecektim; boğazını sıkmak, saçlarından tuttuğum kafayı taşlara çarpmak; savaşı arzulayacaktım; bir ordunun ön saflarında, bayrak sallayan yabancı bir halkın arasından mağrur, kayar gibi bir şehre girmek. Devrimler, devrimler, gizli merkez komite toplantıları, eylem planları, halkların falan kardeşliği.

Biliyorum, tıp yine de bazı şeyleri yerine yapıştıracaktı. Ama bir yamalı pantolon gibi dolaştığımı ben bilmeyecek miydim?

İki elimiz, iki ayağımız ne kadar büyük iki yasal silahtır. Yeryüzü tribününden, en ön sıradan da olsa akışı izlemek dayanılmaz bir işkenceydi. İnen helikopterden atlayan adamlar yavaş yavaş yaklaşırken kalan tek elimle kumu aralıyordum. Kendimi yere bırakıp, önce kafamı, sonra vücudumu ileri geri oynatarak bütün bedenimi çölün gövdesine soktum. Ne kadar yanılmış, nasıl bir hataya düşmüştüm. İnanılmaz bir sıcaklığın olduğu yüzeyin yarım metre altında mutlak sıfır noktasının harikulade serinliği yatıyordu. Yüzeyde bıraktığım delikten helikopterden inen adamlar elleriyle bir hamle yaptılar ama beni yakalayamadılar. Sebep ve sonuç, çünkü benim artık bacaklarım yoktu. Bir buçuk metre derinliğe kadar indim, kum tanelerinin arasında kalan oksijeni kullanıyor, çölün altında yavaş yavaş ilerliyordum. Tabii ki ilk günler zor olacaktı ama sonra saatte on, onbeş, yirmi kilometrelik hızlara kadar ulaşabilecektim, oksijensizliğe ve artık önümde okyanusun altı gibi zengin binlerce yaşam türünün cirit attığı protein imparatorluğuyla beslenmeye alışacaktım. Her ne kadar ben artık türümü reddetsem de, yine o türün bimem kaç bin yıllık tarihinin ürünü olan bir beyin ve eli taşımıyor muydum? Bu miras bana bu diyarın tartışmasız kralı olma fırsatını verecekti. İşte önümde bir çöl kaplumbağası yavaş yavaş süzülüyordu. İyi beslenmiş kaliteli etini buradan bile seçebiliyordum. Belki şimdi elimden kaçıracaktım ama yeraltında yetişen şu garip bitkilerle şu an gözümde canlandırabildiğim bir tuzak hazırlamak ve yarınki günler binlerce hayvanı toplamak işten bile değildi. Bütün bu düşünceler kafamda dolanırken, beni fark eden ve kurtulmak için kaslarını bütün gücüyle çalıştıran hayvanın peşinden bir yeryüzü ezgisini ıslıkla çalarak süzüldüm.

SON

Notlar:

Ben basit bir adamım. Hayatı aydınlık ve karanlık olarak görüyorum. Bunun da ötesinde, bir sürüsüne hayranlık duymama rağmen teorisyenlerin dediklerine değil de, basit bir şekilde, mesela Jack London'un bilmem kaçıncı kez dile getirdiği gibi "Yalnız bazıları hayatta kalır" tezine saygı duyuyorum. Kuşkusuz aydınlık taraftanım, herhangi sıradan bir ölümlü gibi. Hizmet edeceğim yön de bellidir. Bu hikâyeyi yazarken de ışığı düşündüğüm aşikâr. Karanlığa hizmet edecek hiçbir şeyi "bilinçli" bir halde yazmam, yapmam anlamına gelmesin bu; kimyaları farklıdır. Hayatımı basitleştirmeye çalışıyorum ben. Ak ve kara, ben ve öteki, ne kadar güzel ve kolay sınıflandırlamalardır. Bütün gayretime rağmen öykü zaman zaman karanlık bölgelere kaçtı.

Adnan ÖZDEMİR

İsa suyun üzerinde yürüdüğünde denizciydi
ve yalnız tahta kulesinden uzun süre seyretti
ve sadece boğulanların onu görebileceğinden
emin olduğunda

Dedi ki "Tüm insanlar denizci olacak
deniz onları serbest bırakana kadar"
fakat o kendisi çökmüştü
gökler açılmadan çok önce

LEONARD COHEN-SUZANNE

rol değişimi

Yazsam mı acaba? Bu "çekirdek depresyonumun" "saldırganlığı yansıtma safhası" olabilir mi? Yok canım, basbayağı "yüksek yaratıcılığımın" kendiliğinden dışavurumu. Dışavurmazsam tekrar "alkolik" olurum maazallah. Aslında "paranoyak genlerimin" "mood düzensizliği" de olabilir ya...

Rolleri değiştirdik işte. Hastaların %87'si doktoruna âşık olur. Âşık olan doktor yüzdesi de az değil. Ben ilanı aşk ettiğimde "Gel rolleri değiştirelim" demişti. Ben de "Doktorumla özdeşleşmek istemiyorum." Tabii bu aylarca önceydi. Aylarımızı "rasyonel kararlara varmamak"la geçirdik. Tabii ki "İradeyi bana bırakacaktı" ama önce "hayatımın biraz daha düzene girmesi" gerekiyordu.

Etiket'leri (namı diğer Ethique) bir kenara koymuştuk çoktan (zaten ben etiket denince beden etiketi veya yıkama talimatı zannederim) da, şu rasyonel kararlara fena canım sıkılıyordu. İletişimin en yüksek safhasında birbirimizi ve kendimizi tanıyıp duruyorduk. Amaç oydu zaten. "Let me hold a mirror to thee" demiştim "herkesin ruhunu kurcalayıp duruyorsun, biraz da kendininkini kurcala". Bunu birileri Brütüs'e söylemiş Shakespeare'e göre. Brütüs de gidip Ceasar'ı öldürmüş. Ceasar da demiş ki: "Sen de mi Brütüs?" Tabii bu aralarda "olmak veya olmamak"a ve "uyumak veya ölmeye" takılıyorduk.... da Danimarka'da pis kokan birş eyler vardı. Karısı mıydı, yoksa şu rasyonal kararlar mı?

Karısı mevzu bahis olunca ben ona "Bak İkarus'a, güneşe yaklaşınca kanatları yanmış" diyordum. O da bana "Bak Promete'ye, insanlara ışığı getirmiş", yani müthiş felsefeler yapıyorduk. Düşünmüyorduk ki Promete, insanlar akbabalarını çekene kadar ateşini çekse ne olur?

Karar vermeden, rasyonel olmadan Eros ve Thanatos (Ethos and Cosmos - Arthur Clarke), Özgürlükten Kaçış, Blöfçünün Baştan Çıkarma Rehberi, çeşitli gazetelerin günlük fallarını okuduk, sonra bombayı patlattım:

- Karar ver.

Ben de artık insanları onun gözünden görmeye başlamıştım (hafif depresiv, borderline, obsesyon v.s.) Eh, itle yatan bitle kalkar.

- Sizin orda tecrit odası var mı?
- Bizi tecrit mi edicen?
- Hayır. Karın seni tecrit etse her ikiniz de daha mutlu olursunuz.

Ah evet! Aradığımı bulmuştum. Bu kadar basitt işte. Peki onca terapiye ne gerek vardı?

- Yaşadığın bölünmeyi hangi kaçışlarla dengeliyorsun? (Karın anne; ben sevgili) itildiğin aşırı uca gidip isyan etmekle mi? Orada birilerinin ne halde olduğunu görüp şefkat göstemesini mi bekliyorsun? Yoksa karar verip kararın için ayakta mı duracaksın, sen karar vermediğin süre içinde birilerinin senin için karar vermesini mi umuyorsun? Yoksa istediğin şeyden korkuyor musun? Karar vermen ve yapman için koltuk değneği mi gerek sana?

Tabii ki soru sormanın hiçbir yararı yoktur. Sorulara soruyla cevap verilir. Yorum yoktur.

"Ruhçözümcüler de içinde olmak üzere birçok ruh hekimi, asla yeterince fazla üzgün, aşırı öfkeli ya da heyecanlı olmayan bir "normal" kişilik tablosu oluşturmuşlardır. Alışılagelmiş "normal" birey kalıbına uymayan kişilik tiplerini ve özellikleri açığa çıkarmadıysa, "çocuksu" ya da "nevrotik" gibi sözcükler kullanmaktadırlar". (Özgürlükten Kaçış) E. Fromm

Depresyon id ve süperegonun bir çatışmasıymış (yani eğer gıda zehirlenmesi değilse) çözüm: yüzünle astarın bir olacak.

"Aslında bir insanın seksüel seçimi ona inançlarının toplamı sonucudur. Bana birinin seksi bulduğu insanı gösterin, size tüm hayat filozofisini anlatayım. Bana yattığı insanı gösterin, kendini nasıl değerlendirdiğini anlatayım. Sex tüm hareketlerin en bencilidir, tek motivasyonu istenmeye ve istenmeye değer olmaya inançtır. Bedenin olduğu gibi ruhen de çırılçıplak olmayı gerektiren bir harekettir ve kendi gerçek egosunu standart ölçütü olarak kabul ettirir. İnsan, gerçek kendi imajını yansıtan bir eş seçer, ve bu kadının kendini vermesiyle öz-saygı hissini tecrübe eder/yanılır. Kendi değerinden gururla emin olan biri bulabileceği en yükset tipi seçer, hayran olduğu, en güçlü ve en zor elde edebileceğini.

Sevgi en yüksek değerimizi gösterdiğimiz tepkidir. Eğer bir insan kendi değerlerini ve varolmaya bakışını lekelerse insan: sevginin keyf alma değil kendini reddetme; iyiliğin gurur değil acıma, acı, zayıflık veya özveri olduğunu; en kutsal sevginin hayranlıktan değil hayırdan olduğunu savunur- ve kendini ikiye böler. Vücudu onu dinlemez, tepki vermez, sevdiğini düşündüğü kadına karşı iktidarsızdır, fakat düşük gördüğü kadına bağlanır. Ve vücudunun kontrol dışı arzuları olduğunu, sex'in günah olduğunu, saf aşkın ruhun saf bir duygusu olduğunu savunur. Aşk, sıkıntı; sex günah getirir."

Eros ve Thanatos'tan kaçan tek şey fantaziymiş. Söylediğim gibi bu artık çağ dışı. Artık Ethos ve Cosmos var ve Cognitive approach. Yani fiziksel hareketle belirtilmemiş fikir ucuz bir hipokrasi'dir. (Hipokratla aman karıştırmıyalım. O doktorların kendi aralarında birbirlerine ettikleri bir yemindir.)

Şu gerçek ki varolmanın doğasında kontradiksiyon yoktur. Bir "çelişki" varsa "önerme"leri tekrar gözden geçirin.

Aah ah! Bu aşkın başında bana "Armudu dalında pazar eyledik/kaşını gözüne nazar eyledik... (ÖZDEMİR ERDOĞAN) demişti. Armut dedim de aklıma geldi Sheakespear (yani armut sallayan) demiş ki:

"İnsanların hayatlarında gel-git olayları vardır. Sular kabardığında açılırsan..."

Ben de "Sevgilimle" okyanuslara açılıp, ruhumuzun haritasını çıkaracaktım. O liman gümrüğüne takıldı, şimdi kendi su birikintisinde kağıt kayık yüzdürüyor. Çok mutlu. Can simidi var. Boğulmaz.

..... sözlerime son verirkene "Bir dakka doktor bey geliyorum"..... VİTAMİN

İlk yemişini bu sene verdi,
Kızılcık,
Üç tane
Bir daha seneye beş tane verir;
Ömür çok,
Bekleriz;
Ne çıkar?

İlahi kızılcık!

KIZILCIK/ Orhan Veli

Not: Yaa, yine de anlıyamıyorum, bu adam tam o anda niye ses çıkarmaz ve yüzünün görülmesini istemezdi?

Yazan: (Büyük bir megolomani ile) SUZAN

Günlük

ÖTEKİ EV

Bu resim yüksekte bir evin penceresinden görülen karşıdaki evi anlatır. Hava açıktır, Gündüz, büyük olasılıkla öğle vakitleridir. Evin duvarları sarıdır, pencerenin kenarları çerçeveli. Pencere açıktır. Öteki evin sadece damı görünmektedir. Evin damına doğru, gökteki mavinin rengi açılır. Koyu, açık, tekrar koyu. Ev de mavidir, sanki biraz daha koyu. Bizim pencereye bitişik gibidir öteki evin damı. Gariptir, insan baktıkça anlıyor, aslında pencereden bakınca sadece gökyüzünün görünmesi gerekir. Ama nedense öteki ev görünüyor. Daha alçakta, gökyüzünün altında, koyu mavi. İnsan odasının penceresinden neden dışarıya bakar?

GÜN IŞIĞINDAN KORKMAK

Albüm bir boksöre ağıtla başlar, başka şeylerle devam eder. Melodiler acı doludur. Şarkıları söyleyen adam "Güzel şeylere çirkin isimler verilen bir dünyada yaşadığımızı hepimiz biliyoruz" der. Gidenlerin arkasından bakakaldığımız huzursuz anlarla dolu, yitirilmiş hayatlar. İnsan sonbaharda sokaklarda yürürken burnunun direği sızlar. Bazıları buna "mevsimin etkisi" der. Gün ışığından korkmak eski moda, ama sonbahar hâlâ hüzünlü. Albümün kapağında ateşten bir çember var, ortasında bir çocuk.

CANIM KARDEŞİM

Filmde üç kardeşin öyküsü anlatılır. Oldukça yoksul bir ailedir bu. En küçük kardeş kan kanseri olmuştur. Büyük kardeşlerin, küçük kardeşlerinin kendilerinden hayattaki tek isteği olan televizyonu alabilecek paraları yoktur. Bir hafta içinde televizyonu alacaklarına dair söz vermişlerdir küçük kardeşe. Son gün, para bulamadıkları için bir televizyon çalarlar ve eve getirirler. Ancak çok geçtir, çünkü küçük kardeş ölmüştür.

İNSANIN İÇ YÜZÜ

Kitap oldukça şaşırtıcı bir girişle başlar. Ciltli, eski bir kitap. Dil anlaşılır ve basittir. İnsan çeşitli yönleriyle incelenir. Zayıf ve güçlü yanlarıyla, çeşitli açılardan insanın nasıl bir varlık olduğu anlatılır. Okuyana bildik gelen, hepimizin aramızda konuştuğumuz şeyler. İnsanı anlamak gerçekten bu kadar kolay olabilir mi? Kolaydır. İnsan hakkında şu anda bildiklerimiz kadarıyla oldukça kolaydır.

PSİKİYATRİNİN ÖZETİ

Bu kitabın en göze çarpan özelliği kalın olmasıdır. Türünün diğer örnekleri gibi tarihçeyle başlar. Milattan önceden günümüze. Sonra tüm ruhsal bozukluklar belli bir sistematizasyon içerisinde ele alınır. İnsan ruhunun tüm marazi tarafları bu kitapta özetlenmeye çalışılmıştır. Tamamının okunması pek mümkün görünmemekle beraber, okunduktan sonra insanda bir tokluk duygusu yaratır.

SİGARA

Hiç sigara içmeyen bir insan bile, eğer hödük ve duygusuz bir adam değilse güzel anlarda sigara içmek için içinde güçlü bir istek hisseder. Şunun için: Aslında sigara içmek, o ânı bozmak içindir; ânı bozmak, gerçekliğin bu olduğuna inanmamız için gereklidir. Anlar ve şeyler sonradan düşünmek için olduklarına göre, ve en büyük derdimiz kendimizi yaşadığımıza inandırmak olduğu sürece, sigara ve benzerlerinin sonsuza dek yaşayacakları söylenebilir.

ALKOL

Düşük miktarlarda alındığında neşeye ve hareketliliğe, yüksek miktarlarda alındığında uykuya ve cinsel yetersizliğe neden olan bir içki türüdür. Müptela ve müptela olmadan içilebilir. İçenlerin teorik olarak, marazi ruhlu oldukları iddia edilmektedir. İçimi yasal olup, içtikten sonra araba kullanmak yasal değildir. Günümüzde en çok tüketilen içeceklerden biri haline gelmiştir.

TRICKY, PORTISHEAD ve DİĞERLERİ

Tricky. Trick. Hayatla başedebilmenin yollarından biridir. Yeni bir buluş olup 90'lara özgüdür. Kötü anılarla çok bağlantılı. Ses kadınsı. Arkada bir erkeğin varlığı açık biçimde hissediliyor. Dinledikten sonra bir insanın ne kadar içki içebileceği hatırlanıyor. Bir de günümüzün dahilerinin ne kadar depresif oldukları.

DİSTİMİ

"Buna rağmen, eğer kötümserlik dışarıya yöneltilirse, kişi dünyaya karşı atıp tutmaya başlar ve yakınları, ailesi, çocukları, arkadaşları ve sistemin kendisine yaptıklarından yakınır."

CARTEL

"Evdeki ses"le kendini kanıtlamış ünlü bir Türk Hip-Hop grubudur. Almanya'daki genç Türklerden oluşur. "Türk olma" duygusunun çağdaş karşılığı olabilir. Dikkatli dinlendiğinde cesaret vericidir.

Yağmur TAYLAN

-Ben bitti sanmıştım.

-Bitmedi. Biteceği de yok.

-Böyle konuşa konuşa yaşlanacağız anlaşılan. Kimi zaman kafamıza kar yağacak, kimi zaman... e kimi zaman, nasıl söylemeli, sararmış yapraklar dökülecek üzerimize ama biz hep konuşacağız, hep konuşacağız, bir sürü konu açılıp kapanacak art arda, fonda kırık bir taş plaktan Münir Nurettin çalacak, di mi lan? Hah ha... Fena fikir değil be! Hem böylelikle senin global kel haline geleceğin o tarihî günü de kesinlikle tespit edebiliriz.

LakırdıLar

- Hadi oradan!

- Oo, yeni sürahilerimiz gelmiş. Sular da tazelenmiş.

- Senin için bir tane kamış aldırttım. Bu sefer sürahiyi kafana dikmek yok bak.

- Söz vermeyeyim.

- Adamı sinir etme. Kırk yılda bir, bir şey rica ettik, uyarsan ölmezsin.

- Ne abi şimdi bu, söyler misin? Ne bu? Sefil bir plastik borunun sürahiyle arama girmeye ne hakkı var? Sipsi. Şışşt lan, sipsi. Bak hiç ses çıkarıyor mu? Çıkarmaz bu ibneler. Böyledir bunlar. Bakma sen bunun böyle sessiz, zarif göründüğüne, sinsinin tekidir. Bilmez miyim? Hah ha... Beni mi kandıracaksın namussuz üçkâğıtçı? Konuşsana ulan Çernobil yavrusu. İyi laf buldum bak. Bunu başka bir yerde daha kullanayım. Konuşmak bana iyi geliyor be. Hadi başlayalım artık... Bu da kim?

- Sana söylemeyi unuttum. Bugün bir konuğumuz var. O da katılmak istedi. Ben de neden olmasın dedim. Aynen öyle dedim, değil mi efendim?

- Evet.

- Hoşgeldiniz bilader.

- Kendinizi tanıtır mısınız lütfen?

- A pardon, kendimi tanıtmadım değil mi? Ben... ee, ben benim.

- Oo, yaşadık desenize, aramıza Ben Bey de katıldığına göre oturumumuz çok renkli geçecek.

- Sanırım arkadaşın adı Ben değil Lütfücüm.

- Yoo, önemli değil, bana kısaca Ben diyebilirsiniz.

- Anladım. Artık üç kişi olduğumuza göre ben Lütfücüm oluyorum. Sen de Hilmicim ol o zaman.

- Peki, tamam. Evet, isterseniz burada ne yaptığımızı anlatalım size başlamadan önce.

- İster canım, istemez mi?

- Evet, iyi olur.

- Sen anlatıver istersen Lütfü.

- Abi biz burada oturup ortalama birer sürahi su içerek en aşağı dört sayfa konuşuyoruz, tamam mı? Hele münbit bir konu yakalarsak beş ya da altı sayfaya bile çıkabiliriz. Keyfimize kalmış.

- Ne gibi konular üzerinde durdunuz daha önce?

- Efendim biz öylesine konuşuyoruz işte.

- Hı hı, anladım. Biraz açar mısınız?

- Hem hı hı anladım diyor hem de açmamızı istiyor. Nasıl yani?

- Yani söylemsel düzeyde mi kalıyorsunuz daha çok, yoksa söylem aralıklarına zaman zaman girip çıkarak konuya değişik açılımlar da getirmeniz söz konusu oluyor mu?

- Allaah, yaşadık bugün.

- Şöyle demek lazım. Birbirimizle hırlaşmadan konu açıp konuşmayı becermeye çalışıyoruz, bütün amacımız bu.

- Hepsi o kadar.

- Bu kadar mı, başka bir amacınız yok mu yani?

- Valla şimdilik başka bir amaç bulmuş değiliz ama ilerde bulursak...

- Rastgele bir iletişimden hoşlanmam aslında.

-.....

-.....

- Becerebiliyor musunuz bari?

- Neyi?

- İletişimi.

- Ne iletişimi? Burada kimse kimseyle iletişmiyor. Biz sadece konuşuyoruz.

- Şimdilik tam manasıyla becerebildiğimizi söylemek zor.

- Daha yolun başındayız, ama deniyoruz, bu da bir şeydir.

- Burada sadece su mu içiliyor?

- Evet efendim. Su içiyoruz karşılıklı. Ben bardak kullanıyorum. Lütfü kullanmıyor. Ona sinir oluyorum. Böyle...

- Ama siz eğer maden sodası, şıra, köpüklü ayran ya da lohusa şerbeti tercih ediyorsanız, yollayalım çocuğu gidip alsın.

- Hah hah... Yok canım, ne şırası? Hah hah... Buyrun.

- Valla olmaz, siz önden buyrun.

- Yok yok, siz... Evet, sizi dinliyorum.

- Pardon, ben sizi de konuşmacı sanmıştım. Müşahit olarak mı atandı bu arkadaş Hilmi? Lan oğlum, sana demedim mi kurallı bir iştir konuşmak diye? Geçen sayıda kural ihlali mi yaptık ne?

- Ah, hayır canım, ne alakası var? Ben Bey bizim başlamamızı, kendisinin de uygun bir yerden tartışmaya katılacağını kastettiler herhalde.

-Tamam. Başlıyorum o zaman. Geçen gün şey geldi aklıma.

- Ney?

- Şey ya... Ya diyorum. Şu kentlere bir virüs dadanmalı. Her şeyin bir virüsü var, bir tek kentlerin yok. Mesela sitomegalo virüs diye bir virüs var. Gerçekten var böyle bir virüs. Sitimegalo virus adıyla bu virüsün mutasyona uğramış yeni bir türü ortaya çıkmalı ve kentlere dadanmalı. Hah ha... Müthiş olur, müthiş. Şimdi bak, bu virüs klakson sesi, egzos dumanı, trafik uğultusunda yaşamalı, tamam mı? Ama kimseyi öldürmüyor, anlıyor musun? Ümanizması var. Ümanlı bir virüs. İnsanları seviyor. Nötron bombası gibi bir şey. Anlıyor musun?

- Şimdilik hayır.

- Biraz anlamışsındır, ama çaktırmıyorsundur. Seni bilmez miyim? Hah, bak şimdi abi, herhangi bir yerde beş kattan büyük apartmanlardan beş metre arayla beş tane oldu mu yan yana, bu virüs ortaya çıkıyor. Beş beş beş kuralı. Burası çok önemli, yani virüs ortada beş tane apartman gördü mü dayanamıyor.

- Nesi önemli bunun?

- Dur be, birazdan anlayacaksın. Heh he... Artık her şey çok farklı olacak, çok. Şok açıklamalar birazdan. Bu virüs insanlara musallat olduğunda yorgunluk, halsizlik, bezginlik falan yapıyor sadece. Kimse ölmüyor, ama herkes asık suratlı, yorgun, yatak döşek yatıyor.

- Şu anda herkes öyle değil mi zaten?

-...Doğru lan. Vay be, çok acı konuştun hakkaten. Bunu düşünememiştim, bak görüyor musun?

- Düşün o zaman. Öyle ilk aklına gelen sözcüklerle konuşmaya başlama bir daha.

- Başüstüne. Doğru be. Niye böyle oldum ben Hilmi? Kendimden nefret ediyorum.

- Abartma canım.

- Yok yok, abartmalıyım Hilmi. Hak ettim.

- Zamanla daha anlamlı konuşman mümkün, senden ümitliyim.

- Sağol, sana çok müteşekkirim.

- Yok canım, önemli bir şey değil.

- Hadi lan ordan hıyar. Hemen havalara girdin bakıyorum. Oğlum, ben halihazırdaki durumu kastetmiyorum. Milletin suratı asık olsa bile her sabah paşa paşa işe gidiyor. Burada ise herkes evinde. Yorgunluktan kimse dışarı adımını atamıyor. Şu anda öyle bir durum mu var? Kitleler yatakta diyorum sana. Kitleler komple salya sümük nezle olmuş, yatakta yatıyorlar. Daha doğrusu, daha sokağa çıkıp kitle bile olamadan, henüz aile halindelerken olan olmuş anlıyor musun? Sokaklar bomboş. Kimse işe gidemiyor. İşgücü sıfır, işverimini ise cümle içinde kullanmaya bile değmiyor . O vaziyetteyiz yani. Süresiz viral genel grev. Üstelik grip gibi gelip geçici bir durum da değil, kenti terk edene kadar geçmiyor. Öyle sendikacılarla hükümet arasında 'bize elli kaat daha zam yapmazsan bir gün daha işe gitmeyiz ha' diye pazarlıklar da söz konusu değil. Çünkü sendikacıların, bırak sokağa çıkmayı, evde ayna önünde pazarlık provası yapmak için takım elbise giymeye bile mecalleri yok. Televizyonlar desen, hepsi sizlere ömür. Kolluk kuvvetlerinin kollarını kaldırmaya halleri yok.

- Çok konuştun, biraz ara versene.

- Dur bir dakika, kesme. Burası mühim. Hem iyi de gidiyorum. Bak şunu da söyleyeyim, sonra ara verip sürahiden kamışla su içeceğim, sana söz.

- Tamam. Bak söz verdin.

- Şimdi işin içinde bir enteresan yan daha var. Virüsümüz marifetlerini iki kısımda gerçekleştiriyor; hem siti virüs hem de megalo virüs farkındaysan. Şaheser bir virüs bu ya. İyi ki onu bulmuşum. O zaman ne oluyor?

- Ne zaman ne oluyor?

- En son ne demiştim?

- Nereden bileyim ne dedin? Şey demiştin... ee, ara verdiğinde su içeceğinden söz etmiştin.

- Yok, o değil, tam bir şey diyordum ya. Neydi?

- Neyse, devam et bir yerden kafana göre.

- Herkes şehri terk edip küçük yerlere göçmeden bu nezleden kurtulamıyor. Yok, bu değildi lan. Lafa girip kafamı karıştırdın. Halbuki çok mühim bir şey söyleyecektim.

- Senin zaten her söyl
diğin çok mühim oğlum.

- Neyse işte. Orada c
rahat yok tama
mı? Göçmekle, de kur
lamıyorsun yani. Çünk
beş kattan fazla en faz
dört apartmana izin veri
or virüs. Öyle yo
belediye imarı, yok rüşv
adam kayırma falan filo
hiçbir şey tanımıyo
Mecburen küçük tek ka
evler yapacaksın, üstel
dip dibe de olmayaca
Trafik sıkışıklığı zaten yo
egzossuz araba bul
nana kadar özel arab
da yok. Toplu taşıma d
gereksiz. Herkesin bisi
leti var en fazla. Gürül
sıfır, anlıyor musun?

- Ben henüz anlam
değilim. Ben Bey siz?..

- E, ben mi? Şimdil
arkadaşı dinlemek
yetiniyorum.

- İşletmeler mecbure
küçülecek. Küçük işle
meler, kolektif çalışma
Süper. Ve en önemlisin
geliyorum. Yönetici yo
Bir götün biri kalkıp 'b
dakka arkadaşlar, ço
yanlışsınız, olay öyl
değil, çok farklı, geli
size öğreteyim, takılı
peşime sizi eğiteyim' de
demez virüsümüz heme
işbaşı yapıyor, heme
gidip onu anında kapıyo
ve gene aynı belirtile
tabii. Yani megaloma
anında iki seksen yerd
salya sümük titremey
başlıyor. Tamam mı? Ha
ha... Tabii bu durumd
böyle tipler bi bok olm
hislerini mecburen için
atıyor, bundan sonrasın
henüz düşünmedim, am
bir yerde herşeyin pir-

pak olacağını da düşünmemek lazım. Viral ütopyada da birtakım pürüzler çıkacak haliyle. Düşünsene, kent sitimegalo virüs kapıp nezle olmuş, içindeki insanları habire hapşırıyor kırlara doğru, ama kasabaya köye değil, tamam mı? Çünkü onlar da büyüyünce şehir olmak istiyorlar, onlarda da beton bloklar, gürültü patırtı gözükmeye başlamış ufak ufak. Onlar da yandı. Hah ha... Herkes yandı. Virüse bak, bütün mekânlara savaş açmış durumda. Çok devrimci bir virüs bu namussuz. Anarşist virüs. Virüsümüz yeni yerleşim birimlerini ve hemen akabinde yeni insanlığı yaratıyor. Hah, tamam, şimdi artık mola. Su içebilirim, gel lan buraya pis sipsi.

- Lütfü, sen bütün bunları önceden düşünüp de mi söylüyorsun, evde hazırlanıp da mı geldin, yoksa hepsi şimdi mi geldi aklına? Doğru söyle bak. Valla bi şey yapmayacağım. Ne dediydin? Neydi, ütopyanın adı?

- Viral ütopya. N'olmuş, ne var yani?

- Bir şey yok. Hayatımda bu kadar salakça bir hayali ilk kez duyma şansına eriştiğim için biraz heyecanlıyım, hepsi bu. Artık ütopyalar bile mikrop kaptı, görüyorsunuz di mi Ben Bey.

- Ne görüyorum ne de görmüyorum. İzliyorum.

- Nesi salakça be bunun? Oğlum, düşünüp kafa yorduk da konuşuyoruz herhalde. Hem münbit konu istemiyor muyduk biz? Al işte sana konu. Bi konuşursak en aşşa altmış sayfa muhabbet çıkar bundan.

- Bundan bi bok çıkmaz hıyar herif. Pardon Ben Beyefendi, biraz ağzımı bozuyorum ama dayanamadım.

- Mühim değil. Ben çok alışığım.

- Nesi salakça lan bunun, söylesene Hilmi denen düş düşmanı?

- Neymiş? Sitimegalo virüs. Mutasyona uğramış yeni bir virüs türü. Şehirlerde türüyor, insanlar işe gidemeyecek kadar elden ayaktan kesiliyor ve grip gibi gelip geçici değil. Geldi mi gitmiyor. Ta ki şehirden gidene kadar. Şehir kıvrılmış yatıyor, bir yandan da hapşırıyor. Bakınız hapşırık izleri buralarda görülmekte. Gelin, buradan daha iyi görülüyor. Hah hah...

- Evet. N'olmuş?

- İnsanlar çalışamayacak, işgücü kaybı da ne demek? İşgücü bir meçhul olmuş, sözlüklerden bile silinmiş. Bu virüs enternasyonel bir virüs şüphesiz

- Kesinlikle.

- Ve yönetenlerimiz de buna sessiz kalacak

- N'apsınlar, çok isteyecekler ama tedavisini bulamayacaklar bir türlü. AIDS'inkini bulabildiler mi? Bunu da bulamayacaklar.

- Oğlum, senin hayali virüsünün yaptıklarının yanında AIDS'in marifetlerinin lafı mı olur lan? AIDS alt tarafı öldürüyor. Birileri ölürken birileri doğuyor. Bu bin beter. Bir sistem için olabilecek en büyük felaket. Ertesi gün bulurlar valla tedavisini, aklın şaşar.

- Hadi lan oradan. Zor bulurlar.

- Öyle de bir bulurlar ki... Tamam anladık, hayalini çok sevdin, çabuk yıktırmak istemiyorsun ama kabul et oğlum, izin verirler mi lan? Hıyar mısın? Senin hayalin süresiz viral genel grev oğlum.

- Evet.

- Olur mu lan böyle şey? Valla AIDS'in, kanserin, şunun bunun tedavisinin bulunuşunu belki biz göremeyiz ama sitimegalo virüsünkini 24 saate kalmaz görürüz. Şıp diye anında keserler kentin nezlesini. Çok afedersin, şey gibi kalırsın ütopyan elinde. Dikme şu sürahiyi kafana.

- Dikicem, bırak beni.

- Mikrobik ütopyan bir günde hakkın rahmetine kavuşuyor. Hah ha...

- Adisin oğlum sen. Ağız tadıyla beş dakika hayal kurdurmuyorsun adama. Adı üstünde, hayal lan bu. Dayanamadın di mi? Ne güzel şunu iki üç saat güzel güzel kurup vakit geçirebilirdik. Çat diye lafın ortasına rasyonel rasyonel dalmasan çatlardın değil mi?

- Sen de daha dayanıklı hayaller kur o zaman birader.

- Fena değildi, kabul et, ama ben burada heyecanlı heyecanlı konuşurken sen orada neresinden yıksam şu pezevengin hayallerini diye kafa yoruyordun di mi? Söyle.

- Ne alakası var? Mecbur muyum lan ben senin saçma sapan fikirlerine iştirak

Bir çöl rüzgârı ömrümüz! Akıp giden bir ırmak. Giden günün, gelecek yarından bir farkı yok benim için!

etmeye? Doğru dürüst hayal kur, biz de katılalım oğlum. Hatta akşam bende kalsın yarın sana geliştirilmiş olarak iade edeyim. Yaparız yani. Hah hah...

- Hahaymış. Valla çok komiksiniz Hilmi Bey, neredeyse dayanamayıp güleceğim.

- Niye eleştiriye bu kadar dayanıksızız Lütfücüm, söyleyebilir miyiz acaba?

- Aman da aman... Adama bak, sanki çocuğuyla konuşuyor. Oğlum, senin yaptığın eleştiri değil ki. Adı üstünde hayal olan bir şeyi kurmama bile izin vermiyorsun lan sen. Mutlu olmamı çekemiyorsun.

- Ya bırak şimdi gereksiz sitemkârlığı.

- Bırakmıycam. Niye bırakacak mışım? Ütopyamın içine ettin yetmedi, şimdi de niye içine ettiğin hakkında konuşmama izin vermiyorsun. Bırakmıyorum. Bak buraya gelirken aklımda konu monu yoktu. Yolda geldi, öyle belli belirsiz. Sonra burada konuşmaya başlayınca bir sürü şey üst üste geldi aklıma. Oh dedim, iyi eğleneceğiz. Tatlı tatlı sürükleneceğiz işte. Fakat sen ne yaptın?

- Fakat ben ne yaptım? Çat ortadan ikiye di mi? Hah ha...

- Gülme bak, gene dikerim sürahiyi. Tamam oğlum, senin gerekçelerin akla yatkın olabilir. Düşününce ben de sana hak veriyorum. Doğru. İnsanların nezle hatta AIDS olmasına izin verirler belki ama sistemin nezle olmasına izin vermezler. Bu sistem lafına da sinir olurum aslında. Tamam, kabul ediyorum, haklısın, ama önemli olan bu değil ki. Burada konuşuyoruz işte. Coşkuluydum. Bir cezbeye kapılmış gibi konuşuyordum adeta. Ulan sen son bir yıldır böyle heyecanla konuştuğumu gördün mü benim hiç? Arada su içmeyi bile unuttum dikkat ettiysen, üstelik sana karşı da saygılıydım, sürahiden suyu seni rahatsız etmeyecek bir tarzda içecektim zamanı gelince, ama dayanamadın. Bana biraz daha izin verebilirdin. Haklı gerekçelerini bir süre daha kendine saklayabilirdin. Heyecanıma katılabilirdin, katılmıyorsan bile saygı gösterebilirdin, ama sen ne yaptın? Hayallerimin içine sıçtın. Bravo. Sana saygım arttı. Akıl yürütme tarzına bir kez daha hayran oldum. İyi bok yedin. Hel olsun. İştahımı kestin. Mesela daha neler neler ol caktı, yarısını unuttum gerçi sayende. İnsanlar birbirle ine bağıramayacaklardı bile, silah sesi ne kelime! Mutlak bir sükûnet olacaktı. Göl kıyısında göl ses deniz kıyısında deniz sesi duyulacaktı sadece.

- Lafa bak. Gölün sesi mi olur?

- Al işte. Belki de gölün kendine has bir sesi vardı v biz bilmiyorduk. Viral ütopyada öğrenecektik. Fırs vermedin, adi herif. Sürahiyle olduğu gibi gölle d arama girdin. Sulu şeylerle münasebetimi d çekemiyorsun.

- Bu kadar olabilir. Vallahi korkulur oğlum sende Haksızlığa uğramış görünmekten acaip zevk alıyorsu di mi? Sen kim bilir bunları başkalarına nas anlatırsın.

- Ütopyamda insanlardan biri derin bir iç çekse öte ona neyin var diye soracaktı. Bir cevap alır, almaz, ayrı konu, ama soracaktı. Merak edecekti insanlar bi birlerini. Kitle olamayacağı için medya da, yönetic de olamayacaktı. Yönetici olamayacağı için eld megafon, mikrofon, nutuk atan da olmayacakt Hayırlı bir virüsün iş gücü üzerinden yaratacağı ye bir dünya. Bak, gene emek var işin içinde. Dikkatin çekerim. Kafadan attıysak o kadar da isabetsi atmadık yani. Şirazeden çıkarmadık hayalimizi Ayaklar kısmen yerde. Bana katılsaydın bütün gec hoşça vakit geçirebilirdik. Sonra evli evine köyl köyüne.

- Niye böyle bir şey yapayım, söyler misin? Neden senin kurduğun hayalin uslu ve sadık bir bendes olayım? Benim hoşuma gitmedi söylediklerin üstelik Söylediklerini beğenmek zorunda değilim. Kentin nezleye tutulması senin işine gelebilir, ama benim gelmiyor. Kıra bayıra meraklı değilim oğlum ben senin gibi. Niye kendi hayallerine bütün insanları ortak ediyorsun be kardeşim? Gitmek istiyorsan git işte, sen tutan mı var? Ben niye gelecekmişim? Sen de zor kul lanıyorsun işte, başkalarından ne farkın var, söyle misin? Hem burada bir saattir seni dinliyoruz iki kişi Bakalım bu konuda beyefendi ne düşünüyor?

- Hangi konuda? Hah, ortada bir konu mu var. Siz burada ne yapıyorsunuz Allah aşkına? İnanılır gibi değil. İnanılır gibi değil gerçekten. Konuştuklarınızı hiçbir bağlama oturtmak mümkün değil. Teorik çerçevesi çizilmemiş, laf ola beri gele tarzında günde lik dilde gevezelikler bu yaptığınız. Çok sıkıldım, gerçekten çok sıkıldım ve üzüldüm de bir yandan sizin adınıza.

- Bizim adımıza üzüldünüz demek. Size çok zahmet oldu.

- Mühim değil. Bir kere çok belirgin maddi hatalar var Lütfü kardeşimin söylediklerinde.

- Kardeş olduğumuzu bilmiyordum.

- Hah hah, lafın gelişi canım. Lütfü söylediklerinin büyük anlatılara da denk düştüğünden dem vurdu az önce.

- Ben öyle bir şey demedim bi kere. Az önce hiç dem vurdum mu ben Hilmi?

- Hayır, demediniz, biliyorum ama kastettiniz farkında olmadan.

- Affedersiniz o zaman. Fark etmeden neler yapıyor insan, hay Allah. Bir yerinize bir şey olmadı umarım.

- Komiksiniz, ama sizin üslubunuzla yani konuyu sulandırarak size yanıt veremem, özür dilerim.

- Komik değilimdir. Bizim adımıza bu kadar yorulmayın. Halimize üzülüyorsunuz, fark etmeden söylediklerimizi çözümlemek için kafa yoruyorsunuz. Şu ölümlü hayatta bu kadar cefa çekmeye değmez.

- Sağolun, uyarılarınızı dikkate alacağım ama bir iki şey daha söylemek istiyorum eğer izin verirseniz.

- Buyrun.

- Teşekkür ederim. Söylem düzeyinde bile yüzlerce açmaz içeriyor hayalleriniz, bi kere ütopyalara böyle bakılmaz, tarihî olarak da çok yanlış; ayrıca bilgi sosyolojisi açısından da bakıldığında sizin gibi küçük burjuvaların modernitenin yaşadığı bunalımı böyle hayallerle aşmaya çalışması bana hiç garip gelmedi. Bence kentlilik bilincinizin de hiç gelişmediği ortada. Neresinden başlayayım, baştan aşağı tutarsız anlattıklarınız. Hayal kırıklığına uğradım.

- Neyse, hiç olmazsa burada birleşiyoruz.

- Şehirlerin hapşırması falan. Abes şeyler bunlar. Ben konuşmanızda pozitif bir şey bulamadım. Bence tartışmanızda üretim yok, yeni hiçbir şey yok. Bana burada boşuna zaman kaybettirdiğinizi söylemeliyim.

- Bakın...

- Bi dakka Lütfü. Afedersiniz ama baştan size burada ne yapmayı hedeflediğimizi söylediğimi hatırlıyorum.

- Hayır, onu bana söylettirdin.

- Sahi- neyse işte.

- Konuşmaya çalışıyoruz Ben Bey, hepsi bu. Bu kadar basit. Kaldı ki, Lütfü'nün anlattıklarını desteklememe karşın siz ikimizi de aynı kefeye koyuyorsunuz. Hem gevezelik lafı biraz ağır olmadı mı?

- Ulan hemen kendini sıyıracaksın di mi?

- Hayır canım, ne sıyırması? Ben tam tersi...

- Ben Bey, siz buraya niye geldiniz sahi? Çağıran falan mı oldu sizi; ama geldiniz. İyi. Buyur ettik, konuşalım dedik, sustunuz. Tamam, olabilir. Şu teybi kapasana. Arada bir kez daha konuşmaya davet ettik, dinlemekte olduğunuzu söyleyerek katılmadınız. İçimizi açtık, içimizden geldiği gibi konuştuk. Adam meğerse pusuya yatmış, bizi vuracağı vakti kolluyormuş. Salağız biz lan. Hilmi, seni de katıyorum bir sakıncası yoksa.

- Yok yok. Kinayeli konuşup insanın kanını dondurma da.

- Rahat bir şey di mi karşınızdaki insanlar içinden geldiği gibi konuşurken gözünü kısıp onları dinlemek. Sonra da alıp onların ettiği lafları, onları yerin dibine geçirmek. Yeni bir şey yokmuş. Beyefendi, biz buraya yeni bir şey icat etmek için toplanmadık. Üretimmiş... Ne iğrenç bir laftır bu be! Üretimmiş...

- Doğru konuşun.

- Konuşmanın doğrusunu eğrisini sizden öğrenecek değilim.

- Konuşmayı bilmiyorsanız, susmayı bileceksiniz. Bu böyledir.

- Ya, siz adamı deli edersiniz be! Bu böyleymiş. Bak, virüsümle dalga geçtin, şimdi o olsaydı böyle birine maruz kalmayacaktık.

- İçme oğlum şu suyu şöyle ya...

- Başlatma lan sen de suyuna, zaten kafam dönmüş.

- Beyefendi, nereye gidiyorsunuz?

- Bakın, ben sizinle sizin benimle konuştuğunuz gibi konuşamam. Tamam mı? Seviyesizliği ve küfrü sevmem.

- Bize kibar olgun adam pozu atmayın. Çok daha adice insanı aşağılıyorsunuz siz.

- Adi sizsiniz.

- Ne diyorsun lan sen?

- Beyler bi dakka, sakin olun lütfen.

- Karışma Hilmi.

- Bırakın yakamı. Bakın, bırakım dedim, yoksa fena olacak

- Ne olacak? Ha? He olacaksa görelim bakalım.

Fatih ALTINÖZ

Yağmur

deli gibi...

Bardaktan boşanırcasına, kovadan dökülürcesine günün her dakikasında yağmur yağıyordu. Altıncı gününe gelmişti bu bitmek bilmeyen ıslak uğultu. İlk bir, iki gün "yaşasın romantizm..." ve "Aaa, ne iyi bitkiler için..." derken, dördüncü gün duygular ve düşünceler giderek endişeye dönüşmeye başladı. Ne zaman kesilecekti?

Bu yörede yıllardır böyle bir yağış görülmediğide kesindi. Norveçli üç genç arkeolog kız Behramkale'de kaldıkları Athena Pansiyon'un çardaklı bahçesini geçip, üzerlerinde eski muşambaları, sulara bata çıka, taşlara çarpa çarpa yokuşun aşağısındaki Assos iskesilenin oradaki 'kazı yerine' doğru yürümeye başladılar, gri ıslak bir öğlen vakti.

Yokuşu inip tam meydana girdiklerinde yol kenarında suların yol açtığı bir oyuktan gri bir granit taş parçası, sivri düzgünlüğü ile dikkatlerini çekti.

Duraksayıp, ayakları ile tam dokunacaklardı ki, taş kayarak önlerine geldi.

Ve hemen yağmurda tertemiz, pırıl pırıl oldu. 50 cm boyunda, 10 cm eninde, incecik çizgilerle bezenmiş bir taş tablet duruyordu karşılarında.

Alıp boş kazı lokalinde incelediler. (Bu sırada yağmur bıçakla kesilmişçesine durdu/yok oldu).

İnanılmazcasına bir şeyi keşfettiler, bir yazıydı karşılarındaki. Sonraki olaylar daha kolay ve anlaşılır geçti. Tableti bavullarına sakladılar ve 10 (yağmursuz pırıl pırıl) günden sonra Oslo'ya, okullarına, evlerine döndüler.

Assos'daki stajları bitmişti. Aeol dilinde yazılmış tableti üniversite laboratuvarlarında grup çalışmaları ile çözmeleri üç aylarını aldı.

Aşağıda bu iki tabletin çevirisi:

Tablet iki metinden oluşuyordu ve her bir metnin üzerinde bir sayı yer alıyordu. Lamponia adlı o yörede birçok böyle tabletin olabileceğini düşündü uzmanlar.

I.

"Doğru mu söylüyorsun..." demeye çalışıyordu prenses yüzü sırılsıklam, hıçkırıklar içinde; bir yandan da burnunu çekmeye çalışıyordu.

"Evet" dedi, yaşlı cüce, **"evet, kaç kere söyleye-**

ceğim? Çocukluğunu yeniden kurabilirsin, buna sana sağlayacağım." Prenses artık azalan hıçkırıkları ve hızla inip kalkan göğsünden derin bir nefes aldı, bir yandan da kendini saran titremeleri gittikçe uzaklaşıyordu.

Tekrar derin bir nefes aldı. Hiç de yalan söylüyora benzemiyordu, dün gece kendilerini çok güldüren bu ihtiyar adam. Aradan biraz zaman geçti. Sarı mermer balkonda sabahın bu erken saatlerinde elindeki ıslak mendili buruşturan prenses ve cüce sessiz duruyorlardı.

Konuşmaya önce cüce başladı. "Sözlerle, cümlelerle, anlatmalarla... değil" dedi, cebinden çıkardığı küçük bir topağı uzattı yaşlı prensese. Yeşilken koparılmış, sonra da koyu kahverengi olmuş, küçülüp kurumuş bir mandalinaya benziyordu avucunda tuttuğu.

Kırk yaşları civarındaki hafif, çirkin ama çok bakımlı prenses ıslak gözlerini iri iri açıp avucundaki bu buruşuk küçük avuçtaki garip kokulu kuru meyvaya bakmaya başladı.

Artık sakinleşmişti. "Evet, bunu bir gün bir gece kaynatıp suyunu içeceksin. Ve çocukluğunda kaybettiğin ışığın inanılmaz rengini, seslerin görünmez tadını, kahkahaların duyulmaz tonunu, bakışların gizli yumuşaklığını... (buradaki sözcükler tablette silik yazılmış, okunamadı) yeniden başka türlü yaşayacaksın. Tamamen değişecek, kendini başkası hissedeceksin, çocukluğunda tüm yitirdiklerin ya da yaşamadıkların yerine hem yeni hem eski (ama artık senin olan) duygular edineceksin. " Öne eğilip,"Yeni bir çocukluğun olacak" dedi.

Bu sırada çok uzaktan bahçeye çıkanlar görülmeye başladı. Yaşlı prenses çabucak kuru buruşuk küçük meyvayı ıslak mendiline sararken gülümsemeye çalışıp, "Hiçbir şey söyleme kimseye, olur mu?" dedi cüceye yalvaran bir ses tonuyla.

Ve cücenin bakışlarını görünce de utandı böyle söylediğinden.

"Çok yıllar önce yine bir gün tıpkı senin gibi sessizce ve yalnız ağlayan bir küçük kız görmüştüm, bir köyün çıkışında, koyu yeşil ağaçların altında. Yaklaştım ve ona sordum neden ağladığını.

Beni duymadı bile, boğula boğula ağlıyordu. Beni görmemişti de ve duymamıştı da.

Çömeldim. Yanımda taşıdığım yiyeceklerimi bir örtüye serdim hemen, yanına bıraktım.

O hâlâ ağlıyordu, benim varlığımdan, neler yaptığımdan hiç haberi yoktu. Onun ağlama sesi hâlâ kulaklarımdan gitmez. Oysa onu hiç tanımıyordum ve geçerken duyduğum sese doğru yürümüştüm sadece. Etrafı dolaştım, ormanın kıyısından değişik çiçekler getirip yiyeceklerin yanına bıraktım. Heybemin kenarını süsleyen ipek bir Çin bayrağı vardı, üzerinde değişik duaların yazılı olduğu koyu yeşil bir bez parçası. Onu açıp düzeltip bıraktım. O hâlâ ağlıyordu, hıçkırıklar içinde yüzükoyun sarsılıyordu küçük bedeni. Sonra gittikçe hafiflemeye başlamıştı hıçkırıkları ve ses tonu sesi gittikçe azalıyordu. Biraz daha böğürtlen topladım. Itır ve fesleğen yaprakları koparıp yeşil bezin üzerine bıraktım. Gittikçe incelen sesi yapış yapış ıslak saçları, eli, küçük gövdesi yorgunluktan uykuya geçmek üzereydi.

Bütün hazırladıklarımı başucuna doğru taşıdım, Berrak dere suyunu iri yapraklara doldurup tam başucuna koydum. Yine dere kıyısından renkli değişik büyüklükte güzel taşlar toplayıp bu sofranın etrafını süsledim. Çalışmalarım bittiğinde o uyumuştu. Ben de sessizce uzaklaşmaya başladım. Ve evet, ilk kez hayatımda o gün, yalnız ormanın içinde bilmediğim karanlıklara doğru yürürken ağlıyordum. Uzun uzun hem yürüdüm hem ağladım.

İşte hayatımdaki son ağlama o gün oldu, bundan çoook yıllar önce." Sustu sonra, aydınlık bir bakışla gülümsedi.

Yaşlı ve çok kısa boylu adam heybesini sırtlayıp yola koyulmadan son bir defa tekrarladı, "Unutma, çocukluğunu yeniden kurabilirsin."

Cüce dün gece geç gelmişti saraya. Törene katılıp kalabalıkları güldürdükten sonra sabah erken giderken sadece on dakikadır bahçede rastlayıp konuştuğu yaşlı prensese gülümseyerek baktı, aydınlık ve iri çocuk gözlerinden hiçbir şey okunmuyordu.

LII.

"Durun, durun..." diye bağıran sesle önce yavaşlayıp sonra durdular, hekim-rahipler. Koşa koşa gelen uzun boylu genç yaklaştı ve tam ayaklarının dibinde yuvarlandı. Nefes nefese, "Sizin peşinizdeyim aylardır, en sonunda sizi buldum, şükürler olsun, şükürler olsun..." diye bağırıyordu gökyüzüne doğru. Hekim-rahipler genci yatıştırıp, ne istediğini sordular. Gencin öyküsü çok basitti. Köylerindeki yaşlı

bilge uzun zamandır konuşmuyordu. Ama hiç. Yukarı köye hekim-rahiplerin geldiği duyulunca onu göndermişlerdi hekim-rahipleri gidip alması için. Ama o köye geldiğinde hekim-rahiplerin çoktan ayrıldıklarını öğrenmişti. Nereye gittiklerini bilen de yoktu. O da yılmamış, köye eli boş dönmeyi istemediğinden mi, yaşlı bilgeyi çok sevdiğinden mi, aramak macera koktuğundan mı, her neyse, onları aramaya başlamıştı.

Ama bir türlü yönü tutturamamış, kimi uğradığı köy hekim-rahiplerin gelmediklerini, kimi köyden geçip gittiklerini söylemişlerdi ona. Zig zaglar yapa yapa, düşe kalka, sonunda Lamponia pazarındaki bir tüccardan **'bu yana doğru yürüdüklerini gördüğü'** haberini alınca koşa koşa yetişmişti. İşte sonunda onları köyünden ayrıldıktan tam üç ay sonra bulmuştu. Ne iyi! Evet, lütfen köyüne gelir ve yaşlı bilgeyle ilgilenirler miydi? İki gezgin hekim-rahip sessizce bakışıp yine sessizce gülümseyerek başlarını salladılar.

Gencin hiçbir yorgunluğu kalmamıştı, sevinçle ellerine sarıldı, öpmeye başladı. Her ne kadar hekim-rahipler mani olmaya çalıştılarsa da, gözyaşları ile bu yorgun yaşlı elleri öpebileceği kadar öpmüştü ya, olsun.

Geriye doğru yola koyuldular. Genellikle hızla yol alıyor, gecenin, karanlığın başladığı yerde kıvrılıp yatıyor, sabah ilk ışıklarıyla yola koyuluyorlardı. Az konuşuyorlardı.

Bir gece uzun boylu rahip ötekisine şunları anlattı: **"Senle karşılaşmadan seneler önce Kalkedion'dan Bizantion'a geçiyordum kayıkla bir akşam üzeri. Büyük bir dalga kayığı batırdı. Denizde buldum kendimi. İki kıyı arasındaydım. Güneş batmak üzereydi. Bir sahil güneşin güzel ışıkları içinde aydınlık, öteki sahil ise gölgede yarı-koyu karanlıktı. Yüzmeye başladım, telaşla. Ama tam bir, iki kulaç atmıştım ki, birden farkına vardım ki, sezdim ki, aydınlık kıyıya, ağaçlara doğru yüzüyordum. Oysa orası bana daha, suda bulunduğum noktaya daha uzaktı. Hislerim doğruydu. Durdum denizde. Başımı çevirip inceledim; evet, siyah, yoğun gölgeli sahil aslında bana daha yakındı."**

Sustu. Sustular. Uykuya daldılar. Genç dinlediklerini anlamaya çalışırken, rahibin "neden hangi kıyıya doğru yüzmediğini" anlatmadığını, ötekinin ona "neden bu soruyu sormadığını" düşünmeye çalışırken, uykuya geçti, uykuya daldı.

Bir hafta sonra köye vardılar. Uzun boylu genç neşeyle herkesi etrafına toplayıp onlara hekim-rahipleri nasıl bulup getirdiğini anlattı, açık bir övünç vardı konuşmasında. Kalabalık fazla heyecanlanmadı. Neden mi? Çünkü yörenin tek bilgesi, gencin ayrıldığı günün gecesi köyü terk etmişti.

Yaşlılardan biri evine davet etti hekim-rahipleri o akşam. Gece yemekten sonra ateşin başında şunları anlattı: **"Bilgemiz sık sık bizlere hikâyeler anlatırdı, bunların arasında en beğendiklerimizi ona tekrarlatırdık, özellikle yabancılar, misafirler geldiğinde. O da bıkmadan anlatırdı. En sevdiğimiz, devamlı beyaz elbiseler giyen cesur Aeol kralının başından geçenlerdi. Onun serüvenlerini hep anlattırdık; biz dinlemeyi sevdikçe, o da şevkle, heyecanla anlatmayı sevmeye başladı. Herkes memnun oluyordu kısaca. Ama geçen sene anlattıklarına benzemeye, onlara dönüşmeye başladığını gördük.**

Özellikle beyaz elbiseli, eski kralımız gibi olmaya başladı. Dayanamadık; sonra da söyledik ona. "Anlattıkların gibi oluyorsun" diye. Galiba küstü ve sustu. Ne yapacağımızı bilemedik. Hem yine anlatmasını istiyor hem anlattıkça bu katı değişimi yaşamasını istemiyorduk. Ama onun bu sorunu çözebileceğini düşünmüştük. Öyle ya, bilge olan o değil miydi? Ama o susuyordu. Bir şekilde halledecek diye bekledik ama, sonra işte sizin gezgin hekim-rahiplerin bu civarda olduğunuzu duyunca, genci gönderdik sizi bulsun diye." Peki dedi rahipler sonra... sonra **"işte öylesine ssesizce kayboldu."** Bilmiyoruz dedi yaşlı, azalan ateşin sarı ışığında. **"Sarı uzun seyrek saçlı mavi gözlü müydü?"** diye sordu, kısa boylu hekim-rahipler.

"Evet" dedi şaşkınlıkla köyün ihtiyarı. **"Biz onu gördük, Doğru Bükülen Sessizlik Köyü'nden geçerken, beyaz şimşir asalı, beyaz sandaletleriyle onu Aeollerin kralı sandık hatta, ilk gördüğümüzde. Bilge rolü yapan bir kral diye izledik anlattıklarını. İyi, sağlığı yerinde. Etrafı onu izleyenlerle doluydu"** Sustu. Herkes sustu. Köyün en yaşlısı, genç çocuk, iki hekim-rahip.

Daha önce hiç yaşamadıkları, ateşlerin çok az bir kısmını aydınlattığı kopkoyu lacivert bir sessizliğe gömüldüler.

Tarık SİPAHİ

Directed by AFP
Produced by ŞİZOFRENGİ
Stuntsdirector MUZO
Haymana Belediyesi, Haymana Zirai Donatım Kurumu ve Fenni Sünnetçi Resul'a, şuna, buna, yardımlarından dolayı teşekkür ederiz.
Tanrı onları kompile korusun.

Haymana Konnekşın / 2.5

Haymana Konnekşın'ın bu bölümünde verilen kısa aradan yararlanarak bugüne dek çıkıp duran kısmın özetiyle, işin ardındaki karanlık niyetlerimizi buyrun buradan öğrenin.

İki nokta üst üsteden hemen sonra: Şimdi malum, daha önce sayfa altlarında Neil ile Nazife vardı. Adam elin astronot emeklisiydi, kalkmış taa Haymanalara kadar gelmişti, kız köy kızıydı. Güzelim dergimizin yazıları ile sayfa alt kenarları arasındaki nispeten ıssız, gözden uzak bir bölgede karşılaşmışlardı. Olmuştu bi kere artık. Anlaşamazlar, kültür farkı dil farkı, ayrı dünyalar cart curt demedik, dergi töresidir dedik, tuttuk evlendirdik bunları. Çeşitli dedikodular, kız tarafının nahoş tutumu, akabinde Neil'in sünneti falan. Biliyorsunuz. Zor günlerdi. Tam herşey yoluna girdi, Neil uyum sürecinde, Nazife de zaten hamile, bize artık müsaade derken pat diye Haymana açıklarına bir uçak düştü. Hiç beklemiyorduk.

Uçağın içinden biri kısmen canlı, yedisi total ölü toplam sekiz Coca Cola generali çıkınca, geri kalan iki general de hemen hemen aynı saatlerde Los Angeles'ta esrarengiz bir kazaya kurban gidince ve ortada sır sahibi kimse kalmayınca, işin içinde bir de Haymanalı meşhur gazoz kralı Rüstem olunca malzeme çok güzelleşmişti. Bir anda dokuz kişi hem de megaözne dokuz kişi ölmüş, son kalanın da niyeti ve sağlık durumu bozuk, hiç olmazsa onu kurtarmak lazım, aileleri deseniz kimbilir ne kadar feryat figan içindedir; umurunuzda mıydı diye sorarsanız? Değildi. Olaya Dörti Heri ve ortağı Julio da dahil olunca kadro tamamlanıyordu ve bize artık yapacak başka bir şey kalmıyordu. Film için sponsor olarak elbette hemen tahmin edebileceğiniz gibi aklımıza Coca Cola İnc. Hınk. Mınk. geldi tabii. Böyle. Şimdi Allah bilir yüzünüzü buruşturmaktasınızdır 'Oldu mu şimdi? Size yakıştı mı?' gibilerden. Bırakın bu dürüstlük numaralarını, sanki siz çok temizsiniz. Alem göt olmuş, biz niye olmayalım? Neyimiz eksik? Laf aramızda, iyi de para aldık. Clint dışındaki diğer oyuncuları da çok ucuza kapattık, hatta Haymana Kaymakamı Sevim Hanım ülke tanıtımına katkısı olacağı gazına gelerek bir Neo-Çalıkuşu halet-i ruhiyesiyle ücretsiz oynadı. Şimdi Venedik, Berlin, Cannes festivallerine oraya buraya katılmayı planlıyoruz. MTV'ye klibimiz hazır. Filmin müziği taş gibi oldu. Balkan göçmeni bir Tunusluya yaptırdık. Kuzey Afro çöl sarışını tire balkanomakedonik ezgilerin arasına ustalıkla serpiştirilmiş volkanik efektlerle nefis bir şey oldu gerçekten. Arada da bir Rizeli kıza Lazca vokal yaptırdık. Efektleri Fujiyama'ya bizzat giderek kaydettik ve her bakımdan world music tarzında bir çalışma olmasına gayret gösterdik şıp diye anlayacağınız gibi. Madem şıp diye anlayacaktınız, niye bu kadar ayrıntılı anlattırdınız o zaman.

Eğer film 'Before The Rain'den daha fazla fırtına koparmazsa gelin yanımıza. Her şey tamam, acılar gerçek, olay güncel, duyarlılığımız kıvamında, bokunu çıkarmadık, silahlara ve savaşa kesinlikle karşıyız, nedir bu rezalet, yazık, çok yazık, bazı sahnelerde filtre kullandık, renkler büyüleyici, egzotik doğuda aşk (Dörti Heri-Kaymakam Sevim), birbirini seven ama çok uluslu tekellerin, gizli servislerin çıkar çatışmaları arasında istemeyerek kalarak kırılan, incinen, giderek (dıgı dık dıgı dık) birbirinden uzaklaşan iki sevgili (Nazife-Neil), Harvardlı Colacı Kristofır ile Haymanalı Gazozcu Rüstem özelinde ele alınan Batı'nın pozitivizmi ile Doğu'nun sezgisi ikilemi, ayrıca Haymana ile Şerefli Koçhisar arasındaki yüzyıllardır sürüp giden husumetin getirdiği mikro etnik huzursuzluklar ve daha neler neler... Yani kısaca bir destan yarattık diyebiliriz sizin için, Coca Cola'dan para alarak. Herşey sizin için. Yaşasın sinema. Hah! Bir görsel şölen bu. Kamera çok hareketli. Olağanüstü bir şey ya... Ya da şöyle demek lazım; yürek parçalayan bir ağıt bu, barış ve kardeşlik üzerine. Çağımız insanınınının trajik yalnızlığını, itilmişliğini, falan filanını bu filmde bulacaksınız. İçeri girip kirlenmiş ruhlarınızı arındırıp tüy gibi çıkacaksınız. Bütün Warner Bros. sinemalarında aynı anda. Frigo. Frigo...

Evet, Haymana Konnekşın- Part tıri, kaldığımız yerden devamla gelecek sayıda.

Gelenekçilik İle Agresyon Arasında: Tutkunun Sınırları

Süperego ve Ego ideali: Romantizm ve Gelenekçilik

Freud (1923) süperegoyu, ebeveynin ödipal yasaklarının ve ensest ve ana-baba katline (parisit) karşı yasakları intrapsişik olarak pekiştirme talebinin bilinçdışı içselleştirilmesi olarak tanımlıyor. Süperego oluşması, ödipal gelişim döneminin sonlandığını haber verir. Bu kuram, tutkunun ve cinsel aşkın psikolojisine ilişkin olarak yeni psikanalitik düşüncede önemli değişikliklere uğradı (Klein 1949, Jacobson 1964, Blum 1976, Chasseguet-Smirgel 1985). Süperegonun içselleştirilmesi, dış ahlakı iç ahlaka dönüştürür. Bu iç ahlakın yansıtmalar ve içe alımlar (introjeksiyon) nedeniyle şiddetli çarpıtmalara maruz kaldığı akılda tutulmalıdır. Bu mekanizmaların, ebeveynin nesnel komut ve yasaklarını öznel olarak yaşantılananlara dönüştürdüğünün fark edilmesi, postödipal süperegonun doğası üzerine preödipal çatışmaların katkıda bulunduğunun düşünülmesine yol açtı. Hem Klein (1949) hem de Jacobson (1964), süperego işlevinin preödipal belirleyicilerinin yaşamsal önemine dikkat çekti. Preödipal çatışmalar ne denli şiddetliyse, süperegonun ilkel fantazilerle çarpıtılması da o denli şiddetlidir. Bu da, süperegonun şaşırtıcı derecede yasaklayıcı ve talepkâr yönlerinin ortaya çıkmasına yol açar.

Agresyonun intrapsişik yapıların oluşumundaki önemi bir kez daha açıklık kazanıyor. Süperegonun güçlenmesinin bir sonucu olarak, çocuk ödipal nesneyle olan ensestiyöz bağlarını koparır ve kendini ödipal rakiple özdeşleştirir. Böylece ödipal isteklerin doyumu gelecek zamana ertelenir. Optimal koşullarda böylesi bir özdeşim ve erteleme, süperegonun ego ideali yönünü güçlendirir ve kendilik değerini kararlı hale getirmenin yanı sıra, doyum sağlayan bir ahlak ve etik değerler duygusunun oluşumuna götürür. Aşırı agresif bir süperego, enseste karşı yasakların sonraki tüm cinsel ilişkilere de uzanmasına katkıda bulunabilir ve elde edilmesi olanaksız olan mükemmele yönelik genel talepler ortaya çıkar. Diğer yönlerden farklılaşmış ve derin sevgi ilişkileri kurma yetisine ulaşmış bireylerdeki cinsel inhibisyonların temel nedeni bu mükemmeliyetçiliktir.

Freud (1925), kastrasyon anksiyetesi ve penise imrenmenin kadınlarda ödipus kompleksini başlattığını, bu nedenle tek başına kastrasyon anksiyetesinin küçük kızın ödipal nesnesinden kesin olarak vazgeçmesi için yeterli bir güdülenme olmadığını, bunun sonucunda da kadınlarda süperego gelişiminin tamamlanmadığını ileri sürmüştü. Bu görüşün geçersizliği birçok psikanalist tarafından gösterildi. Gerçekte, Klein (1949), Jacobson (1964), Blum (1976) ve diğerleri, kadınlarda süperegonun erkeklere kıyasla normal, hatta bazen aşırı derecede yapılandığı konusunda ikna edici görüşler ileri sürdü. Kadın süperegosuna, erken anne yasaklarından ve taleplerinden oluşan preödipal katkılar, ödipal yasakları da pekiştirir.

Süperegonun genel bir işlevi de, bilinçdışı suçluluk duygularını etkinleştirmek ve bundan türeyen bilinçli suçluluk duyguları, kaygı ve sorumluluk hissi yoluyla agresyonu denetim altına almaktır. Bundan dolayı, daha önce söz ettiğim cinsel ve genellikle çok yakın nesne ilişkilerinde aşırı agresyonun etkinleşmesine karşı çifti korumada normal süperegonun rolü yaşamsaldır. Aynı bağlamda, süperegonun ego ideali parçası, ideal aşk nesnesine (son aşamada ödipal nesneyi yansıtır) yönelik arzularını ortaya koyar. Böylece, ödipal kaynaklı özlemler, idealler ve etik arzularla pekişir ve sevgi nesnesinin bireyselleşmesine katkıda bulunur.

Freud (1921) âşık olma eyleminde ego idealinin âşık olunan nesneye yansıtıldığına ve ego idealinin libidinal yatırımının aşk nesnesine aktarıldığına dikkat çekmişti. Bu gözlem, ergenlikte doruğa çıkan ve daha sonra yaşam boyu aşk ilişkilerinin bir özelliği olmayı sürdüren âşık olmanın romantik yönüne ışık tutar. Chasseguet-Smirgel (1985) sevilen nesneye yapılan böylesi bir libidinal yatırımın kendiliğin (self) libidinal kaynaklarını "zayıflattığı" varsayımını sorgulamıştı. Yazar, Freud'un önerisinin tersine, idealleştirilmiş nesneye duyulan aşkın, fantezideki ego ile ego ideali arasındaki ideal ilişkinin, gerçektekinin yerine geçtiği bir ilişki yaratarak, kendiliğin libidinal yatırımını artırabileceğini öne sürdü. Normal koşullarda âşık olmak kendilik değerini arttırır. Kendilik değerinde ciddi bir düşüş ve aşk nesnesinin abartılı idealleştirilmesi, ödipal güvensizliklerin ve bilinçdışı ödipal suçluluk duygusunun yeniden etkinleştiğini gösterir.

· Normal süperego, agresyonu denetlemenin yanı sıra eşe karşı sevgi dolu duyguları güçlendirir, karşılıklı ilişkilerinde ahlaki bir sorumluluk duygusunu pekiştirir ve çifti, sınırlarının düz ve ters üçgenlerle yıkılmasına karşı korur. Dicks (1967), evlilikteki çatışmaları incelerken, çifti birarada tutan şeyin, karşılıklı cinsel gereksinimlerinin doyurulmasının yanı sıra, gelişimin ödipal ve preödipal düzeylerinden köken alan bilinçdışı nesne ilişkilerinin de doyurulması olduğunu öne sürmüştü. Bu nesne ilişkileri, karşılıklı yansıtmalı özdeşimle sahneye çıkarlar. Yani, eş, geçmişte engelleyici, korkulan, yitirilmiş ya da arzu edilmiş ilişkileri yineleyen, telafi eden ya da tamamlayan bir role bilinçdışı olarak sokulur. Ayrıca, Dicks, çifti birarada tutan üçüncü bir etmenin de, her iki eşin birlikte sürdürmek istedikleri yaşam tarzına ilişkin ortak idealleri olduğunu öne sürer. Yazar, özellikle duyarlı bir kültürel ortam zemininde, çiftin ego idealinin böyle birleşmesi ya da birbirini tamamlayarak bütünleşmesinin dış ve intrapsişik çatışma koşulları altında bile cinsel çiftin ilişkisini nasıl sağlamlaştırdığını betimler.

Çiftin ilişkisinde süperego işlevinin başlıca olumsuz etkisi ise, her eşin bilinçdışı süperego fantezilerini diğerine yansıtma yolundaki evrensel eğilimdir. Böylece, bilinçdışı infantil ahlakın reddedilen ya da bastırılan yönleri, eşte yasaklayıcı tutumlar olarak algılanır. Bu gelişme en sık olarak karşılıklı cinsel inhibisyona doğru gizli, ancak güçlü bir eğilimde kendini gösterir ki, bu, aslında cinsel olarak uyumlu olabilecek çiftlerde cinsel huysuzluğun, doyumsuzluğun ve sıkıntının başlıca nedenidir.

Bu gelişmenin basit bir kanıtı, başlangıçta cinsel yaşamları doyurucu gibi görünen çiftlerle yapılan seks terapisinin şaşırtıcı etkilerinde gözlenir. Seks terapisi görmüş olan çiftlerin çoğu, cinsel doyumlarının önemli düzeyde arttığını ve tipik olarak yaklaşık altı ay sonra sönmüş olan tutkulu sevişmelerinin geri döndüğünü bildirir. Simgesel olarak ana-baba otoritesini temsil eden seks terapistinin "cinsellikten zevk alın" komutu, karşılıklı süperego yansıtmalarının birikici etkilerini geçici olarak ortadan kaldırabilir.

Eşlerin her birinde olgun süperego gelişimi, çifte bir doğruluk ve oranı duygusu kazandırarak dengesini korumasını sağlayabilir. Kişinin gerçekçi bir şekilde uyumsuzluğa kendi katkılarının ve eşini bir üçgen konuma -evlilik dışı ilişki- nasıl yönelttiğinin farkında oluşu ve diğer kişiye verdiği acıyı görmesi, aynı zamanda sevdiği eşine karşı agresyon ve sadakatsizlikle koşut, yasak ilişkide bulunan paradoks mutluluk, yas ve onarma çabalarıyla giden selim bir döngü yaratabilir, bu da kıskançlık ve hasetin sonuçlarını dengeler. Normal suçluluk duygusunun potansiyel olarak yüceltici (süblimasyon) işlevi de vardır.

Kaygı ve gerçekçi bir suçluluk ve sorumluluk duygusu kendini değersizleştirmeye ve kendi suçluluğunu kaldıramamaya dönüştüğünde tehlike baş gösterir. Suçun cezasını ödemeye yönelik mazoşistik eylemler çifti doğrudan sado-mazoşistik bir ilişki kalıbına götürür. Ya da, paradoks olarak, katlanılamaz suçluluk duygusuna karşı savunma olarak, eşlerden her ikisi de, bilinçdışı olarak diğerinden şiddetli bir ceza görme beklentisiyle tahrik edici davranışlar sergileyebilir. Her ikisinde de bu tür bir cezanın eş tarafından

tümüyle reddedilmeyi engelleyeceği ümidi vardır.

Çift üzerinde etkili olan süperego baskılarının infantil doğası ve karşılıklı pekiştirilen abartılmış süperego işlevi, toplumsal olarak onaylanan ahlaka ve ve beylik anlamda "doğru" ve "yanlış" davranışlara aşırı bir bağımlılık gelişmesine yol açabilir; bu da suçluluk duygusunu yoğunlaştırır. Aşırı suçluluk duygusu, sanki bu tür istekler bencil ya da çocukça imişçesine normal kıskançlık ve haset duygularının inkârına neden olabilir.

Bir uçta, şiddetli süperego patolojisi, çifti toplumsal değerlere, ahlakçılığa ve tutkulu ilişkilerini yok edecek beklentilere götürebilir. Diğer uçta ise, süperego işlevlerinin gelişimindeki yetersizlik, kısa vadede cinsel özgürlüğe izin verir ve polimorf sapkın cinsel fantezilerin çok doyum veren cinsel etkinliklerle ifadesini kolaylaştırabilir. Uzun vadede ise, süperego eksikliği çiftin sınırlarının yıkılmasına, düz ve ters üçgenlerin sahneye çıkmasına ve uç noktalarda, grup seksle doruğa çıkan rasgele cinsel ilişkilere neden olabilir. Çiftin duygusal bağlarının kopmasına paralel olarak cinsel heyecanlar hızla yok olur ve sıkıntı duygusu baş gösterir.

Buna karşın, pornografinin fantezi dünyası, polimorf sapkın cinselliğin fantezide etkinleşmesini sağlayarak çiftin karşılıklı gelişen infantil süperego yasaklarına karşı bir isyan duygusu uyandırır, böylece cinsel heyecan ve özgürlük kaynağı olabilir. Çiftin bütünlüğü tehlikeye girmeksizin, toplumsal göreneklere ters düşen özel bir cinsel özgürlük dünyası kurulabilir.

Bu bağlamda, erotik sanatın cinsel etkinlik ve fantezi üzerine binen bir değerler sistemi içinde, estetik bir çerçevede cinsel fantezinin gerçeğe dönüşmesini sağladığı vurgulanmalıdır. Bu çerçeve, derinlikli nesne ilişkileri kurma yetisiyle bağlantılıdır. Buna karşın, tümüyle mekanik cinsel etkileşimler sunan, estetik bir çerçeveden yoksun ve basmakalıp pornografi, tuhaf ancak kaçınılmaz şekilde kendi kendini yenilgiye uğratır. Kaba pornografinin mekanik niteliği, polimorf sapkın cinselliğin toplumsal olarak bastırılmasına karşıt gelir. Her ikisi de, çiftin gizli, fantastik ve oynak cinselliğine dayalı canlı erotik sanatın tam zıddıdır.

Kitle Psikolojisi: Çift ve Grup

Freud (1921), ego idealinin sürünün önderine yansıtıldığını ve tüm takipçilerin önderi idealize ederek onunla özdeşim kurduklarını yazmıştı. Bu koşullarda, bireysel sorumluluk duygusu ortadan kalkar, müthiş bir güç duygusu gruba hakim olur ve ahlaki kısıtlamalardan bağımsızlaşma hissiyle birleşen bu güç duygusu, tahrip edici amaçlarına doğru önderi izlemelerini kolaylaştırır. Bu yazının dipnotlarında, Freud, çiftle grubun ilişkilerine değinir. Ona göre, cinsel doyum amacıyla biraraya gelen iki kişi, "sürü içgüdüsüne" ve grup duygusuna karşı gelmektedir. Aşkları ne kadar derinse, bu karşı çıkış o denli güçlüdür. Yalnız ve yalnızca, bir aşk ilişkisinin sevecen yanı tümüyle tensel olana yerini bıraktığında, iki kişi diğer insanların varlığında cinsel ilişkiye girebilir, ya da bir grupta toplu cinsel eylemlerde bulunabilir.

Erken çalışmalarımda (Kernberg, 1980) Freud'un kuramı ve küçük ve büyük grup süreçlerini araştıran diğer psikanalitik çalışmaların ışığında çiftle grup arasındaki ilişkiyi incelemiştim. Özetle, âşık çiftin her bireyin fantezilerini gerçekleştirerek büyük grup için bir ideali temsil ederken, aynı zamanda bir tehdit oluşturduğunu öne sürmüştüm. Grubun her üyesi, büyük grubun anonimliğinden kaçma ve mahrem, gizli ve simgesel olarak yasaklanmış yeni çiftin (simgesel ödipal çift) bir parçası olma özlemindedir. Aynı zamanda, grup, kendi anonim doğasından kaçarak, büyük gruptaki izole bireylerin asla başarılamayacağından korktuklarını başarmış olan çifte karşı yoğun bir haset yaşar.

Büyük grup süreçlerinin yanı sıra doğrudan ödipal rekabet ve yarışmada etkinleşen, derin preödipal haset kaynaklarından köken alan çifti parçalama arzuları, çiftin kendi iç agresyon kaynaklarında yankılanır. Daha önce duygusal ilişkideki ambivalans ve düz ve ters üçgen ilişkiler kurma eğilimi olarak bundan söz edilmişti. Çift, tek başına olduğunda kendisini parçalayabilecek olan agresyonu dağıtmak için gruba gerek duyar. Büyük grubun tehditleri altında varlığını koruyan çiftin zaferi bağlarını pekiştirir. Çiftler ve büyük gruplar birbirlerine gerek duyar ve aynı zamanda birbirlerini tehdit ederler. Özellikle,

gruplar, samimi toplantılar, politik kulisler, kongreler, kutlamalar ve eğlence olayları gibi, yapılandırılmamışsa bu durum belirginleşir. Çiftin günlük toplumsal yaşamı, bu grup süreçlerinin etkilerini azaltır, ancak her çiftin sınırları arasındaki gerilimi korur ve sınırlara karşı düz ters üçgenlerin oluşturduğu tehdidi sürdürür. Gerçekte, çiftlerin oluşturduğu ilişki ağları içinde doğan cinsel gerilimler, toplumsal yaşamı birarada tutan önemli bir güç olmanın yanı sıra bireysel çiftler için de tehdit unsurudur.

Sürünün önderiyle olan ilişkiler, Freud'a göre, sıradan toplumsal durumlarda topluluğun geleneksel ahlakın sınırlarıyla olan ilişkisi uyarınca dönüşüme uğrar. Geleneksel ahlak, diğer ilişkilerin yanında cinsel ilişkileri de düzenleyen yasalar koyar. Bu yasalar, On Emir'deki (ve genişletilmiş şekliyle Eski Ahit'te, Leviticus 18, 19 ve 20'de) Musevi-Hıristiyan geleneğine göre, temelde ensest ve ana-baba katline karşı konmuştur ve cinsler ve kuşakların sınırlarını, ilkel agresyonun egemenliğindeki regresif polimorf sapkın cinselliğin kitlesel istilasına karşı korumak amacındadır. Chasseguet-Smirgel (1984), ilkel grup süreçlerine tehlikeli bir regresyonun karşısında, kurumlaşmış ahlakın bu işlevlerini ayrıntısıyla anlatır. Bu ilkel süreçler, hem ödipal çiftin kendine özgü doğasını ve bunun türevi olan özerk erişkin çifti hem de ensest ve ana-baba katline karşı yasakları yadsıma eğilimindedir.

Bence, infantil süperego özelliklerinin insan topluluklarında davranışı düzenleyen soyut yasalar ve ahlak sistemlerine topluca yansıtılmasının, rasyonel ahlak yasalarının cinselliğe karşı infantil yasaklardan aşırı derecede etkilenmiş bir tür ahlakçılığa dönüşmesinden başka bir sonucu olamaz. Bu çarpıtma, özerk çiftin kutsal doğasını onaylayan, ancak polimorf sapkın infantil cinselliğin tüm unsurlarını bastıran, cinsel davranışı ayinleştirerek çiftin mahrem özgürlüklerini kısıtlayan, cinselliğe karşı gelenekçi bir hoşgörü şeklini alır.

Bu gelişmeler, toplu ve kişisel ahlak arasında çözülemez çelişkiler doğurur. Çiftin cinsel özgürlük arayışları ile cinselliğin toplumsal normlara kısıtlanması arasında gizli bir çatışma yaşanır.

Şaşırtıcı olmamakla birlikte, paradoks olarak bu türden gelenekçi ahlaka karşı grup isyanı, hem polimorf sapkın cinselliğin gelenekçilikle bastırılmasını ortadan kaldırır, hem de çiftin cinsel aşkına hasar verir. Süperegonun koruyucu işlevleri, cinsel olarak kısıtlayıcı olanlarla birlikte bir köşeye atılır. Bu olguya en iyi örnekler, gizil dönemdeki erkek çocuklardan oluşan gruplarda cinsellikten özgürce söz edilmesi, ancak küçümser ve alaycı bir dil ve genelde anal terimler kullanılması, ergen erkek gruplarında duygusal değerden yoksun mekanik cinsellikten serbestçe söz edilmesi ve ergen kızların gruplarında gözde yıldızların romantik, ancak cinsiyetsiz olarak idealize edilmesidir (Braunschweig ve Fain 1971). Erotik ve sevecen aşkın ve çiftin cinsel tutkusunun birlikteliği, "yaşlı erkekler kulübü" ve kadınların buna benzer örgütlerinden oluşan kültürel atmosferlerde de benzeri bir değersizleştirmeye uğrar. Büyük grup davranışını incelemek amacıyla, deney ortamında, geçici, resmi olmayan gruplar kuruldu (Turquet 1975). Burada da, agresif ve anal içerikli yorumlarla ve çiftlerin bu koşullarda gizliliği yeğlemeleriyle cinsellik üzerine konuşmaların hızla yozlaştığı gözlendi.

Tarihsel açıdan bakıldığında, aşk ilişkilerinin erotizmden arındırıldığı ve erotizmin yeraltına indiği "sofu (püriten)" dönemlerle serbest cinselliğin duygusal olarak yozlaşmış grup sekse indirgendiği "sefahat" dönemleri arasında yinelenen kültürel gidiş gelişler gözlenir. Bence, bu gidiş gelişler çifti parçalama, koruma ve denetleme yolundaki toplumsal gereksinimlerin dinamikleri arasındaki uzun vadeli denge durumunu ve çiftin cinsel ahlakın tutucu kısıtlamalarından kaçma özlemlerini yansıtıyor.

Bu açıdan, 1960 ve 1970'lerin sözde cinsel devrimi, gelenekçi ahlak sarkacının bir uca gidişini yansıtıyor. Çiftin ve toplumsal grubun ilişkisindeki daha derin dinamiklerde gerçek bir değişim söz konusu değil. Açık ki, çiftin gelenekçi ahlaka uyumu geniş bir aralıkta yer alır. Özerk bir süperego gelişiminin yokluğuyla bağıntılı tutuculuktan ters uca, büyük grup süreçlerine katılmaya dek varan uyumculuk,

olasılıkla hep birlikte bulunur. Çiftin yüzeydeki davranışı, belirleyici bir toplumsal grubun üzerindeki gelenekçi baskılara göre çok değişkenlik gösterebilir. Aynı şekilde, özerk ve olgun bir cinsel çift, herhangi bir toplumsal koşul altında gizlice tutkulu beraberliklerini sürdürerek mahremiyet sınırlarını koruyabilir.

Geleneksel ahlak bilgeliğinin yanı sıra geleneksel sanatın da erotizmi önemsizleştirmeye çalışması ilginç. Gerçekliği saf ve sözde çocukça yollardan sunan "Kitsch" sanatı insan ilişkilerini ambivalans ve karmaşıklıktan yoksun gösterme eğiliminde. Kitsch, duygular yerine duygusallık sunuyor. Şekle içerikten daha fazla önem veriyor ve çocuksu masumiyet ve cinsel saflık atmosferini pekiştiren bir gösterişçilik ve açıklık sergiliyor. Geleneksel peri masallarının, ergenlikteki romantik aşkın, insan trajedisinin bir parçası olan suç işlemenin, agresyondan ve erotizmden arındırılmış insan çelişkilerinin duygusallaştırılmasına ayrıca kitle iletişiminde rastlıyoruz. Reklamların öne sürdüğü erotik uyaranlar, duygusal romantizmin parçası olan kişilikten arındırılmış erotizme karşıt gelir.

Halkın ahlakını koruyan gelenekçi toplumsal normlar çiftin cinsel yaşamının korunmasında çok önemlidir. Gelenekçi davranışa yönelten baskılar ise, her çiftin kendi başına kurması gereken bireysel incelikli değerler sistemine ters düşer. Cinsel sınırlar boyunca grup oluşturmaya yönelik baskılar ve bu türden grup oluşumunda, kadınlarla erkekler arasında özellikle gizil dönem ve ergenlik için karakteristik olan ilkel ve paylaşılmış karşılıklı kuşku ve nefretin ifade edilmesi için baskılar çifti tehdit eder.

Günümüzün komünist totaliter toplumlarındaki gelenekçi ahlakının özelliklerini, çağdaş Batı toplumlarınınkiyle karşılaştırırsak, çok ilginç bir paradoks ortaya çıkar. Örneğin Sovyetler Birliği ve Çin'deki, cinselliğin uluorta tartışılması ve ifade edilmesine yönelik kısıtlamalar, nörozda ilkel süperego tarafından cinselliğin sadistik şekilde bastırılmasıyla özdeştir. Aynı zamanda, böyle sadistik bir süperego denetimi, yapılandırılmamış toplumsal durumlarda bireysel şiddetin rasgele ortaya çıkışını da azaltır.

Buna karşın, bizim toplumumuzdaki baskın ideoloji, cinselliğin belli yönlerinin açıkça tartışılması ve ifade edilmesidir. Eş zamanlı olarak, aynı medyada, cinsel davranışın mekanik düzenlemesi, kültürel olarak onaylanan kitle eğlencelerinde infantil polimorf cinsel unsurların bastırılması ve cinsel şiddet te dahil, şiddete karşı açık hoşgörü göze çarpar. Öyle görünüyor ki, bizim kültürümüzde, nörotik olmakla birlikte sadistik bir süperego patolojisi yerine, süperego yozlaşması, erotizm ve agresyonun regresif bir yoğunlaşması ile cinselliğin erotik unsurlarının nesne ilişkileri düzleminden ayrıştırılması şeklinde bir border-line patoloji söz konusu.

Günümüzde, cinsel sofuluk ile cinsel sefahat arasında gidip gelen sarkacın aşırı uçlarını gözleme "ayrıcalığına" sahibiz. Her iki uçta da, tek tek çiftler için kendilerine özel boyutunun zenginliğine karşın, geleneksel olarak hoşgörülebilir cinselliğin tatsızlığı görülebiliyor. Kuşkusuz, geleneksel ahlakı acımasızca kabul ettirmeye çalışan totaliter bir rejimdeki bireysel özgürlüğün baskılanması ile demokratik bir toplumdaki gelenekçilik ile birey ve çiftlerin özgürlükleri arasındaki önemli uçurumun hoşgörülmesi arasında korkunç bir fark var.

Bence, gelenekçi ahlak ile her çiftin cinsel yaşamının bir parçası olarak kurmak zorunda olduğu, bir derecede geleneklere aykırı bir özgürlüğü barındıran özel ahlak arasında yok edilemez bir diyalektik söz konusu. Cinsel özgürlük, duygusal derinlik ve olgun bir süperegoyu yansıtan bütünleşmiş bir değerler sistemi arasındaki hassas dengeye ulaşılması, kalıcı ve doyurucu olmanın yanısıra derin, tutkulu, çelişkili bir ilişki için zemin hazırlayan karmaşık bir başarıdır. Agresyon ve polimorf sapkın infantil cinselliğin dengeli bir heteroseksüel ilişkide birarada bulundurulması hem birey, hem de çiftin görevidir. Bu, toplumsal girişimlerle sağlanamaz; neyse ki, geleneklerin aşırı uçlara gitmediği durumlar dışında, bastırılamaz da.

OTTO KERNBERG

Türkçesi: Banu BÜYÜKKAL

İçeriden Dörtlükler Beşlikler Teklikler

Hak yaratmış özümüzü
Arzu kapatmış gözümüzü
Söylenecek sözümüzü
Bakırköy'de bıraktık.

Benim babam
Babaların hası
Merhamette peygamber
Sofrada Halil İbrahim
Attı mı
Kafasının tası
İmanına yandığım
Hitler'den daha zalım olur.
Ey keçi bakışlım
Kalem kaşlım
Külodu delik
Acem nakışlım

" Küçükken evi yıkılanın büyükken de evi yıkılır."

İçimizden biri

Bir Çağrı...

Çağrının Amacı, içinde yaşadığımız sıkıntıları ortadan kaldırmak için hiçbir şey yapmayıp sıkıntılarını artırarak devam ettirmekte olan insanlara, bugüne kadar önlerine alternatif çıkış yolları olarak konan değişik seçeneklerin dışında, kabul edilebilir ve uygulanabilir bir hareket planı sunmaktır.

Umutsuz geçen bu kadar yıldan sonra artık bizim kendimiz, ilişkilerimiz, toplum ve geleceğimiz üzerine düşünebileceğimiz bir 'hayat planı' olamayacağı ortaya çıkmıştır.

Çünkü yaşadığımız bu dünyada bize sunulan binlerce seçenek arasından seçtiğimiz ya da seçmediğimizüç-beş tanesiyle kenedimizi tanımlayarak her gün insan olduğumuzu kendimize inandırmaya çalışıyoruz. Yeni seçenekler ve seçmemeklerle sürekli ikna edici kanıtlar üretmeye çalışıyoruz ama hayır, kendimizi kandırıyoruz. Geriye kalan tek insani dürtümüz olan hayal gücümüzü ise anlamsız, rahatlatmayan, boş, gerçekten hayal olan şeyler için harcıyoruz. Yaptığımızın aslında bir yanılsamadan ibaret olduğunu biliyoruz - çünkü bunu okuyarak, yaşayarak ve kendi kişiliğimizi didik didik ederek öğrendik..

Yaptıklarımız ve açmazlarımızın sayısı oldukça yüksektir ve hayatımızın tümünü kapsamakatadır.

Günlük yaşamımızı ne yazık ki para, altın, değerli kağıt vs. olarak tanımlanan ve değerini binlerce yıllık insanlık tarihinin belirlediği bir mecburiyetin üzerine kurmuş bulunuyoruz. Bundan kısa ya da uzun vadede kurtulmamız mümkün değildir. Hiçbir uygulanabilir sistem seçeneği bundan azade değildir. Artık herkes biliyor ki sistemin tanımında varolan bir açmazdır bu.

Yine ne yazık ki büyük ölçekte 'ülke', onu izleyen ölçeklerde de 'şehir' (ilçe, kasaba, köy) 'mahalle', 'ev','aile' cinsinden bir sosyal yaşam örgütlenmesinin dışında bir seçenek geliştirmemiz mümkün değildir. Biçimsel olarak da bu tarzın dışına çıkmamız mümkün değildir. Sosyal bir varlık olarak tanımlanmamıza yol açan bilinçlilik halimiz türümüzü benzersiz kılmaktadır. İçimizden bazıları, 'eğer insanoğlunun birbirleriyle kurduğu ilişki/üretim tarzlarını yeniden tanımlasaydık, başka bir sosyal olguyla karşı karşıya kalacaktık' biçiminde düşünmektedir. Bu, vahim yanlışlıklar içermektedir. Kısaca söylersek, (ilişkileri) başka türlü tanımlasaydık, o olurdu. Olacak olan şeyi bilememize rağmen bir an için onu olmuş varsaydık bugün bugün yaşadığımız ilişki tarzlarının ya da benzerlerinin hakim kılınması gerektiğini savunuyor olacaktık..

Bugün yaşadığımız sıkıntıların temelinde insanoğlunun bugüne getirdiği kültürel birikimin payı büyüktür. Kültürümüzde ciddi revizyonlar yapabilmek mümkün müdür ? Hayır. Kültür ve onun insanlığa teşmili ürünü olan medeniyet içerisinde olumlu/olumsuz ayrımı yapmak için herşey çok geçtir. Kaldı ki bunu deneyenler olmuştur ve beceremeşlerdir.

Sonuçta, bir yerlerde bir hata yapıldı ve gelişmeye açık bir tür olarak insanoğlu böyle gelişerek bugünkü noktaya vardı.

Böyle devam ederse daha da ilerleyeceği, gelişeceği muhakkaktır. Bugün gündelik olarak dertlendiğimiz bir çok 'sorun' çözülecektir. Irkçılık ortadan kalkacak, bölgesel savaşlar bitecek, milliyetçiliğe çare bulunacak, çevre kirliliği dizginlenecek, malların eşit dağılımı, toplum içi adaletin makul düzeyde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Ama sonuçta Dünya gezegeninde yaşayan insanoğlu, bu gelişmesiyle evren için sürekli tehdit taşıyan tehlikeli bir tür olacaktır.

Bunun aksini iddia etmek çocukca bir saflık, zamanın içerisinde bir sıfır noktası bulmaya çalışmak kadar cahilcedir.

Yapabileceğimiz tek birşey kalmıştır.

Bugün ait olduğumuz bu potansiyel tehlikeli türün dışında barışçıl, uyumlu, yeni vasıflara haiz bir türü ve o türe uygun bir hayatı oluşturma potansiyeli taşıyan **yeni bir ihtimal yaratmak** gereklidir.

Bunun için de, kısaca özetlediğim ve paylaşılan bu manifestik tesbitlerin doğruluğuna inananların yeni bir ihtimal yaratma seçeneğini kurmak üzere çalışmasına ihtiyacımız vardır.

Kendilerini bu hayatta işe yaramaz hissedenlerin katılacağı bu çalışma geniş kapsamlı olmalıdır.

İnsan anatomisi, psikolojisi, yer çekimi, müzik, kuantum, fraktal, çiftçilik, beslenme, elektrik, çocuk bakımı, pratik el becerileri, Faraday kanunları, felsefe konusunda kendilerini geliştirmeleri ve ilerde birlikte tesbit edilecek konularda da öğrenmeye ve geliştirmeye açık olmaları gerekmektedir.

Yakıt sistemi olmayan, geri tepmeli enerji dışında bir hareket teorisine dayalı olarak ve dış uzay seyrine müsait bir hız denetimini içererek bir Ulaşım Teknolojisi geliştirilmelidir.

Ses frekanslarının elektrik dalgası olarak elde edilebileceği bir teorinin üzerine inşa edileceği bir Konuşma/Yazma Pratiği planlanmalıdır.

Korunmasız, yalıtımsız, dönüşümlü ve mobil bir teknolojinin ürünü olan Barınma Tarzları'nın ana hatları geliştirilmelidir.

İnsan anatomisinin ayrıntılı bir yeni yorumu yapılarak işlevsiz organ ve parçaların açığa çıkarılacak kinetik enerjilerinden öz-besleme alternatifinin varolup olmadığı sınanmalıdır.

Tarih, ahlak ve ilişki biçimlerinden bağımsız olarak iktidar ve rekabet duygusunu yaratan bilinç süreçlerinin olup olmadığı araştırılmalıdır.

Musa'nın On Emri'nden oluşan basit insani kurallar bütününün sosyal koşullarda da geçerliliğini sağlayacak bir Anlayış Ahlakı Enerjisi geliştirilmelidir.

Bu enerjiyi duyguya dönüştürerek destekleyecek biçimlerden biri olan yeni müzik araçları, sesleri geliştirilmelidir.

Gereksinimin belirdiği noktada bu iki süreci harekete geçirecek zamandan ve tarihden bağımsız bir hafıza ve anlayış biçimleri geliştirilmelidir.

Zaman/Hız Dinamiği üzerinde çalışılarak bu konu ile Anlayış Enerjisi alanında karşılaştırmalı bir ilişkilendirme teorisi geliştirilemelidir.

Yaşamının kalan kısmını yeniden tanımlamak isteyenlerden oluşacak grup bu gibi ve benzeri konular üzerinde çalışmaya başlamalı ve sürekli haberleşerek hedefi gerçekleşebilir kılmalıdır.

Ve sonunda, yeni bir ihtimal seçeneğinin gelişmesi için dualar ederek, bunca yıllık çalışmalarının gerçekten bir işe yarayabileceğini gözleriyle görmenin onuru ve gururuyla kendilerinin geliştirdiği bir araçla, bir daha geri dönmemek üzere, tesbit ettikleri bir gezegene doğru yola çıkan insan yavrularının arkasından gözyaşlarıyla el sallamalıdırlar.

Yeni hayatı kurabilecek tek tür olan çocuklarımıza verebileceğimiz en anlamlı şeyler sadece bunlardır. Kullanıp kullanmamak, değiştirmek, geliştirmek, vazgeçmek, reddetmek.... tümü kendilerinin bilebileceği bir iştir.. Ama hayali ihtimale, ihtimali umuda ve belki de umudu gerçeğe dönüştürebilecek tek güç onlardır.

Kabul etmemiz gereken iki şey var.

Hafızalarımıza dolduğumuz trilyonlarca anlamsız bilgilerimiz ve bu hayatı beslemekten başka işe yaramayan düşüncelerimiz, duygularımız ve hareketlerimizle, bilincimizi ve bilinçaltımızı bir çöplüğe çeviren milyonlarca boş, kötü ve kırıcı deneyimlerle onlarla birlikte gitme şansımızı maalesef artık tüketmiş olduğumuzu kabul etmeliyiz.

Ve bu gezegende, değişim, daha iyi hayat ve yeni adına yapılabilecek herşeyin, insanlığın bu tek umudunu daha da kırmaktan başka bir anlam taşımadığını, bu sürüklenişimizin ancak biz ölünce biteceğini, ancak yaşayan diğer varlıklar için sürekli bir tehdit olarak varolacağını kabul etmeliyiz.

Bu gezegene ait olmayan bir şeyi düşünmenin bize komik ve hayal gibi görünmesi, evrene gönderdiğimiz ağır bir tehditten başka nedir ki?

MEHMET ŞENOL

ÇAP MESELİ

Bazen her şeyin ne derece anlamsız olduğu gerçeğiyle kıvranınca, kendimi Kafka'yla yüzleştirip, onun dünyasında pencereleri dışarıyı bana olduğundan çok daha farklı gösteren trenlerle yolculuk yapabilmek için, gözlerimi boşluğa dikiyorum. Ölümün, usulca kıyıyı döven dalgalarmışçasına bedenimi alıp götürmesinin yanında, onca yıl ektiğim tohumların, artık iyiden iyiye gelişmiş gövdeleriyle ruhuma saldırışları bir anıttan farksız kılıyor beni. Evet, bir anıt! Babamın varlığını kutsamak için diktiği anıt. Ne acıdır ki, dünyaya getirilişinin anlamını bu yaşta fark eden birinin geçmişinin tek anı bile kabuğunu kıramaz ki, serpilip gelişsin ve bir bütünü her ayrıntıyla tamamlayabilsin.

Hemen önümde duruyor artık Kafka: Şato'nun herkesi gözlemesi gibi, sizleri, insanlığı derinlemesine irdeleyen o arsız Kafka; hiçbirinizin içinde mahremiyet bırakmayan o utanmaz, o kendi evrenindeki tutku dolu sevgili; işte oğlum duruyor karşımda. Benim çıkmak için kullandığım merdivenlerde niye öyle mahzun çöküp kaldığını şimdiye dek anlayamadığım oğlum...

Yaşamımda hiçbir yol ayrımı bu denli belirsiz olmamıştı. Bir tarafta sorgusuzca inandığım bir davanın benliğimde yeşerttiği orman, öte yanda hep bastırılmış duygularla yoğrulmuş bir baba yüreği. Hangisini seçsem, öteki pırıl pırıl bir havada fırtınalarla boğuşan bir ada gibi önüme çıkacak. Oysa ben hesapları inceden inceye yapılmış adımlarla yürümedim mi bir ömür boyu? Demek ki bazen hesaplar bile kişiyi gücünün ötesindeki yerlere sürükleyebiliyormuş. Yine de tüm bunları görebilseydim, görseydim, bilseydim, koca gövdemi buzda kaymaktan alıkoyup, gerisin geri tepeye çıkartabilir miydim? Ya orada, varlığımın orada hangi değişkenlerle bir anlam bulacağını... Hayır, soruları daha ileriye taşımanın ne şu ana bir faydası var, ne de geçmişe. Olup bitenleri yalınlığından ayırmadan kabullenmekten başka çaremiz yok!

Nasıl günlerce aç, susuz dolaşan biri kuru bir ekmeği gözü dönmüş iştahıyla ağzına atar da, onu çiğnemeden yutmaya davrandığında boğazına takılıp kalırsa, kendini çözümlemeyi tek amaç haline getiren kişi de böyle yaşamın boğazını tıkadığını irkilerek görür. Hayatın yalnızca bir parçasıdır oysa bu, aynı keşfedilmeyi bekleyen diğerleri gibi... Sen de bunun farkındaydın, üstelik kaçışının olmadığını, aynı İbrahim'in o kahredici yazgısıyla baş başa kaldığı gibi biliyordun. Seni ve dolayısıyla onca yıl aramızda olgunluğunu sırtından doğmadan atmış bir meyve gibi büyüyen ilişkimizi çözümlemek için hayli geç kaldığım bir zamandan, geldiğim yeri ne pahasına elde ettiğimi de açıkça gösteriyor bana tüm bunlar.

Gerçekleri Kafka, özellikle acı olanları söylemek, kabullenmekten daha zordur. Çünkü söze dökmek zaten kabullenmiş olmak, üstelik kulağınla duyduğundan onu iyice dağlamış olmak demektir. Bu yüzden sert, gözüpek olmayı bilmek gerekir. Seni ölümü bile yiğitçe haykırabilecek bir kişiliğe kavuşturmak için çok çaba harcadım ama, işte hepsi bir çırpıda yanıp kül oldu. Yaptığım, yürümeyi bilmeyen bir çocuğu koşturmaya çalışmaktan başka bir şey değilmiş meğerse...

İbrahim inancının kendisinden esirgediği birlikteliği taşıyordu sunağa. Ölüm iki bedene de er geç gelecekti elbet, sorun ölmenin ötesinde olmalıydı. Onun kurban ettiği oğlu değil, onunla olan birlikteliğiydi. Bu yolda Sysphos'un yıllarca yukarı çıkarıp indirdiğinden daha yoğun bir acıyla kavrulmuyor muydu ruhu? O yoldan dönmek istemedi mi İbrahim? İnancı öylesine mi kararlı yürütüyordu onu? Dönemezdi, dönemeyeceğini göğe ilk baktığı gün anlamıştı...

Biz de geri dönemeyiz artık, ne de bunları telafi etmek için baş başa verip, gücümüzü bizi dışımızdan ayıran aykırılığa karşı kullanabiliriz. Her şey olduğu gibi uçup gidecektir algımızdan... Açtığımız izler yavaş yavaş yağmurla silinecek ve bir çocuk gibi önümüzde kayıp giden pürüzsüzlüğün seyrine dalacağız...

Sarhoşum ve üşüyorum!

Uyumak istiyorum artık!

Umurumda değil iyi ve kötü...

Bilirim:

Kendi kurduğu bir evrenin toprağını ve göğünü soluyan senin yanına varmam, özellikle, biraz yazgımızdan, biraz da bile isteye koyduğumuz taşlardan atlayarak yanına varmam çok zor. Yalnız duvar henüz sesimize geçit verirken, taşlaşmış ama şimdi onca yaşanmışlığın etkisiyle iyiden iyiye pelteleşmeye yüz tutmuş yüreğimi, benimle göçüp gitmesin diye, tüm acılıklarıyla birlikte sana sunuyorum. Bunun bir faydası olacak mı bize? Ölümün hiçbir şey olduğu gerçeğine bağlanabilmek için evet, belki faydası olabilir. Tökezlediğimiz, ümitsizliğin serinliğinde zoraki yıkandığımız geçmişi sıyırıp atma ve sanki onu hiç okumamış gibi, her şeye ümitle başlayabilme olanağını da bulabiliriz belki; ve bunu anlamak için ölmek gerektiğini birbirimize fısıldayabiliriz.

Böyle çekine çekine fısıldaşmamızın, gizli bir dostluğun kanıtlarıymış gibi gözüküyor olması elbet garip karşılanabilir. Çünkü ikimiz de olmasını istemediğimiz, haydi daha yumuşak bir ifadeyle, hep daha farklı olmasını istediğimiz kişilikleri görüyoruz karşımızda. Hani senin benim otoritem karşısında yerine getirdiklerini saymazsam, benim de kafanda kurduğun ya da en azından o çocuk aklınla böyle olmaması gerektiğini -ki bunu da bana yeni yeni gösteriyorsun- düşündüğün baba görüntüsüyle yakından uzaktan ilgim olmadığını, yaşantımız açık açık belli ediyor.

"Bellilik" senin orada, benim de burada olmam işte. Yalnız şöyle bir ayrım var ortada: Biraz zah-

metli de olsa, onlara ulaşmak için türlü türlü oyunlar da çevirsen, yaptığım her şeyi biliyorum. Çünkü yaşamının her ânı kaydediliyor. Kurduğun öykülerden pek de farklı sayılmaz hani! Bu da belki, olayı senin gözünde biraz meşrulaştırmaya yarayabilir.

Farkında olmadığın bir şey daha var: Modernliğe, bu her yanı örümceklerle kaplı çağın modernliğe açılan kapılarından biri olduğun. Bizim şu aşılmaz duvarlar arasında, kusursuz bir düzen içinde ulaşmaya çalıştığımız yeniliğe, sen toplumun içinde, hem onlar kadar kör, kaybolmuş hem de kendi dünyandan bir geometri problemi kadar heyecan verici bir tavırla, olmaman gereken bir yerde umarsızca ama ne çare ki emin adımlarla çıkıyorsun.

Doğrusu işimizi zorlaştırıyorsun Kafka. Pişirmeye çalıştığımız yemeğin habire ateşini söndüren yaramaz bir çocuğun boşvermişliğiyle bizi çileden çıkartıyorsun. Olayın ciddiyetini, yemeğin pişmesindeki aciliyeti kavramaktan uzaksın. Buradaki düzenin varlığı, toplumun gözetimimiz altındaki olağan yaşantısına devam etmesine bağlıdır. Öyle ki, onlara verilenle yetinmeli, gerisini sorgulamayacak kadar yaşamın akıntısına kapılmış olmalılardır. Oysa senin içinde daima giz taşıyan yanlızlığın, bireyselliğin, hareketlerini kestirmemizi güçleştiriyor. Başkalarına bu yönünle örnek olurken, yazdıklarınla kafalarına soru işaretleri yerleştiriyorsun. Senin gibiler toplumun geleceği, esenliği için tehlike yaratırlar. Haydi Kafka, kabul et artık, toplum dediğin şey, peşinden gidecek birilerini arayan, kendisi için neyin iyi olduğuna karar veremeyecek kadar sığ bir yığındır. Birilerinin onlar için düşünmesi ve yine onlar adına bir gelecek çizmesi gerekir. Kafalarını karıştırmak, onları hiçbir zaman açığa çıkamayacakları bir sorgulama süreci içine itmek, yapılacak en büyük kötülüklerden biridir. Yazarlar, şairler -denetimimiz dışındakiler elbette-, işte bu kötülüğün kaynağıdır.

Mutluluk kapımı vurduğu zaman, ardından acı bir kasırga ile dolar içeri!

Ürettiklerimiz bizler için, yalnızca ve yalnızca bizler için birer anlam taşıyor.

Sonuç olarak Kafka, tüm bu zıtlıkları göz önünde bulundurulduğunda, aynı yolda yürüsek de, sen arkandaki yığınların tökezlemesini engellemekten, onlar için rehberlik yapmaktan vazgeçmediğin sürece birbirimizi kabullenmemizi bekleyemezsin.

Şato'ya çağrılman artık an meselesi. Bölüm benim de, yani küçüklüğünden beri tezgâh arkasında gördüğün tüccar babanın da, Şato'da senin karşında dikilmesi gerektiğine karar verecektir. Kelebeklerin taşıdığı tohumlarla kayaların, o yüzyılların yağmuruna, fırtınasına, güneşine direnecek denli sert kayaların içinden nasıl çiçekler fışkırırsa, senin yüzün geldikçe gözümün önüne, işte benim yüreğimden de öyle sevgi fışkırıyor ve şuna eminim ki, ne seni orada görmeye dayanır yüreğim, ne de sonrasına. Bu mektup sana ulaşır mı, sen Şato'dan çıkıp hiçbir şey olmamış gibi evine dönebilir misin, bilemem. Dileğim budur elbet. Bense... Bense yaşamın bir gerçeğini daha haykırmak üzere, kalemi sınırsızlığın eşiğine bırakacağım...

Baban

Cem İNALTONG

Fabl I

Jack ve Jill evliler ve birbirlerini seviyorlar
Jack sürekli Jill'in Tom, Dick ya da Harry'yle
ilişkisi olduğunu sanıyor, ama yanılıyor

Jack'in en yakın arkadaşı John
John'un eşi John'u terkediyor, ve Jack John'u
kendisi ve Jill'le beraber yaşaması için davet ediyor

Jill John'u teselli ediyor, John Jill'le sevişiyor
Bu yolla Jill, Jack'in arkadaşı John'a
güvenemeyeceğini anlıyor

John'un Jack'e ihanetini kınayan Jill, Jack'e John'a
güvenmemesi gerektiğini söylüyor, ancak nedenini
söylemiyor
Jack, Jill'in John ve kendisini kıskandığını ve
arkadaşlıklarını bozmayı amaçladığını sanıyor

Jack, Jill'den ayrılıyor

Jack ve John birlikte gidiyorlar

Fabl II

Jack ve Jill evliler ve birbirlerini seviyorlar ve çocukları var

Jack, en yakın arkadaşı Tom'la Jill'in
ilişkisi olduğunu sanıyor

sırrını, kuşkusunu onaylayan,
Jill'in en yakın arkadaşı Jane'e açıyor

Tom da kuşkusunu onaylıyor

Jill her şeyi yalanlıyor
Jack'in artık güveni kalmıyor
Jill ve çocuklardan ayrılıyor
ve Jane'nin yanına taşınıyor

Jill Tom'un yanına taşınıyor

Gerçekte Jane ve Tom gizli aşıklar
ama bunu Jack ve Jill hiç öğrenmediler

Ronald D. Laing
Çeviren: Nazan Yalçındağ

Kimseyi Dövmedim,

Hiç Kimseye Gülmedim

Ben, uzak Karmamya Cumhuriyeti'nin sümüklerin burunda ayıp, etekte ve kollarda normal sayıldığı mahallelerinden birinin fotoğrafhanesinde çalışıyorum.

İyi bir fotolog olduğumu düşünüyorum. Kolay iş değildir; lisan bilgisi gerektirir, anlayış, kavrayış ve sabır gerektirir. Çok da zor bir iş değildir aslında; sağlam sinirler ve fotoca bilmek şartıyla.

Müşterilere amca, dayı, yenge, enişte diye hitap etmem. Onların hanımefendi ve beyefendi olduklarını varsayar, öyle davranırım. Onlar da bana olan saygılarını:

- Fotoğraf çekebilir misin?

- Fotoğrafı çeken insan ne zaman gelir? gibi sorularıyla belli ederler. Bir de, "Kimse yok mu?" sorusu var ki; bunu, en güzel yerim, kahverengi gözlerimin bebeklerine bakarar söylerler.

Kendim için bir atasözü yazdım: "Müşteri daima haksızdır." Zaten nasıl haklı olabilir ki? İşi bilmez, fiyatları bilmez, toptancıyla ilişkileri bilmez, voltajı bilmez, hiçbir şeyi bilmez. Halbuki ben çok şey bilirim.

"Resmin dublajı iyi olsun, aceleye gelmesin" dedikleri zaman, rötüşu iyi olsun dediklerini anlarım.

"Kaça temizliyorsunuz?" denince, amatör film yıkatmak istediklerini bilirim.

"Aka kaç lira?" denince, Agfa filminin fiyatını söylerim.

"Üç tane resim fotoğrafı kaç para?" dendiği zaman, üç adet 10 x 15 kartpostal fiyatı sorulduğu bence açıktır.

"Bu filmleri sonradan çiftleştirebilir miyiz?", "Amatör filmden daha sonra fotoğraf çoğaltabilir miyiz?" anlamındadır.

"Meksikalıklar kaç para?" Meksika'ya gidiş biletini sormak değildir tabii. Söz konusu olan vesikalık fotoğraftır.

"Siz bu resme bi fön çekersiniz artık", "Rötuş yapıyorsunuz değil mi?" demektir.

"Bu makinanın içine film takılmamış, kâğıt gibi bir şey var" dediler mi, makinayı açıp filmi yaktıklarını bilirim.

"Pozunuz var mı?" dediklerinde ellerimi çeneme koyup onlara poz vermem, hemen film fiyatlarını sayarım.

Yalnız beni bile çok zorlayan bir soru var, söylemeden geçemeyeceğim:

- Normal resmi kaça çekiyorsunuz?

Anormal resmi bilsem, hiç değilse "olmayana ergi" metoduyla cevaplayacağım ama işte, ben de tüm faniler gibi bazen çaresiz kalıyorum. Ben, koskoca bir FOTOLOG! Çoook önceleri sanmıştım ki, "normal resim" derken, belli bir ebat kastediliyor. Ve senelerce nezakele sordum: Buradakilerden hangisini kastediyorsunuz? Ama sekiz yıldır kendimce yaptığım istatistikler boşa; hiçbir ebatta yığılma yok. Herkesin "normal"i başka!

Normalinizi yiyim!..

Üstelik çok da sakinimdir:

- Ayakkabılarım boyasız, vesikaya bir zarar olmaz değil mi?

- Vesikama biraz daha bıyık yapar mısınız? dediklerinde, bisiklet yakalı T-shirte kravat takmaya çalıştıklarında, küçük çocuklara resmi çekilirken "gülsene" diye tokat attıklarında, adamın biri gelip "bizim hanımlar resim çektirmiş" deyip iki kadının birden fotoğrafını alıp gittiğinde "daha yeni araba aldım, bana indirim yapın" dediklerinde ve daha nicelerinde ne kimseyi dövdüm ne de güldüm.

Benim migrenim var.

Hepinize sağlıklı zamanlar...

Zuhal ORYAN
Küçükbakkalköy

Oh, Carson!

Mendilimi Yere Düşürdüm

Sözümden dönersem güvercinim. [Sarhoş ve kirli bir cadde güvercini]

Vaktimiz azalmak üzereyken ayağa kalkıp izin istedik.
Pencereye döndüm ve öyle bir abim olmadığını söyledim.
Şu ortaya attıklarını yargılayacak kadar güçte değil, bitkinim.
Benim ismim şu ama bak postacı beni bu isimle arar.
Çiğnemeden yut, yutulabilir. Yoğurt fazla çiğnemeden kolayca yutulur.
Bu tekerin gitgide havası sönüyor.
Hikâyenin benim zihnimde iyi bir im yaratması Allah'a bağlı.
Gemi, güneş ve ay birlikte batıyor. Hatırlanmak icabediyor bazı hallerde, gözden düştü bu şehir. Karardı ve fakirleşti.
Bir soğuk algınlığı. Yakalandığım son hastalık.
Ayın ve güneşin buluta girmesiyle işbaşı yapıldı. Bankalar çalışmaya başladı. Okul açıldı. Müdür kısa bir sıcaklık ve zam konuşması yaptı.
O benim itibarımda apansız yükseldi. Her sabahı binalarla dikilmiş buluyordum, caddenin mersedes yakasında. Aklıma akıllı olabileceğim hiçbir iş gelmiyor yapılacak. Misafiri kapıya kadar uğurlayıp sonra bahçeden yukarıya camı açık pencereme doğru uçtum.
Ben bu işle ne kadar daha meşgulüm?
Doğaüstü bir güce sahip olabilirim.

Bir şeyler bilmediğini biliyorsun ve sevmekten başka bir şey gelmez elinden...

Ben bayılırım kalpazan ve gangster hikâyelerine.
Babam eski Sicilya'da baba'ydı. Annemse ev kadını.
Ben onbeşimde zengin bir kocaya kaçtım. Yanıma bir
çift koltuk değneği, mıknatıs, bir kök de madımak aldım.
Sümüklü, güzel mi güzel bir kızdım. Arkadaşlar
'kar beyaz' diye çağırırlardı. Eksik olmasınlar.
esrar küpü olmayı sürdürürsen, yoluna oryantal bir
öküz halinde çıkarım. Dürbünümün havası indi, kafası
gevşedi. Burada küçük parmak ve top zıplaması arasına
bir yelken bezi gerilmiş.
Doğum günüm hemen yarın. Üç-beş hediye getir, çatık yüzlü
durma. Tatlı tatsız, ezeli evveli evlendik şunun şurasında.
Saçlarını briyantinle, topuklarını törpüle gel.
Palmiye ağacında sayısız pedal yetişiyor, uzun saplı
fırçayı kap gel, kimseye söyleme.
Kıkır kıkır gül kızlarla birlikte onun etrafında.
Bugün soru sorma!
Bana dargın bakış atma. Doğum günüm, dedim.
Keder ve endişe yaratma.
Bir aracı gönderirim, yanına bir İncil'le yaklaşır ve inler.
Atlıkarınca! Samanyolu yani sütlü yola, sütçü arabasıyla
gidemez miyim? Hem bu sabah hazır kapıda sütçü amca.
Lütfen bana dargın dargın bakma.
Lütfen sümüğünü çekme karşımda.
Erişilebilir(sin) veya değil. Ben halen özgürüm uzayda,
iskeletler, el ve ayak bilekleri, tevazu, nem...
bilemem. Benim yanlışım seninki olmayabilir.
Hiç birşeye dokunma, nasılsa öyle bırak.
Sana söylendiği gibi yak.
Ellerini cebine sok ve ağır ağır çek git.
Bana davranışın kabaydı ama önemli değil. Affettim
seni. Nereden geldin nereye gittin.
(Ona güvenebilirsin. Her zaman tutar sözünü o.)
Kıskançlık konusunda seni aydınlatır diye düşündüm.
Bu kupürleri gazetelerden yırtıp sakladım.
İstersen tek başına gidebilirsin. Ben evcil ve sabıkasız
değilim. O cefalı cenaze töreninden sonra ölmemeye
karar verdik. Çamur ve yağmur... anamızı belledi.
Düşün bunun hakkında. El işinde maharetin olduğunu
söylediler. Pek fazla çiçek sevmem, dondurma alsaydın.
Görünüşte polis vurmak istememiş ama pek fazla
gömlek giymiş oğlan üstüste. Ona sormadan nasıl aldın
tatil üç hafta! Orduya katılmayı prensip olarak
ayırt etmiyorum. Çok katı sözler vermiştim. Yel oldu gitti.
Aşerenlerin yirmidört saat gittiği bir dükkân var
Meksika'da. Durum köklü ve vahim. Havada arı, böcek,
metal, sivrisinek, klavye, varil ve misilleme kokuyor.
Seni unutmadan, yıldızlarımızı uyuşturdum aslında:
Mesela düşlerinin kâbus olduğu bir yıl...
Mesela her şeyin sebepsiz, gönlünce olmadığı hah hah ha...
İyi bir zaman geçirdik, oyun salonunda, markaya bakmadan.
Otları sulamak için boynuzlu su tenekesi gerekir.
Serbest düşüşü en çok martılar sever.
Leyleklerinki zorunlu bir düşüştür.

Varlıklar ve nesneler, yalnız görünüşleriyle karşında!

Yine de canım oyun oynamak istemiyor.
Güvenilmez olduğum kesin.
Vidaların çevrilerek açılması bir şeyi değiştirmiyor.
Sen tekin sayılmazsın.
Dikkafalı biri değilim. Düzelme oldu.
Bir zaman önce bir rüya gördüm.
Mutlu ve özgür bir rüya idi.
Aceleyle uzaklaştığım oldu. Her şehir gece yarısı terk edilir.
Senin ne dediğini anlayamıyor, hiçbir eşyayı
görünür hale getiremiyorum.
Bir reçete yazacağım.
Başımın çaresine bakar, başarırım.
Uyduracağın hikâyelerin sayısı sayılmazdı.
Makyaj yapmazdım bir sene önce, hatalı olmayasın. Hepsini
biraraya getiremezdim. Nereye ait olduğumu, neyin
parçasından bir şey olduğumu anneme sorarım, söyler.
Tamamlamak ve yeniden arkadaş olmak da aynı sayılırmış.
Seni atlattığım için üzülme, telafi edeceğim.
Göze girmeye, gönlünü kazanmaya hiç niyetim yok
öğretmenim! Oğlanın malları babasına devroluyordu.
Borç içinde olduğun dilden dile dolaşıyordu. Direktör
kapıdan girer girmez sana söylenilen işe başla.
Yönünü değiştirme gemi, dönme etrafında.
Biriyle görünmek, dedikodu olmak istiyorum.
Bu hafta bir loto oynayıp kazanmak, birinin arkasından
koşturup özür dilemek.
Anne sana hayatta hiç karşı gelmedim daha.
Şansım yaver gitmedi. Uygun değilim. Keyfim yok.
Seninle o partiye gidecektim. Eğer o İtalyan tatlısını
yapmaya başlamış olmasaydım. Aynı fikirdeyim. anlama beni.
Komşunun bahçesindeki süt şişelerine saldıran bir
çocuktu. Hevesle sinemaya yollandı.
Gosti! Gosti yedut!*
Çatık kaşlı, sarkık yüzlü, kerametli bir kıyamet günü
yaklaşıyor. Fincan kulpu nazlanıyor. Kin tutan bir kirpi
var arka bahçede. Etrafa kinayeli gülümsüyor,
komşular görüyor.
Bilgin ve bilhassa korkuluk değilim. Ayak bileğimden
boynumun borcuna kadar sahteyim.
Bükük boynumdan baldırıma kadar heyecanlı ve uyuşuğum.
Bir esinti, bir önsezi, bir esaret öfke bastırıyor
İflah olmaz bir oyunbozan ediyor beni ebe.
Kutsal kuyruklu iskelet şımarıkça göz ediyor katedralin
arsız ziyaretçilerine. Eşikten geçtim. Pervaza iliştim.
Emmim oğlu beni gördü, süzdü sonra midye yengeç
ve istiridye sordu biraz.
Yaramaz inatçı dalgın bir böcek korkulukların üzerinde
öyle tedbirli, kaşlı-gözlü, sonunda bir oyuntu
keşfetti, yokoldu.
Dal ucu, esrar küpü söyletme beni bu aldatmaca bir kirli
oyun, senin ülkende.
Nazlanmak istiyorum konuşmadan önce.
Beni fındık, kestane ve ceviz ile naz'et.
Beni ettahtası, tahteravalli ve acı badem ile mazer'et.
Arkamdan koş ve özürler dile. Mahiler, engeller, 37 derece
su, böğürtlenli, maskeli, darmadağın evcil ve etkili
raptiyeler türet.

* Misafirler! Misafirler geliyor!

Paranı gelecek için sakla. Uçak tokalaşıp inişe geçti.
Merdiven sahanlığına indi, koridora.
Bir yumurta çırpıcı -telden-, hemen hemen ölmüş biri,
bir parça rahatlama (gevşeme), ezilmiş domatesler
buldum alt katın mutfağında.
Bunun için psikolojik kondüsyon gerekli.
Sinemaya mı gitsem, alışverişe mi gitsem.
İki aklın ortasında bir hurma ağacıyım.
Korkularımı hafifletmeniz lazım.
Atlıkarıncaya biniyorum.
Çapraz döllenme ve öğle yemeği bugünkü dersin
konusu imiş, ben girmedim.
İste, rica et, başvur.
Kimse ayıplamaz seni derdi birileri, eskide... bir hocam.

Tanrı'nın sana armağanıdır aşk, zehirli çiçekler gibi!

Firmaya mektup yazıp katalog isteyeceğim.
Sana gelince, eskisi gibi tarih çalışıp biletleri satacaksın.
Masaya yayılın! Akşam yemeği yayılacak çünkü birazdan.
Bana sorarsanız ayılıp kendime gelmem halen zaman
almadı; aklıma verilen enformasyondan ziyade,
hükümet vekilinin dün gece tanıştırdığı yeni yasalar geliverdi.
Bırak tırnaklarını yemeyi!
Daha hızlı git. Daha yavaş git. Sollama. Kenara çekme.
Gitme. Bir tarafa yanaş, kal orda.
İkna etmenin sayısız yolunu sayardı büyükbabam.
Ben bu mektubu cevaplamalıyım.
Fermuarın açık!
Daha yüksek lütfen! Ünleme, adımla seslenme bana.
Tuvaletler saldırganlık sebebiyle bir hafta kapatıldı.
Buralar tehlikeyle dolmaya başladı.
Hastanın hayatına son verme hakkı.
Veya kundaklama.
Eğer görürsen ona selam söyler miydiniz?
Birinden yapay olarak şüpheleniyorum. Göç hissi ve
kesif bir koku duyuyorum. Kızartma tavasını kafasına indiriyorum.
İtiraf etmiyorum, bilmiyorum.
Beni incitmezsin, ben de seni.
Bu yüzden severmiş gibi zannedersin, suç işlendiği
anda başka bir yerde olduğunu ispatın gerekiyor.
Sevişmeden sigara içerken yakalanmışsın.
Cebinde Fransız mektuplarıyla dolaşmışsın.
Kahretsin! Acele edemez misin?
Yağmur yeniden.
Dudaklarının lezzeti vahşi çilek tadında.
Bütün gece bekledim.
Bir telefon edebilirdin...
Gelişmeyi durdurmak için artık bundan böyle eşiği,
esrarları, cenazeyi, erdem, cehalet ve estetiği üfleyerek
öteye sürmek icap ediyor.
Canın cehenneme!
Oh! Hayır. Hayır. Hayır. Hayır. Hayır. Hayır.
Eğer onu görürsen selam söyle.
O sadece çirkin değil, züğürt de.
Dudakları vahşi şeftalili kızılcık
Yanakları yumuşak dağ kavunu
Parmakları pancar kökü
Saat yedi buçukta kura çekildi.
Bu gece çok yorgunum.
Dışarı çıkmıyorum.
Bir fırtına dalgası, bir aciliyet durumu, bir parça kahkaha, bir haber konusu, bir nefes taze hava, bir avuç kum, bir öbek toz, bir koloni, karınca, bir aslan gururu, bir hüzme ışık.

Ben sana asla karşı çıkmadım anne!

END

Lola

menü

ARNAVUT CİĞERİ

Arnavut ciğeri, ciğeri beş para etmez bir ciğerdir. O yüzden yapılmasa da olur...
Yapmaya diretiyorsanız keyfiniz bilir.
İnce bir bardağa un koyun. Önce elinizi kana bulayın, sonra ciğerleri una bulayın. Ciğerleriniz kanlıysa, elinizi kana bulamaya gerek yok demektir.

Soğanları... Ayy! Yeter artık!!! Burda soğan moğan kullanmayın. Kavun büyüklüğünde bir patatesi, her biri patates büyüklüğünde olacak şekilde parçalara ayırın. Geceden suda ıslattığınız tuzları getirin, patateslerin üzerine dökün. Tencereye yağ koyun (yaklaşık bir kepçe). Kulağınız kepçeyse... Neyse, boşverin. Sidik zoru olduysanız, sık sık tuvalete gitmeyi ihmal etmeyin. Çünkü bu yemeği yapmak, gayet sakin ve soğukkanlı bir ruh hali gerektirir...

ENİŞTEM KEBABI

Zirvedeki "Top secret"tır. O kadar gizlidir ki, tarifini sadece birkaç kişi bilir. Bu birkaç kişiden biri olmanın dayanılmaz mutluluğunu yaşıyorum. Şöyle ki:
Ablanızın, teyzenizin ya da halanızın kocasını uyurken araklayın. Onu bir bara götürüp iyice içirin. Ters bir durum ve yanlış bir anlaşım yaratmamak için (kadın olsanız bile) kadın kılığına girin...
Küfelik olunca onu eve getirin. Evde tüylerini tütsüleyip derisini yolun. Sonra yatağa yatırın. Tüyleri ve derisini yatağa yatırdınız. Geri zekâlı olduğunuzu biliyordum. Şimdi bir faraş ve fırça alıp yatağı güzelce temizleyin ve asıl yatırmanız gereken nesneyi, enişteniz yatırın. Ona masaj yapın. Elinize tıpa alıp bulabildiğiniz bütün deliklerini tıkayın.
Fırını 450 dereceye ayarlayın. 450 dereceyi de fırına ayarlayıp birbirlerine âşık olmalarını sağlayın. Ama bu, o kadar önemli bir şey değil. Fırına sürmeden önce enişteniz yanına soğan ve maydanoz doğrayıp öyle fırına verin. Sonra 911'i arayın ve yangın var deyip kapatın (sırıtmayı unutmayın).

... Biip... Biip bip bip bip... Biip...
Bu, enişteniz çağrı cihazı. Gidip susturun. Arayan ablanızsa 900 900 969'u, arayan teyzenizse 900 900 969'u, arayan halanızsa 900 900 969'u arayın. Hülya Avşar'a Honda CRX'i alıp bi tarafına sokmasını söyleyin.
Enişteniz kıvamına gelince fırından çıkarın. Onu insan şeklindeki servis tabağına alın... Pişince ne kadar aptal gözüküyor dii mi?
Yemeye başlamadan önce dua etmeyi unutmayın (hiç kimsenin, yağmurun bile böyle garip yemeği olamaz).

LÜFER MANİFESTOSU

Gerekli malzeme:
Lüfer yazmak için l, ü, f, e ve r harfleri,
Gerisi boş...
Yapılışı:
Lüferi beş bardak çayın içine koyup haşlayın. Bunu ayrı bardakta yapabileceğiniz gibi, beş bardaklık bir bardakta da yapabilirsiniz.
Haşlanan lüferi kızartmak için, içi yağ dolu tavanın içine atın. Tavan arasından gelen tıkırtıları dikkate almayın. Kızgın yağda yarım saat kızarttıktan sonra, büyükçe bir tencereye 1,5 litre kadar yağ koyup, lüferi tavasıyla birlikte tencereye atın. Tava ve lüferi 2,5 saat kızarttıktan sonra tencereden alın. Fırına vermeden önce, üzerine geceden çizdirdiğiniz kestanelerden birkaç tane atın. Fırında yaklaşık bir saat pişirdikten sonra tava, balık ve kestaneleri alıp, bahçenizdeki tandır kuyusuna götürün (kuyunun derinliği 75 metreden az olmamalıdır). Bu üçlüyü bir iple ya da koltuk altınızdaki kıllardan biriyle, kuyunun dibine indirin. Şayet kuyunuz petrol kuyusu değilse, dibini yakmak için tiner koklatın. Bunu sık tekrarlamayın, yoksa kuyunuz rahatlıkla uyuşturucu bağımlısı haline gelebilir.
Kuyu dibinde 39 dakika beklettikten sonra balığınız ve kestanenizi tavayla bütünleşmiş bir şekilde çıkartın. Şimdi sıra üçlüyü birbirinden ayırmaya geldi. Bunun için motor yağı kullanabileceğiniz gibi, nifak tohumları da kul-

lanabilirsiniz. Şayet ayırma işlemini beceremezseniz, vakit geçirmeden en yakın hastanenin acil veya boşanma servisine başvurun.

Ayırma işlemi sona erdikten sonra, balık ve kestaneyi tekrar tavanın içine koyup, üzerine asit dökün. Bu, tava, balık ve kestane üçlemesinin yanmadık hiçbir yerinin kalmaması için gerekli bir işlemdir ve kesinlikle unutulmamalıdır. Çünkü bu yemeğin yapılışının asıl amacı, yemeğin yenmesi değil, onun sonsuza kadar pişmesini sağlamaktır. Prometeus ateşinin yanmasını da temsil eden bu yemek, belki de bir şeyin sembolize edilebildiği tek yemektir.

Pişmeden yemeyin.

Şimdiden afiyet olsun.

Yıldızlar uzak değildir.

İyi geceler.

Yatın...

TAVŞAN YAHNİSİ

İlk defa bir tavşana yakından baktığımda, göz kapakları olmadığını gördüm. "Aman Tanrım!" deyip hemen sordum. "Bu halde nasıl uyuyorsunuz?"

"Uyumuyoruz ki abi" karşılığını verdi. "Peki uyumayıp ne bok yiyorsunuz?" diye sordum ikinci kez. "Bu durumda nasıl uyuyalım? Biz de istemez miyiz, şöyle mışıl mışıl bir uyku çekmek?.. 16 milyon yıl önce, ilk atalarımdan birinin göz kapaklarını çaldırışından beri, gözümüze uyku girmedi valla."

"Yeter! Saçmalama" deyip sözünü kestim. Merakımı yenmek için sabırsızlanmaya başlamıştım. Hemen eve gidip kör bir cımbızla göz kapaklarımı çıkardım. Dediği doğruymuş yahu ! Tam 18 gün oldu, gözüme bir damla uyku girmedi. Dün gece gözümü bantlayıp uyumaya çalıştım. Ama nafile. Meret göz kapaksız olmuyor. Hay elim kırılsaydı da!.. Neyse, boşverin bunları. İşte bizim onca yıldır uzun kulakları ve dişlerinden tanıdığımız tavşanlar, aslında bu eksikliklerinden dolayı, tam birer uyku özürlüsü. İnsan acıyor (hoş gerçi şimdi kendime de acıyorum ya).

Çok geçmedi, yüce zekâm sayesinde kısa sürede bu özelliğimden faydalanmasını bildim. Göz kapaklarımın olmadığını gören bir fabrikatör, bana aplikatör fabrikasında gece bekçisi olarak bir iş verdi. Maaşım nerdeyse fabrika müdürü kadar. Bu durumu gören diğer bekçiler de birer birer göz kapaklarını almaya çalıştılar. Şimdi hepsi de görme engelli olarak boşta geziyor.

Beni bu günlere getiren tavşanlara çok şey borçluyum. Bu borcumu da önüme gelen tavşanla (yaşatmak değil tabii) tavşan yahnisi pişirerek ödüyorum. Bana her ne kadar nam-ı kör deseniz de yemeğin tarifini verince sözünüzü geri alacağınızdan eminim.

Gerekli malzeme:

Tavşan.

Yapımı:

Tavşanı kulaklarından tutup boynunu koparın. Defalarca yıkarsanız da dinmeyen kanının yarattığı kısırdöngüden kendinizi kurtardıktan sonra, çift bıçaklı bir permatikle derisini yüzün. Çıkan postu saklayıp, ilerde Türk Hava Yolları'na bağış için gittiğinizde gözünüze kestirdiğiniz bir hostesi "Bak, bu gürk. Hemi de sana aldım" diyerek tavlamak için kullanın.

Bulabildiğiniz en oyuncu tirbüşonla karnını deşip iç organlarını birer birer çıkarın. Bunu yaparken akciğerlerin altta, bağırsakların üstte, böbrek ve karaciğerin omuzda, dalak, kalp ve pankreasın bacak arasında olmasına özen gösterin. Torpido gözünde sakladığınız periskopla bacaklarını inceledikten sonra, vücudundan ayırın ve her birine but, ancak ölü oldukları için tabut muamelesi yapın. Geriye kalan gövdesini iki elinizle bastırıp kar topu yumağı haline getirin. Bu işlemi, tavşan kemiksiz olduğundan, zorlanmadan ve ıkınmadan rahatlıkla yapabilirsiniz. Tavşanı bu halde bir süre beklettikten sonra, iki ucundan tutup gerdirin. "Elin derdi, bir yerini mi gerdi" lafının aksine, böylesine bir gerdirme ona çok iyi gelecek ve onun bir akordeon zarafetinde durmasını sağlayarak sessiz ve renksiz gecelerde size o biçim gelecektir. Şimdi sıra pişirme işlemi için en son aşamaya geldi. Elinize irice kap alın ve civardaki bir çam ağacından bol bol reçine araklayıp, bu kapta biriktirin. Reçinenin yumuşaması için bir süre bekledikten sonra sert kıllı bir boya fırçasıyla tavşanı baştan aşağı reçineleyin. Böylelikle onun pişerken buram buram tabiat kokmasını, pişmezken de leş gibi kokmasını sağlamış olacaksınız. Tavşanı en son bu haliyle, üst üste konmuş dört adet krom-nikel alaşımlı çelik bozuğu tencerelerden en altındakiyle ki -diğerleri sadece kapak doğaçlaması yapmakla görevlendirilmiştir- eti yumoş yumuşaklığına ulaşana dek pişirin. Pişerken her on dakikada bir üzerine baharat ve zerzavat nektarı ilave edin. Bu yemek maksimum üç kişiliktir. İstenirse, karınlar yemekten önce abur cuburla doldurulup takviye kuvvetleri için yer açılır.

Kira Yasası'nın yürütülen 14. maddesinin, 5. fıkrasının, E bendinin ve daha bir sürü ıvır zıvırında "Kiracılar gelip geçicidir. Önemli ve kalıcı sadece kiradır" diyen para delisi ev sahiplerinin tavşan yerine tavşan kuşu yemesi, gel pisi pisi.

YAPRAK SARMA

"Aheste çek kürekleri" sözünden hareketle yavaş yavaş sarma ve kuşatma işlemi gerçekleştirilir. Havva Ana'nın önündeki yapraktan tutun da, sonbaharda düşen yaprağa kadar her türlü yapraktan yapılabilir.

Dünyanın ileriye ve geriye sarabilen tek yemeğidir. Bu demektir ki, yemeği başa sarıp sarıp, tekrar tekrar yiyebilirsiniz. Hiç bitmeyecek gibi görünse de, onun da bir sonu vardır. Yıpranma süresi yaklaşık beş buçuk yıldır. Yani beş yıl hapse mahkûm olan birine, beş yıl boyunca defalarca aynı yemeği yedirebilirsiniz. O yüzden de ekonomiktir ve adama para harcatmaz.

Rengi yeşilin bütün tonlarında olabilir. Piştikten sonra ise askeri bir hal alır ve kendisiyle ıspanak diye alay edilir.

İnce sarılanlarına parmak, kalın sarılanlarına kol, çok kalın sarılanlarına alkol denir ve insanı sarhoş eder. İçine doldurulan maddeye göre de isimler alan sarmanın, tütünle dol-

durulanlarına puro, kıymalı pirinçle doldurulanlarına dolma adı verilir. Tek farkları, yerken uçlarından yaktığınız zaman birinden duman çıkarken, diğerinden çıkmamasıdır. Duman çıkaranı sağlığa zararlı gözükse de kazın ayağı öyle değildir. Onun dumanı çıkarması duygusallığının bir ifadesidir. Bu yüzden kendisine içli köfte de denilmekte, gerek yiyenleri, gerekse seyredenleri bardaktan boşanırcasına ağlatmaktadır.

Yaprakların bayat olması durumunda, yemeğin yoğurtla yenilmesi tavsiye edilmez. Yoğurt yiyenler gözlerini hastanede açarlar ve karşılarında gördükleri ilk ziyaretçiye sarılarak kendini yaprak, onları da iç yerine koyarlar. Kinayegomi denilen bu hastalık bulaşıcıdır ve en küçük temasta bile insandan insana geçerek duyguları rencide eder.

Bugün 114 ülkede toplam 1486 çeşidi varolan sarmanın en yaygın olanı pirinçle yapılanıdır. Tarifine gelince...

Gerekli malzeme:
8756 tane pirinç,
2 galon yoğurt,
74 adet insan parmağı,
Pür dikkat,
İtina-i sabır.

Yapraklarınızı en ince zarına kadar sıyırıp, rulo halinde üst üste koyun. Bir yapraktan yaklaşık 82 tane yaprak çıkabileceğini unutmayın. Boş bir küveti pirinçle tıkayıp, temizlemesi için tesisatçı çağırın. Gelen tesisatçıyı anahtarlığındaki İngiliz anahtarıyla bayıltıp saf dışı bırakın. Hevesini kursağında bıraktığınız tesisatçının kokmasını engellemek için, üzerine sık sık tuz serpiştirin... Ona vereceğiniz parayı kendinize verin ve tıkanan küveti siz temizleyin. Bu, pirinçleri ayıklamak için en pratik yoldur ve fazla zamanınızı almaz. Diğerlerinin hepsi faso fisodur.

Pirinçleri ayıkladıktan sonra ılık suda on dakika kadar haşlayın. Onları son bin kez kevgirden geçirerek, üstte kalanları zeytinyağıyla yağlayıp sıvazlayın. Terbiye edilen pirinçleri, kıyma makinesine kaptırdığınız etinizle karıştırın. Karışımı yaklaşık yarım saat kadar kavurun.

Sarma için kullanacağınız yaprakların üzerini yağlayıp fırına verin. Şayet çam ağacı yaprağı kullanıyorsanız, yaprakları yassılaşıncaya kadar dövüp öyle fırına verin. 23 dakika fırında beklettikten sonra alın ve anında birer birer avucunuza yerleştirerek ve acı çekerek içlerini pirinçli kıymayla doldurun. Kızaran elinizi tanıyabilmek için aynaya tutun (o size gerçeği söyleyecektir).

Sarma ve doldurma işlemi bittikten sonra içine su koyduğunuz tencereyi, içine su koymadığınız tencereyle karşılaştırın. Gözünüze hoş geleni haşlama işlemi için kullanın. Susuz olanını kullanıyorsanız, sarmaların yanmasını engelleyebilmek için, tencerenin dibine teflon tava yerleştirmeyi unutmayın. Artık ayılan tesisatçı size bu konuda fazlasıyla yardımcı olacak, gerekirse " Vurma abi!" diyerek hislerinizle oynayacaktır. Tekrar bayıltmadığınız takdirde pişen sarmadan ona da verin. Aksi takdirde bir yerleri şişer ve fazla yer kaplar, ona göre.

İTALYAN USULÜ MAKARNA

Büyükçe bir tencereye, çapı dört santimetre olan makarnalardan dört tane konur. Ilık ateşte yaklaşık on beş saniye kaynatılır... Üzerine tuz ve buz ekilir.

Servise hazırdır artık.

S.O.S. seçimi çok önemlidir, çünkü anında yardım alamayabilirsiniz...

Önce kırmızı bir salçayı konserve açacağıyla açın. Üzerine tuz ve buz ekin. Küçük bir kürdanla tencereye salça koyun (yaklaşık 13300 kürdan). Ocağın altını kısın, çünkü sesi yandaki komşuları rahatsız edebilir. Haa! Bu arada, arada sırada termometreye bakmayı ihmal etmeyin; şayet pişen yemeğin sıcaklığı, odanın sıcaklığıyla aynı olmazsa olmaz. Buna özenle özen gösterin lütfen...

Büyükçe bir bardağa küçükçe bir soğan doğrayın, sonra bardağıyla birlikte çöpe atın. Böyle bir yemekte soğanın işi ne be!

Bir çorba kaşığı dolusu çay kaşığını tencereye boşaltın. Ardından kaşıklar eriyene kadar makarnalarla birlikte kaynatın. (Demirin erime sıcaklığı 1670 °C.)

ŞEKERPARE

İlk iş olarak sabah yirmi bir pare top atışıyla uyanınız. Gereksiz olduğunu anladınız, tekrar yatınız. Çünkü "Şekerpare"yi kızımız Mekpare'nin yapması daha uygundur. Eğer Mekpare adında kızınız yoksa, ne duruyorsunuz?.. Kolları sıvayın (tabii kol demekle neyi kastettiğimi gayet iyi anlıyorsunuz), ya da gidip komşudan ödünç alın.

Yapımı:

250 gr. pancar kıyma makinasında öğütülerek "kıyma şekeri" haline getirilir. Üzerine sıcak kestirme dökülür. Kestirme için kullanacağınız kişinin otuz yaşlarında, erkek ve daha önce hiç kestirmemiş olması gerekir.

Tatlı olarak kullanacağınız pareyi bakkalınızdan temin edebilirsiniz. Bunun için yaklaşık 9375 lirayı ince hasırla örülmüş bir sepetin içine koyun. Sepeti sapına bağladığınız iple üçüncü kattan bakkala doğru sarkıtın (üçüncü katınız yoksa Allah katında hiçbir değeriniz yoktur).

Bakkal para kokusunu alınca, dışarı fırlayıp sepete saldıracaktır. İlk hareketi sepeti dişlemek olacağından, sepetin çeşitli yerlerine tüpü solucana benzeyen Japon yapıştırıcılarından sürmeyi kesinlikle unutmayın.

Bakkalı yukarı çektiniz... Şaşkınlığı geçtiyse, dişlerini kazıyıp sepeti alın. Ne duruyorsunuz?.. Yoksa kısa kollu musunuz? Hadi çabuk! Bir an önce kolları sıvayıp tatlınızı yapmaya başlayın... Eğer bodrum katında oturuyorsanız, bu sefer ipi aşağı değil, yukarı uzatmanız gerekecek. Bunu yapmanın en kolay yolu ipi kolalamak ve köküne kadar sertleşmesini sağlamaktır.

İpi kolalama işleminiz bittiyse sepetle birlikte yukarı uzatın. Paranızın düşmesini istemiyorsanız, onu (9375 liralık banknotunuz yoksa onları) sepete yapıştırın. Bu sefer Japon yapıştırıcı kullanmayın. Onun yerine Kuzey Kore yapıştırıcısı falan kullanın. Olaya değişik bir "Çekik gözlülük" katmak eminim sizin de hoşunuza gidecektir.

Kenan YAŞAR

Bir sevda hikâyesi...

Ben küçük bir Aslanım. Henüz 19-20 yaşlarında... Sevda kurşununu, tabiri caizse, kalbimin tam ana hedefinden yedim. Birkaç ay sonra kanımda, bedenimde ve ruhumda kendiminde farkında olduğum değişiklikler oldu, aldırmadım... Sigara ve çayı artırdım. Bu arada geceleri uyumuyor, bol bol felsefe-bilim ve düşün kitapları okuyordum. Okudukça kendimi büyük işlere layık bir nefer olarak görüyordum.

Bilineceği gibi, önemli bir işe girişen bir kişinin önce kendini, sonra ailesini, sonra toplumunu düzeltmesi gerekir. Bu nedenle, kendimce kendi kendimi düzelttiğime inandıktan sonra, babamı, kardeşlerimi toplayıp, gençliğin verdiği kuvvet ve kudretle, evire çevire dövdüm. Bununla da yetinmedim, sokağa çıkma yasağı koydum. Fakat aldıran olmuyordu. Bıçağı kaptığım gibi üzerlerine gittim...

Gözümü açtığımda hastahanede idim. Devrim yapayım derken karşı bir devrimle karizmamdan olmuştum. Birkaç gün iğnelerin yararını sezinleyince, süt dökmüş kedi misali hastahanede her deneni yapıyor, kurallara uyuyordum.

Yıllar süren tedaviden sonra derin, ağır bir uykudan uyanan bir yorgun amele misali mutluydum.

Sonra ortaçağda yahut ilkçağda dünyaya gelmediğime sevinerek, ulu önder Atatürk'ün bilime ve bilim adamlarına verdiği değeri bir kere daha anlayarak, boşuna "Beni Türk hekimlerine emanet edin" demediğini idrak ettim.

ASLAN

Ortalama ruh hastaları ve ortalama mimari öğrencileri için ortak soru:

kendini tasarlattıran mekân ne demektir?

a) arazi, maliyet, malzeme, tasarım, işçilik açılarından istek sahibinin düşüncelerini dikkate almaksızın açıklayınız.

b) tarihteki bir kentin taşlarıyla yapılmış bir köy evinde yıkıntıları nasıl değerlendireceğinizi düşünürken, durun, eskiyi yeniden değerlendirmede köylüyü ve sizi ortak zorlayan payda nedir, düşünün.

c) mekân tasarımdan nasıl bağımsızlaşır ve niçin güzel olur o zaman?

Önermeler: Problemler

- insan insana benzer.
- bilgisayarlar özgürdür.
- uzay ve kader karşısında aynı sıkıntı verici anlamaya zorlanıyoruz. ikisinin de her an oluştuğuna inanmamız sahi neden?
- an' aniden oluşur ve birdenbire yokolur, bu bir alışkanlıktır.
- bazı insanların tabiatı vardır, böyle denir.
- bulaşık yıkamak saçmadır. (gelişmiş bilgisayarlar bu sonuca varacaktır.)
- anti-psikiyatri ve psikiyatri aynı zeminde yer alır.

Serdar KOÇAK

Cihangir